

RADA MIASTA SULEJÓWEK

BURMISTRZ MIASTA SULEJÓWEK

STRATEGIA
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
MIASTA SULEJÓWEK
DO 2015 ROKU

SULEJÓWEK, MARZEC 2004 ROK

SZANOWNI PAŃSTWO!

NINIEJSZY DOKUMENT PT. **STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU** JEST WYNIKIEM WIELOMIESIĘCZNEJ PRACY ZESPOŁU LUDZI, KTÓRYM NA SERCU LEŻY POMYŚLNOŚĆ MIASTA I JEGO MIESZKAŃCÓW.

STRATEGIA WSKAZUJE POŻĄDANE KIERUNKI ROZWOJU SULEJÓWKA W POSTACI STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH CELÓW ROZWOJU ORAZ NIEZBĘDNYCH ZADAŃ REALIZACYJNYCH. URZECZYWISTNIANIE JEJ USTALEŃ TO NIE AKT JEDNORAZOWY, LECZ DŁUGOTRWĄŁY PROCES, WYMAGAJĄCY SYSTEMATYCZNYCH, SKUTECZNYCH I EFEKTYWNYCH DZIAŁAŃ.

ZAPISY **STRATEGII** WINNY STAĆ SIĘ PŁASZCZYZNĄ POROZUMIENIA „PONAD PODZIAŁAMI” WSZYSTKICH SIŁ SAMORZĄDOWYCH, SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH I GOSPODARCZYCH SULEJÓWKA, A TAKŻE STANOWIĆ INSPIRACJĘ DO WSPÓLNYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ JAK NAJLEPSZEGO ZASPOKAJANIA POTRZEB JEGO MIESZKAŃCÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

RADA I BURMISTRZ MIASTA SULEJÓWEK DZIĘKUJĄ WSZYSTKIM OSOBOM, ORGANIZACJOM I INSTYTUCJOM, KTÓRE – POPRZEZ ZGŁASZANIE OPINII, UWAG I PROPOZYCJI – W ISTOTNY SPOSÓB PRZYCZYNIŁY SIĘ DO POWSTANIA **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU**. WYRAŻAMY NADZIEJĘ, ŻE NINIEJSZY DOKUMENT ZOSTANIE UZNANY ZA NASZE WSPÓLNE DZIEŁO ORAZ STANIE SIĘ PODSTAWĄ WSPÓLNYCH DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH DLA DOBRA I POMYŚLNOŚCI SPOŁECZNOŚCI SULEJÓWKA.

PRZEWODNICZĄCA RADY MIASTA

BURMISTRZ MIASTA

HANNA ZUZANNA MATRACKA

WALDEMAR CHACHULSKI

RADNI RADY MIASTA SULEJÓWEK

HANNA ZUZANNA MATRACKA – PRZEWODNICZĄCA RADY MIASTA	
HALINA BOROWSKA-KRUPKOWSKA	ZBIGNIEW FRANCISZEK OKTABA
JANUSZ MACIEJ CZARNOCKI - PRZEWODNICZĄCY KOMISJI FINANSÓW	MALGORZATA TERESA PIEKARSKA
ZENON DĄBROWSKI - PRZEWODNICZĄCY KOMISJI REWIZYJNEJ	JANUSZ EDWARD PIETNICZKA - PRZEWODNICZĄCY KOMISJI INWESTYCJI I GOSPODARKI KOMUNALNEJ
MARCJAN JAGODZIŃSKI - PRZEWODNICZĄCY KOMISJI BEZPIECZEŃSTWA I SPRAW SPOŁECZNYCH	GRZEGORZ RADZISZEWSKI
ELŻBIETA KRZAK - PRZEWODNICZĄCA KOMISJI OŚWIATY, KULTURY I SPORTU	MARZENNA SPIRYDOŃSKA
TADEUSZ MAŁKIEWICZ	JADWIGA WÓJCIK - PRZEWODNICZĄCA KOMISJI ŚRODOWISKA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
KRYSTYNA MYŚLIŃSKA	HALINA SABINA WYSOCKA

BURMISTRZ MIASTA SULEJÓWEK

Waldemar Chachulski

ZASTĘPCA BURMISTRZA

Andrzej Belka

SEKRETARZ

Krystyna Rudnicka

SKARBNIK

Alicja Matuszewska

RADNI POWIATU MIŃSKIEGO: Dariusz Galiński, Krystyna Pazio, Arkadiusz Śliwa

W pracach planistycznych nad opracowaniem Strategii aktywny udział brali kierownicy i pracownicy Urzędu Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych.

Swoje uwagi dotyczące stanu istniejącego i głównych problemów rozwoju miasta przekazało Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Kraju, Koło w Sulejówku.

KONSULTACJA METODYCZNA I OPRACOWANIE DOKUMENTU STRATEGII:

Dr Jacek Sierak, Dr Marek Ziółkowski - Katedra Ekonomiki i Finansów Samorządu Terytorialnego, KOLEGIUM ZARZĄDZANIA I FINANSÓW, SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA (D. SGPiS), WARSZAWA

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie	4
Część I	
Ogólna charakterystyka miasta Sulejówek.....	8
Część II	
Uwarunkowania rozwoju miasta Sulejówek.....	24
1. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju	25
2. Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju	31
3. Główne problemy dalszego rozwoju	37
Część III	
Cele rozwoju miasta Sulejówek	39
1. Zrównoważony rozwój jako podstawa gospodarowania	39
2. Zasady formułowania celów rozwoju	43
3. Przesłanki formułowania celów rozwoju	45
4. Misja i strategiczne cele rozwoju	47
5. Cele operacyjne	51
6. Zgodność celów rozwoju Sulejówka z celami dokumentów wyższych szczebli	52
Część IV	
Strategiczne programy działań realizacyjnych	56
1. Zadania realizacyjne	59
Program strategiczny: GOSPODARKA LOKALNA, WSPÓLPRACA Z OTOCZENIEM I PROMOCJA MIASTA	59
Program strategiczny: MIESZKALNICTWO KOMUNALNE I USŁUGI SPOŁECZNE	62
Program strategiczny: OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	65
Program strategiczny: INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	67
2. Szacunkowe koszty realizacji ustaleń Strategii	68
3. Priorytety realizacyjne	69
Część V	
Uwarunkowania realizacji ustaleń Strategii	72
Część VI	
Kontrola i monitoring realizacji ustaleń Strategii.....	77

WPROWADZENIE

Skuteczne i efektywne rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, ekologicznych i przestrzennych miasta SULEJÓWEK w celu jak najlepszego zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców nie może być:

- oparte na metodach prób i błędów, licząc na szczęśliwy zbieg okoliczności, czy też przypadek,
- podporządkowane takim maksymom, jak: „funkcjonujemy z dnia na dzień i jakoś to będzie” lub „nie myślimy zbyt wiele o przyszłości, bo i tak będzie inaczej niż przewidywaliśmy”.

Taki sposób postępowania, zarówno w obecnej, jak i przyszłej rzeczywistości nie gwarantuje już sukcesu w postaci odczuwalnej poprawy warunków życia ludności, a także racjonalnego gospodarowania ograniczonymi publicznymi środkami finansowymi, będącymi w dyspozycji władz SULEJÓWKA (budżet miasta).

Ponadto, członkostwo Polski w Unii Europejskiej od 1 maja 2004 roku stwarza realne szanse na skorzystanie z pomocy finansowej tej organizacji (fundusze strukturalne) w celu realizacji różnego rodzaju przedsięwzięć, w tym inwestycji komunalnych. Jednak warunkiem wstępnym jej uzyskania jest posiadanie - przez władze SULEJÓWKA - długoletnich programów i planów zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności.

Ta sytuacja wymaga nowego podejścia do problemów rozwoju społeczno-gospodarczego miasta SULEJÓWEK. Rozwój ten winien być planowany nie w cyklu rocznym, lecz wieloletnim, czyli decyzje bieżące winny być wynikiem ustaleń o charakterze długookresowym. Wymogi tak rozumianego podejścia spełnia **ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE**, które jest ukierunkowanym na przyszłość procesem:

- planowania i wyboru celów rozwoju oraz zadań realizacyjnych (podejmowanie decyzji o kierunkach i priorytetach rozwoju),
- wdrażania i kontroli wykonania przyjętych postanowień (decyzji).

Innymi słowy, **ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE** jest ciągłym procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie skutecznych strategii rozwoju oraz innych programów i planów działania (np. wieloletniego planu finansowego i wieloletniego planu inwestycyjnego).

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK, jako lokalnej wspólnoty samorządowej zamieszkującej określone terytorium to **DLUGOOKRESOWY PROGRAM DZIAŁANIA, OKREŚLAJĄCY STRATEGICZNE CELE JEGO ROZWOJU ORAZ WSKAZUJĄCY SPOSOBY ICH REALIZACJI W POSTACI CELÓW OPERACYJNYCH I KONKRETNYCH ZADAŃ DO WYKONANIA**. Ogólnie biorąc, odpowiada ona na podstawowe pytanie: **CO POWINIŃMY ZROBIĆ, ABY JAK NAJLEPIEJ ZASPOKAJAĆ ZBIOROWE POTRZEBY MIESZKAŃCÓW MIASTA?**, mając oczywiście na uwadze istniejące ramowe warunki działania jego władz, takie jak:

- obowiązujące przepisy ustrojowo-prawne i finansowe (ustawy i rozporządzenia),
- sytuację społeczno-gospodarczą kraju i macierzystego województwa,
- rozmiary środków finansowych przeznaczanych z budżetu państwa na finansowanie działań w sferze: społecznej (przeciwdziałanie bezrobociu, edukacja, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, kultura i sztuka, sport i rekreacja, bezpieczeństwo publiczne), gospodarczej (pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw), infrastruktury technicznej (drogi, komunikacja publiczna) oraz ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,
- aktualny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, będący źródłem jej silnych i słabych stron,
- zasobność finansową budżetu miasta,
- aktywność, skuteczność i innowacyjność w działaniach władz miasta, pracowników urzędu miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych,
- możliwości pozyskiwania zewnętrznych, preferencyjnych źródeł finansowania zadań własnych, w tym ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

Powyższe ramowe warunki funkcjonowania i rozwoju miasta Sulejówek ograniczają niestety liczbę i zakres planowanych zamierzeń rozwojowych. Stąd też, niniejszy dokument zawiera jedynie zestaw najważniejszych do rozwiązania problemów społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych w perspektywie 2015 roku.

Dostrzegając konieczność wdrożenia zasad zarządzania strategicznego jako podstawy racjonalnego i efektywnego sterowania procesami rozwoju w celu tworzenia możliwie jak najlepszego środowiska życia dla mieszkańców, władze Sulejówka podjęły decyzję o przystąpieniu do opracowania **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU**. Jej ustalenia stanowiąc będą merytoryczną podstawę do prowadzenia długookresowej kompleksowej polityki rozwoju oraz opracowywania wieloletnich planów i programów inwestycyjnych

U podstaw formułowania **STRATEGII** stało przekonanie władz SULEJÓWKA, że należy – zgodnie z zapisami Konstytucji RP i innych ustaw oraz wymogami Unii Europejskiej - konsekwentnie wdrażać w życie **zasadę zrównoważonego rozwoju Sulejówka**, czyli uznawać nadrzędność wymogów ekologicznych w stosunku do procesów rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzeni. Innymi słowy, dalszy rozwój

SULEJÓWKA nie może dokonywać się „kosztem” środowiska przyrodniczego, a więc musi respektować oszczędną produkcję i konsumpcję oraz gospodarę terenami w mieście, a także uwzględniać przyszłościowe konsekwencje ekologiczne podejmowanych dzisiaj decyzji. Zachowanie istniejących zasobów ekologicznych oraz dobry stan czystości środowiska przyrodniczego jest jednym z podstawowych warunków podnoszenia jakości życia mieszkańców miasta.

W rezultacie władze SULEJÓWKA uznały, że głównymi przesłankami opracowania **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU** była potrzeba stworzenia merytorycznych podstaw do:

- praktycznej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju miasta, czyli powszechnego uwzględniania przyrodniczych uwarunkowań w sterowaniu procesami rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego miasta w stopniu społecznie, technicznie i ekonomicznie realistycznym (możliwości sfinansowania przedsięwzięć proekologicznych),
- promowania ekologicznych kierunków i form w wybranych - a istotnych dla zrównoważonego rozwoju miasta - sferach i obszarach aktywności mieszkańców (produkcja, usługi, mieszkalnictwo, rekreacja i wypoczynek),
- ochrony cennych walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz doprowadzenie jego stanu czystości do standardów Unii Europejskiej,
- racjonalnego wykorzystywania środków finansowych z budżetu miasta,
- tworzenia jak najlepszych warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego jako podstawy do zmniejszania rozmiarów bezrobocia oraz wzrostu dochodów ludności i budżetu miasta,
- prowadzenia aktywnej działalności promocyjnej miasta a przede wszystkim jego walorów i zasobów (silnych stron), czyli wskazującej jego atrakcyjność lokalizacyjną dla inwestorów miejscowych i zewnętrznych,
- ubiegania się o pomocowe środki finansowe z Unii Europejskiej oraz pozyskiwanie ich z innych źródeł zewnętrznych na realizację zadań gminnych,
- nawiązywania i rozwoju współpracy władz miasta Sulejówek z przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie miasta,
- nawiązywania i rozwoju współpracy z gminami zagranicznymi na zasadach partnerstwa, a także z gminami sąsiednimi w celu rozwiązywaniu wspólnych problemów.

Proces opracowywania **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015** podzielono (zgodnie z metodyką planowania strategicznego) na następujące merytoryczne etapy:

ETAP I

Przeprowadzenie analizy uwarunkowań rozwoju miasta (uwarunkowania zewnętrzne – szanse i zagrożenia, tkwiące w otoczeniu miasta oraz wewnętrzne – silne i słabe strony miasta) oraz wskazanie głównych problemów dalszego rozwoju miasta,

ETAP II

Sformułowanie strategicznych celów rozwoju miasta (cel kierunkowy - misja rozwoju i cele strategiczne) oraz określenie celów operacyjnych i zadań realizacyjnych, które zostały ujęte w postaci **STRATEGICZNYCH PROGRAMÓW DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH**. Określono szacunkowe koszty realizacji poszczególnych zadań (tam gdzie było to możliwe) oraz przedstawiono szacunek dochodów i wydatków budżetu gminy w najbliższych kilku latach, a także wskazano zadania priorytetowe, tzn. takie, których realizacja winna rozpocząć się w pierwszej kolejności.

Przy formułowaniu **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU** wzięto pod uwagę ustalenia dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym – „POLSKA 2025 – DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU”, „KONCEPCJA POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KRAJU”, „NARODOWY PLAN ROZWOJU NA LATA 2004-2006”, „ZINTEGROWANY PROGRAM OPERACYJNY ROZWOJU REGIONALNEGO” oraz wojewódzkim – „STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO”, „WOJEWÓDZKI PROGRAM ROZWOJU REGIONALNEGO MAZOWSZA NA LATA 2001-2006”, „REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2004-2006”.

Stąd też, strategiczne i operacyjne cele rozwoju zawarte w **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU** są zgodne z celami i priorytetami zawartymi w wyżej wymienionych dokumentach. Umożliwia to, z punktu widzenia formalnego, ubieganie się o dofinansowanie przewidzianych do realizacji przedsięwzięć rozwojowych, w tym inwestycji komunalnych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Należy także zaznaczyć, że zostały ukończone prace nad Wieloletnim Planem Finansowym Powstał bowiem dokument zatytułowany „Analiza finansowa i prognoza budżetu gminy Sulejówek”. Stanowić on będzie podstawę do prowadzenia długookresowej polityki finansowej. Ponadto, rozpoczęto prace planistyczne nad Wieloletnim Planem Inwestycyjnym, który będzie podstawą do prowadzenia długookresowej polityki inwestycyjnej miasta SULEJÓWEK.

CZEŚĆ I

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA SULEJÓWEK

SULEJÓWEK należy do najmłodszych miast w województwie mazowieckim, bowiem prawa miejskie otrzymał w 1962 roku. Jednak pierwsze wzmianki o wsi Sulewo (dzisiejszy Sulejówek) pochodzą z XV wieku. Po raz pierwszy nazwa SULEJÓWEK pojawia się w dokumentach z 1746 roku. Jej szybki rozwój rozpoczął się wraz z budową w 1866 roku kolei terespolskiej, w wyniku czego zaczęli osiedlać się pracownicy kolei wraz ze swymi rodzinami. Kolejnym czynnikiem rozwojowym stało się utworzenie w 1898 roku poligonu artyleryjskiego, między Wesołą a Okuniewem, co spowodowało osiedlanie się rodzin wojskowych. W 1910 roku oddano do użytku przystanek kolejowy, co przyczyniło się do rozwoju SULEJÓWKI. Dynamiczny rozwój miejscowości nastąpił w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku, kiedy to ludność wzrosła z 390 do 12000 mieszkańców. W 1936 roku Sulejówek stał się samodzielną gminą, zaś w 1958 roku otrzymał prawa osiedla.

Po I Wojnie Światowej SULEJÓWEK stał się miejscowością o charakterze letniskowym. Mieli tu swoje domy twórcy odrodzonego niepodległego państwa polskiego: marszałek Józef Piłsudski, Jędrzej Moraczewski i Maciej Rataj. Marszałek Józef Piłsudski otrzymał w darze od społeczeństwa polskiego dworek „Milusin” w SULEJÓWKU, w którym mieszkał w latach 1923-1926, gdy formalnie zrezygnował z udziału w życiu politycznym. Po II Wojnie Światowej w dworku mieściło się przedszkole. Dzieci wyprowadziły się dopiero w 2000 roku. Dworek „Milusin” powraca do swojej przedwojennej świetności, bowiem ukończono właśnie jego generalny remont. Właścicielem obiektu jest Fundacja Rodziny Marszałka Józefa Piłsudskiego, która zamierza w przyszłości stworzyć w SULEJÓWKU kompleks muzealny, w skład którego, oprócz „Milusina” - muzeum Józefa Piłsudskiego, wejdą: muzeum upamiętniające odzyskanie niepodległości i okres dwudziestolecia międzywojennego oraz instytut naukowy.

SULEJÓWEK graniczy od zachodu z m.st. Warszawą (Dzielnica Warszawa-Wesoła) i od centrum stolicy dzieli go ok. 20 km. Od północy graniczy z miastem Zielonka, od wschodu z miastem Halinów i od południa z gminą Wiązowna. Liczba mieszkańców SULEJÓWKI kształtuje się obecnie na poziomie ok. 17,5 tys. osób, w tym 22% stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym, 62% ludność w wieku produkcyjnym, zaś 16% ludność w wieku poprodukcyjnym. W ostatnich latach notuje się niewielki przyrost liczby ludności miasta, który spowodowany był przede wszystkim osiedlaniem się nowych mieszkańców. Przyrost naturalny odgrywa minimalną rolę we wzroście ludności miasta. Gęstość zaludnienia wynosi 909 mieszkańców na 1 km² powierzchni.

Ogólna powierzchnia SULEJÓWKA wynosi 1951 ha, z czego 206 ha, czyli 11% stanowią grunty komunalne, ok. 25% grunty Skarbu Państwa, zaś ok. 64% grunty prywatne, stanowiące własność osób fizycznych i prawnych. Z ogólnej powierzchni gruntów komunalnych tereny niezabudowane stanowią zaledwie 47 ha. Teren miasta w znacznym stopniu jest zalesiony. Lasy zajmują 620 ha, czyli 31,8% ogólnej jego powierzchni. Są one skoncentrowane w kilku kompleksach leśnych (poligon, Glinianki, Nowa Żurawka, Wola Grzybowska i Ratajewo). Największy obszar lasu to poligon wojskowy na północ od ulicy Okuniewskiej graniczący od zachodu z poligonem i Rezerwatem Ochrony Przyrody w Wesolej. Lasy znajdują się również w zachodniej części miasta wokół obiektów Zgromadzenia Księży Marianów po obu stronach ul. Mariańskiej, a także części terenów zabudowanych w dzielnicy „Szkopówka” i „Wola Grzybowska” graniczących z Wesołą. Kompleksy leśne znajdują się także w południowo-wschodniej części miasta po obu stronach ul. Czynu Społecznego. Staw „Kolejowy” o powierzchni 0,6 ha znajduje się po południowej stronie stacji kolejowej Sulejówek-Miłosna. Cennym przyrodniczo, a jednocześnie możliwym do rekreacyjnego zagospodarowania terenem to tzw. „Glinianki” o powierzchni ok. 35 ha., położone między ulicami: Gdańską, Reymonta, Krasieńskiego i Okuniewską. Jest to teren przeznaczony pod projektowane wielofunkcyjne centrum: administracyjne (Ratusz), kulturalne, sportowe i rekreacyjno-wypoczynkowe. Na tym terenie istnieje już stadion sportowy, przy którym działa Miejski Klub Sportowy „Viktoria”. W mieście znajduje się 108 drzew pomników przyrody (głównie dębów), w tym dwa obiekty: Aleja Dębów, wzdłuż której rośnie 41 dębów szypułkowych (ul. Drobiarska) oraz teren zabytkowy dawnej posiadłości rodziny Grabskich (pięć drzew). Tereny miasta SULEJÓWEK wchodzi w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu - jego granice zawarte są w uchwalonym Uchwałą Nr 200/XXI/2000 z dnia 10.03.2000 roku Rady Miejskiej w Sulejówku, STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA SULEJÓWEK.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna SULEJÓWKA jest typowa dla miast satelitów Warszawy, spełniających rolę zaplecza mieszkaniowo-usługowego dla stolicy. Charakteryzuje się ona:

- wyraźnym ukształtowaniem miasta wzdłuż linii kolejowej, która stanowi jego oś kompozycyjną, jak również silną barierę przestrzenną oddzielającą część północną od części południowej miasta,
- wyraźną jednorodnością funkcjonalną części centralnej i północnej miasta - ich funkcją podstawową jest funkcja mieszkaniowo-rezydencjalna (jednorodzinna) z dużym udziałem zieleni leśnej,
- wyraźną tendencję do przekształcania się pod funkcje usługowo-handlowe i składowo-magazynowe, terenów rolnych położonych na południu miasta, wzdłuż drogi kołowej Warszawa - Terespol (przekształcanie tych terenów ograniczone jest przez nieracjonalne podziały wtórne gruntów, przeważają działki o szerokości poniżej 25 metrów, co utrudnia

racjonalną gospodarkę gruntami przy wprowadzaniu nowego zainwestowania); grunty rolne stanowią ok. 30% ogólnej powierzchni miasta (430 ha) i są położone w takich rejonach, jak: Długa Szlachecka, Szkopówka, Żurawka Stara i Nowa oraz Ratajewo; mimo tak dużego udziału gruntów rolnych w ogólnej powierzchni miasta, Sulejówek nie jest gminą rolniczą; tereny rolne stanowią potencjalną bazę dla rozwoju nieuciążliwej ekologicznie działalności wytwórczej i usługowej oraz mieszkalnictwa,

- wytworzeniem się dwóch niezależnych centrów miejskich o charakterze handlowo-usługowym, zlokalizowanych wokół dwóch przystanków kolejowych („Sulejówek” i „Sulejówek-Miłosna”),
- dużym obszarem terenów leśnych poligonu wojskowego wraz z enklawą zabudowań Woskowego Instytutu Techniki Pancernej i Samochodowej, szkołą podstawową oraz osiedlem wojskowym w północnej części miasta, które z racji swego charakteru nie ulegają przekształceniom.

W 1988 roku postanowieniem Rady Miejskiej utworzono Strefę Historyczną, ograniczoną ulicami: Piłsudskiego, 11-go Listopada, Legionów, Krasickiego i Harcerską oraz Dworcową, w której obowiązują szczególne zasady inwestowania. Tereny wokół Strefy Historycznej znajdują się pod wzmożonym nadzorem architektonicznym polegającym na tym, że wszelkie działania inwestycyjne, polegające na budowie nowych budynków, przebudowie lub rozbudowie istniejących wymagają indywidualnych projektów architektonicznych, akceptowanych przez urząd miejski.

Układ drogowo-uliczny SULEJÓWKA składa się z:

- dróg krajowych – 2,5 km (Trakt Brzeski – stanowi on południową granicę miasta),
- dróg wojewódzkich – 5,4 km (droga Nr 637 – ul. Okuniewska i droga Nr 638 – ul. Marszałka J.Piłsudskiego),
- dróg powiatowych – 4,7 km (ul. Moraczewskiego oraz ciąg ulic Asfaltowa – Przejazd – Krasieńskiego – odcinek 3 Maja i Szosowej),
- dróg gminnych – 114,6 km (70% tych dróg posiada nawierzchnię gruntową, częściowo utwardzoną żwirem lub żuzłem).

W SULEJÓWKU jest zbyt mało, w stosunku do potrzeb, skrzyżowań i przejść dla pieszych z sygnalizacją świetlną, co stwarza w wielu przypadkach zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców. Nie ma również wykształconego systemu ścieżek rowerowych odciążających wewnętrzny ruch kołowy.

Miasto SULEJÓWEK wchodzi w skład powiatu mińskiego, który zamieszkuje ok. 138 tys. mieszkańców. W jego skład - oprócz Sulejówka - wchodzi miasto Mińsk Mazowiecki (stolica powiatu) oraz gminy: Cegłów, Dębe Wielkie, Dobrze, Halinów, Jakubów, Kałuszyn, Latowicz, Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, Stanisławów.

W gospodarce SULEJÓWKA dominują małe i średnie firmy handlowe, usługowe oraz wytwórcze. W ewidencji działalności gospodarczej figuruje ok. 2000 podmiotów, w tym:

- o działalności handlowej – 38% ogółu podmiotów,
- o działalności produkcyjnej – 16%,
- o działalności usługowej – 22%,
- o działalności gastronomicznej, drobnej wytwórczości i transportowej – 24%.

Ponadto, funkcjonują 43 spółki jawne i z ograniczoną odpowiedzialnością. Wskaźnik aktywności gospodarczej mierzony liczbą firm na 1000 mieszkańców kształtuje się obecnie w SULEJÓWKU na poziomie 115 i był znacznie wyższy niż średnio w kraju - 75 i w województwie mazowieckim - 103, zaś w porównaniu z Warszawą (154) był tylko o 25% niższy. Świadczy to o wyższym niż przeciętna stopniu aktywności gospodarczej (przedsiębiorczości) na terenie miasta.

W końcu sierpnia 2003 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mińsku Mazowieckim było zarejestrowanych 798 osób (w tym 387 kobiet) z terenu SULEJÓWKA. Stanowili oni 18,3% ogólnej liczby bezrobotnych w powiecie mińskim. Wśród nich dominującą grupę stanowią bezrobotni legitymujący się wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym (37,3%). Kolejna grupa to bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,2%) oraz z policealnym i średnim zawodowym (22,4%). Największe bezrobocie w skali powiatu mińskiego występuje w mieście i gminie Mińsk Mazowiecki, Sulejówku i Halinowie. Według szacunków, stopa rejestrowanego bezrobocia w SULEJÓWKU kształtuje się na poziomie ok. 15% (Polska – 17,6%, województwo mazowieckie – 13,5%, powiat miński – 13,9%). Bezrobocie w pierwszym rzędzie dotyka ludzi młodych w wieku 18-24 lata, w tym zwłaszcza absolwentów szkół oraz osoby o niskim poziomie wykształcenia (niepełnym podstawowym, podstawowym i zasadniczym zawodowym). Na terenie miasta znajduje zatrudnienie ok. 3000 osób, zaś ok. 2000 mieszkańców pracuje poza miastem, głównie w Warszawie. Połączenie komunikacją publiczną z Warszawą zapewniają stołeczne i prywatne autobusowe linie podmiejskie oraz kolej podmiejska. Jednak wiele do życzenia pozostawia komfort i bezpieczeństwo podróżowania.

Na terenie SULEJÓWKA funkcjonuje szereg organizacji pozarządowych, spośród których wymienić można:

FUNDACJA RODZINY JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO Z SIEDZIBĄ Z WARSZAWIE
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA
STOWARZYSZENIE WSPIERANIA ROZWOJU SULEJÓWKA IM. WŁADYSŁAWA GRABSKIEGO
FUNDACJA „POLONIA RESTITUTA”
STOWARZYSZENIE FORUM GOSPODARCZE „SULEJÓWEK”
KRAJOWE TOWARZYSTWO IM. MACIEJA RATAJA
OGÓLNOPOLSKIE STOWARZYSZENIE NIEPUBLICZNYCH SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH W SULEJÓWKU
STOWARZYSZENIE MIESZKAŃCÓW OSIEDLI WOJSKOWYCH SULEJÓWEK – MIŁOSNA
STOWARZYSZENIE „ZMIANA SPOŁECZNA”
FUNDACJA OTWARTYCH SERC
STOWARZYSZENIE SOMOLIERÓW W POLSCE
POLSKI KLUB EKOLOGICZNY - KOŁO W SULEJÓWKU

CARITAS
ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO HUFIEC IM. BATALIONU ZOŚKA
HARCERSKI KLUB ŁĄCZNOŚCI „TERMISTOREK”
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI
ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
ZWIĄZEK KOMBATANTÓW RP I BYŁYCH WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
ZWIĄZEK INWALIDÓW WOJENNYCH RP
STOWARZYSZENIE POLSKICH KOMBATANTÓW W KRAJU, KOŁO W SULEJÓWKU
ZWIĄZEK EMERYTÓW I RENCISTÓW
ZWIĄZEK SYBIRAKÓW
STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW ZIEMI SŁONIMSKIEJ I NOWOGRÓDZKIEJ
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ ZWIERZĄT
MIEJSKI LUDOWY KLUB SPORTOWY „VICTORIA” W SULEJÓWKU”
KLUB SPORTOWY „WAGANT”
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „HETMAN” W SULEJÓWKU
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „HERKULES” W SULEJÓWKU
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „ZIUK” W SULEJÓWKU

Jednostkami organizacyjnymi miasta SULEJÓWKA są: Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Publiczna, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Straż Miejska oraz placówki oświatowe, do których należą:

- Miejskie Przedszkole nr 1 – placówka mieści się w nowym budynku oddanym do użytku w 2001 roku, na bazie starej szkoły podstawowej; do przedszkola uczęszcza obecnie 184 dzieci;
- Miejskie Przedszkole nr 2, uczęszcza do niego 128 dzieci, stan techniczny budynku jest zły, wymaga kapitalnego remontu, ewentualnie rozważenia możliwości wybudowania nowego obiektu.

Do szkół Sulejówka uczęszcza obecnie ok. 2.700 dzieci i młodzieży, dla których zajęcia dydaktyczne prowadzi 190 nauczycieli. Uczniowie realizują obowiązek szkolny kolejno w:

- 3 szkołach podstawowych publicznych prowadzonych przez Miasto i 1 prywatnej,
- 2 gimnazjach publicznych i 1 prywatnym,
- szkołach ponadgimnazjalnych – publicznym liceum ogólnokształcącym oraz profilowanym i prywatnym.

W Zespole Szkół Nr 1 (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum) od 5 lat wydawana jest **Gazeta Szkolna „Co tam w budzie”** integrująca młodzież szkolną Sulejówka, promująca twórczość literacką i plastyczną uczniów oraz promująca szkołę poprzez stronę internetową gazety. Szkoła zachęca do skorzystania ze **świetlicy terapeutycznej** udzielającej uczniom wszechstronnej pomocy dydaktycznej i wychowawczej. Świetlica jest również miejscem kształcenia praktycznego studentów Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

Szkoła Podstawowa Nr 2 to „**Szkoła z klasą**”. Ten zaszczytny tytuł otrzymała w wyniku uczestnictwa w ogólnopolskim konkursie, po pomyślnym zrealizowaniu szeregu wymaganych zadań. Szkoła zaprasza do pogłębiania wiedzy o przyrodzie poprzez odwiedzenie „**Gabinetu klejnotów przyrody**”, w którym zgromadzono wiele okazów i eksponatów m in. muszli, minerałów, ryb i owadów z całego świata.

Natomiast **na lekcję historii** zaprasza Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego do sali poświęconej historii szkoły i Osobie Marszałka, gdzie możemy zobaczyć

wiele eksponatów i pamiątek. Stara tradycja styka się z tworzoną nową obrzędowością, czego dowodem są coroczne imprezy m. in. **Święto Szkoły** i z tej okazji **Festyn** pod hasłem – „uczniowie – nauczyciele - rodzice szkole i miastu”.

Tradycją Zespołu Szkół Nr 2 (Liceum Ogólnokształcące i Liceum Profilowane) są Zjazdy Nauczycieli i Wychowanków Liceum Ogólnokształcącego. Szkoła organizuje liczne konkursy, m. in. przy współpracy Ambasady Austrii i Instytutu Niemieckiego przy Uniwersytecie Warszawskim międzyszkolny **Konkurs Wiedzy o Krajach Europejskich Niemieckojęzycznych**. Młodzież bierze czynny udział w pomocy dzieciom z domów Dziecka odwiedzając je i organizując różnego rodzaju zbiórki, współpracuje z osobami niepełnosprawnymi, honorowo oddaje krew.

Praca na zasadzie wolontariatu charakteryzuje młodzież z Gimnazjum Nr 2, która wraz z dziećmi mniej sprawnymi umysłowo z ośrodków szkolno - wychowawczych realizuje program edukacyjny „Antyschematy” m.in. prowadząc warsztaty integracyjne. W programie współuczestniczą szkoły izraelskie, holenderskie i ukraińskie, w przyszłości być może również szwedzkie. Placówka współpracuje ze szkołą z Druskiennik na Litwie.

W trosce o ochronę środowiska szczególny nacisk został położony na edukację ekologiczną dzieci i młodzieży w ramach prowadzonych we wszystkich szkołach Kółek Ekologicznych i organizowanych corocznie Dni Ziemi i Sprzątania Świata.

Uczniowie, którzy pragną rozwijać swoje zainteresowania, mają szansę uczestniczenia w zajęciach pozaszkolnych prowadzonych zarówno przez szkoły jak i osoby fizyczne m. in. przez osoby znane ze świata kultury i sportu. Przedsięwzięcia te wspierają organizacje non profit. Ideę przewodnią powyższych działań stanowi zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży poprzez zwrócenie uwagi na korzyści wynikające np. z muzykowania, uprawiania sportu, czy pomocy osobom potrzebującym. Pragniemy przedstawić i zainteresować Państwa tym zagadnieniem.

Dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych od wiosny 2003 roku mają możliwość uczestniczenia w zajęciach sekcji karate tradycyjnego, prowadzonej przy współudziale trenerów, którzy są dwukrotnymi zdobywcami Pucharu Świata. Sekcja liczy ok. 60 dzieci. Główne credo działalności sekcji stanowi krzewienie idei humanizmu, propagowanie rozwoju fizycznego i samodyscypliny wśród dzieci poprzez zajęcia ogólnie ruchowe i gimnastyczne.

„Dusze artystyczne” mogą skorzystać z warsztatów plastycznych prowadzonych przez wykładowcę Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W Zespole Szkół Nr 1 powstała Galeria Malarstwa Ściennego „Europa i My”.

Na szczególną uwagę zasługuje Miejska Liga Piłki Nożnej – nieformalna struktura sportowa powstała przy współudziale i pod patronatem Urzędu Miasta. Pełni bardzo ważną funkcję profilaktyczną – wychowawczą, gdyż wszyscy, których pasją jest gra w piłkę nożną, mogą skorzystać z tej formy spędzenia wolnego czasu. Zrzesza ponad 20 młodzieżowych drużyn piłki nożnej, łącznie ok. 300 chłopców z klas gimnazjalnych i szkół średnich. Rozgrywki ligi odbywają się w systemie każdy z każdym w rundach jesień – wiosna.

Miejski Ludowy Klub Sportowy „Victoria” - stowarzyszenie sportowe, w ramach, którego działają: Sekcja piłki nożnej, Sekcja szachowa, Sekcja siłowa - kulturystyka i podnoszenie ciężarów. W zajęciach prowadzonych przez klub bierze udział ok. 100 osób.

W Uczniowskim Klubie Sportowym „Herkules” istniejącym od 1994 roku działają 3 sekcje: piłki siatkowej, piłki nożnej i najprężniejsza lekkoatletyczna, której zawodnicy odnoszą sukcesy ogólnopolskie oraz międzynarodowe. W zajęciach uczestniczy ponad 100 uczniów.

W 1999 roku Ochotnicza Straż Pożarna, po 60-letniej przerwie, reaktywowała Strażacką Orkiestrę Dętą. Obecnie orkiestra składa się z ponad 50 osób, głównie młodzieży. Odnosi znaczące sukcesy na festiwalach i przeglądach orkiestr dętych. Z orkiestrą występuje grupa 9 tamburmajerek, które w układach choreograficznych, w rytm utworów, żonglują buławami.

Chór chłopięcy „Pueri Cantant” powstał we wrześniu 2001 roku z inicjatywy działającego w Warszawie Towarzystwa Muzyki Dawnej „Trazom” oraz władz miasta Sulejówek. Obecnie w skład chóru wchodzi 22 utalentowanych chłopców w wieku 7–10 lat ze szkół podstawowych Sulejówka. Chór występuje na koncertach kameralnych w Warszawie i Sulejówku. Repertuar obejmuje liczne kolędy polskie i zagraniczne, kanony, pieśni staropolskie, psalmy wybitnego kompozytora polskiego Mikołaja Gomółki.

Międzyparafialny chór „ICHTHIS” powstał w 1985 roku jako chór parafialny przy parafii Przemienienia Pańskiego w Sulejówku. W 2000 roku chór stał się chórem międzyparafialnym. Repertuar zespołu to głównie muzyka religijna stanowiąca oprawę muzyczną liturgii. Obecnie w przygotowaniu są również inne utwory, które poszerzą repertuar. Chór otrzymał wyróżnienia na festiwalach i przeglądach. W 2002 roku wydał płytę z kolędami.

Dziecięcy Zespół Baletowy „Piruecik” działa od września 2000 roku. Obecnie na zajęcia regularnie uczęszcza 12 dziewczynek w wieku 5-10 lat. Poza występami okolicznościowymi z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Dnia Matki, grupa wystąpiła na imprezie masowej i zaprezentowała „Walc kwiatów” P. Czajkowskiego z baletu „Dziadek do orzechów”.

Studio Piosenki przy Agencji Artystycznej ALBER działa od pięciu lat. Prowadzi zajęcia z następujących przedmiotów: emisja głosu, dykcja, interpretacja. Podstawową ideą pracy studia jest zainteresowanie młodzieży muzyką i literaturą. Uczennice odnoszą liczne sukcesy w konkursach piosenki i recytatorskich, również na szczeblu ogólnopolskim.

Od wiosny 2003 roku tradycją Sulejówka stały się rodzinne rajdy rowerowe. Obecnie utworzone zostało Stowarzyszenie „Młodzieżowy Klub Kolarski – HURAGAN”, które skupia dzieci i młodzież w wieku 10 – 15 lat.

Na terenie Sulejówka od 1994 roku działają dwie placówki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Są to Środowiskowe Ogniska Wychowawcze. Ogniska są niepublicznymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi o charakterze profilaktycznym. Obejmują opieką 80 dzieci. Głównym celem działalności jest zapobieganie niedostosowaniu i sieroctwu społecznemu dzieci i młodzieży oraz zapewnienie pomocy rodzicom mającym poważne trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci.

Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego w Sulejówku im. Batalionu „Zośka” jest jedną z najstarszych (1935 roku) i największych organizacji dzieci i młodzieży o charakterze wychowawczym. Skupia ponad 200 suchów, harcerzy i instruktorów. W ramach organizacji działa 10 drużyn harcerskich, 2 gromady suchowe oraz Harcerski Klub Łączności „Termistorek”. Komenda Hufca jest organizatorem dużych imprez dla dzieci i młodzieży, m.in. Festiwal Kultury, Rajdy, Turnieje. W ramach Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej prowadzone są obozy stałe, wędrownie, kolonie a także obozy zagraniczne. Do najciekawszych ofert wakacyjnych należały

obozy na Mazurach, wyjazdy zagraniczne do Finlandii, Turcji, Izraela, i na Łużyce, z którymi od 25 lat Hufiec utrzymuje stałe kontakty i wymianę młodzieży.

W październiku 2003 roku miasto SULEJÓWEK było gospodarzem **Ogólnopolskiego Turnieju Tańca Towarzyskiego**. Uczestnikami turnieju były dzieci i młodzież w wieku do 13 lat z Polski (również z Sulejówka) i z zagranicy, około 600 par tanecznych.

Ponadto na terenie miasta SULEJÓWEK funkcjonują następujące niepubliczne placówki oświatowe prowadzone przez fundacje i osoby fizyczne:

- Społeczna Szkoła Podstawowa Specjalna Otwartych Serc,
- Prywatna Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Ignacego Jana Paderewskiego,
- Prywatna Szkoła Podstawowa im. Zofii i Jędrzeja Moraczewskich,
- Prywatne Gimnazjum im. Zofii i Jędrzeja Moraczewskich,
- Społeczne Liceum Ogólnokształcące.

Mieszkańcy SULEJÓWKI mają zapewniony dostęp do świadczeń medycznych na poziomie podstawowym, które zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Jednak stan zaplecza lokalowego dla usług medycznych jest niski. Obiekty są stare i nie przystają do nowoczesnych wymogów stawianych obiektom tego przeznaczenia. Świadczenia zdrowotne są realizowane dla mieszkańców w zakresie:

- podstawowej opieki zdrowotnej w Lecznicy nr 1 i nr 2,
- stomatologii w Lecznicy nr 2,
- specjalistycznej opieki ambulatoryjnej w Lecznicy nr 1 (okulista, ginekolog, psychiatria, rehabilitacja) i w Lecznicy nr 2 (neurolog, laryngolog, ginekolog, gastrolog, chirurg, poradnia leczenia uzależnień, rehabilitacja),
- pomocy doraźnej (zespół reanimacyjny i wypadkowy),
- medycyny szkolnej w szkołach samorządowych.

Ponadto, funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „CENTRUM” oraz prywatne gabinety medyczne.

Baza kulturalna w SULEJÓWKU jest bardzo skromna. Również funkcjonujący stadion „Victoria” nie zaspokaja w dostatecznym stopniu potrzeb dzieci, młodzieży i dorosłych. Miasto jest w posiadaniu unikalnych, w skali całego kraju, wartości historycznych i pamiątkarskich związanych z postacią Marszałka Józefa Piłsudskiego. Jest to poważny atut promocji miasta i wyznacznik tożsamości miasta i jego mieszkańców.

SULEJÓWEK jest miastem gdzie przeważającym typem zabudowy mieszkaniowej jest zabudowa o charakterze jednorodzinny typ rezydencjonalnego. Zabudowa wielorodzinna pojawia się sporadycznie w formie zabudowy osiedlowej lub szeregowej (osiedla: przy ul. Idzikowskiego i Głowackiego, osiedle „Wojskowe”, osiedle „Drogowców” i osiedle „Harcerz”. W części środkowej miasta występuje zabudowa o charakterze wiejskim („Stara Żurawka”). Miasto posiada bardzo szczupłą bazę budynków i mieszkalnych lokali komunalnych. Obecnie w zasobach miasta znajduje się 148 lokali mieszkalnych oraz 47 lokali jest w administracji urzędu miasta. Są one w wielu przypadkach w bardzo złym stanie technicznym. W ciągu najbliższych lat staje się konieczna budowa mieszkań komunalnych dla rodzin o najniższych dochodach, a także dla lokatorów zamieszkałych w domach prywatnych na podstawie decyzji administracyjnych o przydziale lokalu, których trzeba będzie przesiedlić.

Istotną sprawą przy prezentacji ogólnej charakterystyki SULEJÓWKI jest ocena sytuacji budżetu miasta. Analiza dynamiki wzrostu dochodów budżetowych w latach 1999-2003 wykazuje, że:

- nominalny wzrost wartości dochodów z 20.060 tys. zł w 1999 roku do 25.773 tys. zł w 2003 roku (wg stanu na początek listopada), czyli o 28,5%;
- realny wzrost wartości dochodów w latach 1999-2003 o 6,6% (liczony w cenach stałych 2003 roku);
- następował dynamiczny wzrost dochodów własnych (+36,4%), z najwyższą planowaną wartością wpływów w 2003 roku (9,68 mln zł). Jest to zjawisko pozytywne świadczące o wzroście bazy ekonomicznej gminy. Tendencja wzrostowa może utrzymać się w warunkach dalszego rozwoju miasta (w wyniku realizowanych inwestycji), czego wymiarem finansowym będą w dłuższym okresie nowe wpływy podatkowe. Należy podkreślić, że zanotowane tempo wzrostu wpływów z dochodów własnych, znacznie przewyższa wartości wynikające ze zmian wskaźników makroekonomicznych w skali kraju;

- wpływy z udziałów w podatkach budżetu państwa zmniejszyły się w analizowanym okresie realnie o 12,6%. Najniższy poziom wpływów zanotowano w 2000 roku (6,68 mln zł), a najwyższy w 2002 roku (8,14 mln zł). W grupie tej zwraca uwagę brak stabilności wpływów. Ponadto występuje brak dodatniej korelacji pomiędzy tempem wzrostu dochodów własnych i udziałów podatkach budżetu państwa;
- tempo wzrostu realnych wpływów z subwencji ogólnej było dwukrotnie wyższe od tempa wzrostu dochodów ogółem i wyniosło 7,7%. Realnie najwyższe wpływy osiągnięto tu w 2001 roku (8,73 mln zł), a najniższe w 1999 roku (7,89 mln zł). W całym badanym okresie zwraca uwagę bardzo stabilny udział tej grupy wpływów w dochodach ogółem. Podstawową częścią składową tej grupy dochodów jest subwencja oświatowa, w analizach należy więc zwrócić uwagę na kształtowanie się relacji dochodów i wydatków oświatowych;
- nastąpił wysoki realny spadek dochodów uzyskiwanych z tytułu dotacji z budżetu państwa (-41,6%). Ma to negatywny wpływ na sytuację finansową miasta. Dotacje w przeciwieństwie do subwencji są środkami przekazywanymi na realizację określonych celów. Następstwem zmniejszenia transferów budżetu państwa może być obniżenie jakości świadczonych usług lub ich finansowanie innymi środkami budżetowymi.

Dane liczbowe obrazujące zmiany struktury poszczególnych źródeł dochodów budżetu miasta SULEJÓWEK w latach 1999-2003 przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Wyszczególnienie – udział w %	1999	2000	2001	2002	2003
Dochody własne	28,51	34,73	32,84	31,10	36,63
Udziały w podatkach budżetu państwa	32,77	26,00	27,47	32,22	26,87
Subwencja ogólna	31,69	32,46	31,38	31,22	32,55
Dotacje	7,03	6,82	8,31	5,47	3,95
Dochody ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Sulejówek.

Analiza struktury źródeł dochodów budżetowych miasta SULEJÓWEK wykazuje w kolejnych latach znaczne dysproporcje występujące w ich wzajemnych relacjach. Zaobserwowane tendencje w gospodarce finansowej miasta w ostatnich latach to przede wszystkim:

- stały (począwszy od 1999 roku), stopniowy wzrost udziału dochodów własnych w dochodach ogółem z 28,5% w 1999 roku do 36,6% w 2003 roku (wzrost o +8,1 pkt. procentowych). Tendencja ta sprzyja kształtowaniu stabilnych podstaw prognozowania budżetu;
- początkowy spadek (32,8% w 1999 roku do 26,0% w 2000 roku), a następnie wzrost (do 32,2% w 2002 roku) oraz kolejny spadek (do 26,9% w 2003 roku) udziału podatków wspólnych z budżetem państwa w dochodach budżetowych gminy. Grupę tą cechuje brak stałej tendencji - wahania kolejnych lat sięgają aż 6 pkt. procentowych;
- bardzo stabilny udział wpływów z subwencji w dochodach gminy, wahający się w przedziale od 31,4% w 2001 roku do 32,6% w 2003 roku w dochodach budżetu gminy. Udział tej grupy dochodów w dochodach ogółem zwiększył się o 0,9 pkt. procentowych;
- początkowy wzrost (z 7,0% w 1999 roku do 8,3% w 2001 roku), a następnie znaczny spadek ich udziału w dochodach ogółem (do 5,5% w 2002 roku oraz 3,9% w 2003 roku). Udział tej grupy wpływów w dochodach ogółem obniżył się o 3,1 pkt. procentowych.

Analiza danych historycznych budżetu miasta SULEJÓWEK wykazuje, iż w kolejnych latach miało miejsce zróżnicowanie wielkości i proporcji poszczególnych źródeł dochodów. Najbardziej stabilny udział wykazywały subwencje. Pozytywną tendencją jest stopniowy wzrost udziału dochodów własnych. Niepokoi natomiast

wykazany spadek znaczenia podatków wspólnych z budżetem państwa oraz dotacji. Zanotowanemu wzrostowi dochodów własnych powinien towarzyszyć przyrost wpływów z podatków wspólnych z budżetem państwa. Tymczasem analizy historyczne budżetu wykazują tendencję odwrotną. Należałoby szukać przyczyn tego zjawiska.

Z punktu widzenia gospodarowania budżetem i możliwości jego długookresowego prognozowania zanotowane w analizowanym okresie zmiany są korzystne dla miasta SULEJÓWEK. Uniezależniają bowiem jego budżet od dochodów wspomagających (subwencje, dotacje), nie podlegających lokalnemu władztwu decyzyjnemu. Wzrastający udział dochodów własnych sprzyja tworzeniu trafnych prognoz i strategii rozwojowych. Jest też wskaźnikiem pozytywnie ocenianym przez podmioty zewnętrzne, w tym instytucje kapitałowe i finansowe w sytuacji wejścia na rynek kapitałowy, a także przez Unię Europejską.

Z kolei, z punktu widzenia kształtowania długookresowej polityki rozwoju miasta SULEJÓWEK ważnym jest monitorowanie wzajemnych relacji wydatków bieżących i majątkowych, w tym zwłaszcza inwestycyjnych. W latach 1999-2003 miał miejsce wzrost wielkości wydatków inwestycyjnych w wartościach nominalnych z 2.550,6 tys. zł w 1999 roku do 5.095,7 tys. zł w 2002 roku. W 2003 roku zaplanowano wzrost ich wielkości do 4.623,2 tys. zł. Będzie to możliwe w sytuacji utrzymania dyscypliny wydatków bieżących. Zwiększenie wydatków inwestycyjnych może stanowić podstawę wzrostu bazy własnego potencjału gminy przy wnioskowaniu o dofinansowanie zadań inwestycyjnych środkami Unii Europejskiej (wymóg spełnienia warunku tzw. własnego udziału własnych środków inwestycyjnych). Strukturę % wydatków budżetu miasta SULEJÓWEK w latach 1997-2003 prezentuje poniższe zestawienie:

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Wydatki ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Wydatki bieżące	67,05	63,96	85,25	62,01	64,25	80,47	81,82
Wydatki inwestycyjne	32,95	36,04	14,75	37,99	35,75	19,53	18,18

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych budżetów miasta Sulejówek.

W analizowanym okresie miały miejsce duże wahania w proporcjach wydatków bieżących i inwestycyjnych. Wysoki udział inwestycji w budżecie miasta SULEJÓWEK notowano w: 1997 roku (32,95%), 1998 roku (36,04%) oraz 2000 roku (37,99%). Były to wartości znacznie przekraczające średnie krajowe. Znacznie niższy udział inwestycji w budżecie zanotowano w 1999 roku (14,75%) oraz w latach: 2002 (19,53%) oraz 2003 (18,18%). Mimo niższych wartości należy podkreślić, że udział inwestycji w dochodzie dwóch ostatnich lat także przewyższał wartości średnie krajowe.

Z punktu widzenia rozwoju miasta SULEJÓWEK zjawiskiem niekorzystnym jest rozwieranie się nożyc między wzrostem wydatków bieżących i inwestycyjnych. Wzrastające koszty obsługi bieżącej początkowo hamują tempo wzrostu, a następnie powodują spadek wielkości inwestycji. W budżecie miasta SULEJÓWEK zjawisko to uwidoczniło się szczególnie w 1998 roku oraz 2002 roku. Obecnie miasto znajduje się w położeniu, gdy jeszcze stosunkowo łatwo może przeciwdziałać nasilaniu się tych niekorzystnych relacji. Warunkiem kształtowania dalszego rozwoju jest jednak stałe monitorowanie wzajemnych relacji wzrostu wydatków bieżących i inwestycyjnych, czego wyrazem w analizie wskaźnikowej jest szybsze tempo wzrostu dochodów ogółem niż wydatków bieżących.

WARUNKIEM REALIZACJI PRZYSPIESZONEGO ROZWOJU GMINY BĘDZIE USTALENIE DŁUGOOKRESOWYCH KOREKT PROPORCJI PODZIAŁU BUDŻETU, W SZCZEGÓLNOŚCI PLANOWANYCH WYDATKÓW BIEŻĄCYCH (OPERACYJNYCH) I INWESTYCYJNYCH. W kolejnych latach można zaproponować rozszerzenie frontu inwestycyjnego, bazując na wykorzystaniu

pozyskanych dzięki zabiegom miasta środków z funduszy europejskich. Dalsza racjonalizacja gospodarki budżetowej jest warunkiem systematycznego zwiększania zakresu realizowanych zadań inwestycyjnych, zwiększających bazę ekonomiczną miasta. Warunkiem koniecznym jest tu umiejętny montaż finansowy projektów inwestycyjnych, bazujący na wsparciu realizacji inwestycji zewnętrznymi źródłami finansowania.

W strukturze wydatków budżetowych miasta SULEJÓWEK, w analizowanym okresie, uwidoczniły się następujące relacje i proporcje:

- największa część środków finansowych była kierowana na cele oświaty i wychowania (średniorocznie łączne wydatki działów oświata oraz edukacyjna opieka wychowawcza wyniosły 38,4%), przy czym począwszy od 2000 roku miał miejsce stały udział tej grupy wydatków (od 37,7% do 36,0%) w wydatkach ogółem. W dłuższym okresie należy dążyć do zapobieżenia nadmiernemu wzrostowi tej grupy wydatków. Z punktu widzenia gospodarowania całym budżetem koncentracja wydatków w jednej branży może mieć długookresowo negatywny wpływ na poziom zaspokojenia potrzeb w innych sferach funkcjonowania gminy. Stąd też, w dalszym ciągu wskazanym jest poszukiwanie racjonalizacji wydatków. W latach 2000-2003 udział tej grupy wydatków w wydatkach ogółem zmniejszył się o 1,7 pkt. procentowy;
- dla zachowania pełnej porównywalności wielkości wydatków oświatowych należy uwzględnić dodatkowo wydatki na edukacyjną opiekę wychowawczą, których udział w strukturze wydatków wahał się w analizowanym okresie w przedziale od 3,6% w 2000 roku do 10,2% w 2001 roku, co w całym okresie dało średniorocznie 6,6%. Oznacza to że na cele oświaty i wychowania miasto SULEJÓWEK w 2003 roku wyda łącznie 43,7%;
- znaczne środki finansowe kierowano w kolejnych latach na potrzeby opieki społecznej (średniorocznie 5,6%). Udział tej grupy wydatków notował stały spadek z 8,7% w 1999 roku do 5,1% w 2002 roku. Budżetu 2003 roku zakłada dalszy spadek do 4,8%. Udział tej grupy wydatków jest w porównaniu z innymi gminami jest niewysoki, co więcej występuje rzadko spotykana tendencja znacznego spadku udziału tej grupy dochodów. Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tych zadań są dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększa się stopniowo zakres zadań finansowanych własnymi środkami budżetów gmin. Jak wykazuje praktyka środki przekazywane w formie dotacji nie pokrywały rzeczywistych kosztów świadczonych usług. Należy zakładać iż w najbliższych latach, w związku z mającymi miejsce zmianami demograficznymi, będzie następował wzrost tej grupy wydatków budżetu gmin;
- duży udział w budżecie miasta SULEJÓWEK miały wydatki na cele gospodarki komunalnej i ochrony środowiska z budżetu. Średniorocznie wyniosły 23,6%, najwyższe wartości notując w 2000 roku (29,9%), a najniższe w 1999 roku (18,8%). W pozostałych latach kształtował się on w przedziale 22-23%. Wartości te znacznie przewyższają średnie ogólnokrajowe. Biorąc pod uwagę znaczenie wydatków na gospodarkę komunalną dla sprawności funkcjonowania miasta zadania realizowane w tym dziale mają podstawowe znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców i podmiotów gospodarczych. W kolejnych latach należy zapewnić na nie odpowiednio wysoki zasób środków, aby zlikwidować istniejące jeszcze niedobory w sferze infrastruktury technicznej, w tym służącej ochronie środowiska przyrodniczego;

- administracja publiczna pochłonięła średniorocznie 13,1% wydatków budżetu, co w porównaniu z wieloma innymi jednostkami samorządowymi jest udziałem zbliżonym do średniej. W latach 2000-2003 nastąpił przyrost tej grupy wydatków w budżecie gminy o 2,9 pkt procentowych, do 14,3% w 2003 roku, co już nieco przewyższa wartości średnie. Maksymalny poziom wskaźnika zanotowano tu w 2003 roku (14,3%), a najniższy w 2000 roku (11,4%);
- udział wydatków na cele bezpieczeństwa publicznego wyniósł w 2003 roku 1,3% ogółu wydatków budżetowych. W całym okresie nastąpił spadek o 0,6 pkt procentowych. Należy tu wspomnieć, że zakres zadań realizowanych przez gminy w sferze bezpieczeństwa publicznego jest niewielki;
- na cele działu transport i łączność kierowano średniorocznie 5,5% ogółu wydatków budżetowych, najmniej w 1999 roku (3,0%), a najwięcej w 2001 roku (7,8%). W 2003 roku wydatki te będą stanowiły 4,3% ogółu wydatków budżetu gminy. Biorąc pod uwagę rozmiary potrzeb w zakresie drogownictwa należy się liczyć ze wzrostem wydatków w tym dziale w najbliższych latach;
- wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stanowiły w badanym okresie średnio 1,5% ogółu wydatków budżetu. Zanotowano tu niewielki wzrost udziału z 1,2% w 1999 roku do 1,8% w 2002 roku. W 2003 roku założono, że pochłoną one 1,5% wydatków budżetu gminy;
- na cele gospodarki mieszkaniowej wydatkowano średniorocznie 1,3% wydatków gminy, najwięcej w 1999 roku (1,8%), a najmniej w 2002 roku (0,7%);
- następstwem korzystania ze środków dłużnych są koszty obsługi zadłużenia, których udział w wydatkach ogółem wynosi w 2003 roku ok. 2,5% ogółu wydatków budżetowych.

W polityce finansowej i gospodarce budżetowej miasta SULEJÓWEK należy dążyć do racjonalnego kształtowania wydatków budżetu, szczególną uwagę zwracając na wzajemne proporcje pomiędzy wydatkami operacyjnymi i majątkowymi. W sytuacji wzrastającego zadłużenia należy dążyć do podwyższenia bazy podatkowej, docelowo z zamiarem zwiększania dochodów budżetu. Wzmacnianie bazy ekonomicznej miasta SULEJÓWEK pozwoli uzyskać w przyszłości wyższe dochody budżetowe, głównie z udziału w podatkach budżetu państwa, a także z dochodów własnych (podatki i opłaty lokalne).

Miasto SULEJÓWEK prowadziło w latach 1999-2003 aktywną politykę kredytowo-pożyczkową. Na dzień 31 grudnia 2003 roku planowane jest saldo zadłużenia miasta w wysokości 9.145 tys. zł. Część zadłużenia została zaciągnięta na warunkach preferencyjnych, z korzystnym oprocentowaniem, a w przypadku pożyczek z możliwością umorzenia po spłacie od 50% do 70% kapitału. Warunkiem umorzenia jest przeznaczenie pożyczki na dofinansowanie zadania zgodnie z umową, terminowa spłata kapitału i odsetek oraz złożenie wniosku o umorzenie. Wskaźnik zadłużenia z tytułu obsługi tych zobowiązań, liczony jako stosunek obsługi kredytów i pożyczek oraz poręczeń do dochodów wyniesie w końcu 2003 roku -11,6% (przy limicie określonym w ustawie o finansach publicznych na poziomie 15%). Stosunek łącznej kwoty długu miasta SULEJÓWEK do dochodów, który zgodnie z powyższą ustawą nie może przekroczyć 60%, osiągnie w końcu w 2003 roku poziom - 34,5%.

Podsumowując należy stwierdzić, że jeśli władze stanowiące i wykonawcze miasta SULEJÓWEK będą chciały zwiększać liczbę realizowanych programów inwestycyjnych, niezbędnym staje się racjonalne korzystanie z długu komunalnego, jako elementu montażu finansowego projektów. Na podstawie prognozy budżetu miasta SULEJÓWEK należy wykonać symulacje pozwalające oszacować wielkość bezpiecznego długu oraz rodzaj instrumentu dłużnego dostosowanego do kondycji finansowej i programów inwestycyjnych miasta. Bezwzględnie należy unikać zaciągania długu na cele bieżącej konsumpcji.

Mimo wielu niegodności odczuwanych na co dzień przez mieszkańców miasta SULEJÓWEK i zlokalizowanych na jego terenie podmiotów gospodarczych, a wynikających z niedoborów w sferze infrastruktury technicznej i społecznej, mieszkalnictwie komunalnym, bezpieczeństwie publicznym i ochronie środowiska, SULEJÓWEK jest postrzegany jako atrakcyjne miasto.

Świadczy o tym najnowszy ranking atrakcyjności inwestycyjnej małych miast przeprowadzony w 2003 roku przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową. Otóż, miasto SULEJÓWEK ZNALAZŁO SIĘ W TYM RANKINGU NA 31 POZYCJI WŚRÓD 279 MAŁYCH MIAST I ZOSTAŁO ZALICZONE DO GRUPY MIAST O NAJWYŻSZEJ ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ, TZW. KLASA A (wraz z 45 innymi miastami). Na ogólną wysoką pozycję SULEJÓWKA w tym rankingu, złożyły się następujące oceny cząstkowe:

Wyszczególnienie - wskaźniki cząstkowe i wskaźnik syntetyczny	Klasa*
Chłonność rynku lokalnego	A
Jakość rynku pracy (przede wszystkim poziom wykształcenia, struktura szkolnictwa, obecność instytucji naukowych i badawczych)	A
Klimat społeczny (stabilność lokalnej sceny politycznej i rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego)	D
Rozwój infrastruktury technicznej	B
Dostępność komunikacyjna	B
Skuteczność dotychczasowej transformacji gospodarczej (dotychczasowe inwestycje zagraniczne, stopień zróżnicowania struktury gospodarczej)	A
Infrastruktura otoczenia biznesu	D
Możliwości wypoczynkowe	C
Wskaźnik syntetyczny	A

* Klasa A – największa atrakcyjność inwestycyjna, klasa D – przeciętna atrakcyjność inwestycyjna, klasa G – najmniejsza atrakcyjność inwestycyjna.

Dla porównania, w klasie A wyższą pozycję w rankingu zajęły następujące małe miasta z województwa mazowieckiego: Łomianki (1 miejsce w rankingu), Podkowa Leśna (3 miejsce), Konstancin-Jeziorna (4 miejsce), Błonie (10 miejsce), Zielonka (13 miejsce), Żąbki (14 miejsce), Milanówek (15 miejsce), Józefów (16 miejsce), Ożarów Mazowiecki (20 miejsce), Mszczonów (21 miejsce) i Piastów (26 miejsce).

Z kolei, według przeprowadzonego w 2003 roku przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową rankingu miast pod względem wydatków na rozbudowę bądź modernizację infrastruktury technicznej w latach 2000-2002, SULEJÓWEK znalazł się na 26 miejscu wśród 74 badanych małych miast (do 20 tys. mieszkańców). W tym okresie wydatki na ten cel wyniosły w SULEJÓWKU 387 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wskazuje to iż, władze miasta koncentrują swoją uwagę na likwidacji niedoborów w zakresie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i dróg gminnych o nawierzchni twardej. Sprzyja to niewątpliwie poprawie stanu środowiska przyrodniczego, wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców. Wpływa także na poprawę konkurencyjności gospodarki lokalnej i wzrost atrakcyjności lokalizacyjnej miasta dla potencjalnych inwestorów w sferze mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej.

Miasto SULEJÓWEK wchodzi w skład **PODREGIONU WARSZAWSKIEGO**, obejmującego następujące powiaty: grodziski, grójecki, legionowski, **miński**, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, sochaczewski, warszawski zachodni, wołomiński oraz żyrardowski.¹ Podregion warszawski wraz z podregionem miasto Warszawa obejmuje obszar aglomeracji warszawskiej o silnych i różnokierunkowych powiązaniach funkcjonalno-przestrzennych. Wprowadzenie podziału kraju na jednostki statystyczne (NTS), zgodnego z wymogami prawa Unii Europejskiej i utworzenie w jego ramach **PODREGIONU WARSZAWSKIEGO (NTS 3)**, stwarza

¹ Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 roku o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439) wprowadzono rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2000 roku (Dz. U. Nr 58, poz. 685) NOMENKLATURĘ JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS), która została opracowana na podstawie, obowiązującej nomenklatury NUTS w krajach Unii Europejskiej. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na pięciu poziomach, z czego trzy określone są jako poziomy regionalne, a dwa jako lokalne. Poziom regionalny obejmuje swym zasięgiem: poziom 1 – obszar całego kraju (NTS 1), poziom 2 – województwa (NTS 2), **POZIOM 3 (GRUPY POWIATÓW) – PODREGIONY (NTS 3)**. Poziom lokalny obejmuje swym zasięgiem: poziom 4 – powiaty (NTS 4), poziom 5 – gminy (NTS 5). Konieczność wprowadzenia podziału kraju na jednostki terytorialne (NTS) do celów statystycznych wynika z potrzeby dostosowania do wymogów prawa Unii Europejskiej w obszarze statystyki regionalnej i funduszy strukturalnych. **W województwie mazowieckim wyróżniono 5 podregionów** – grup powiatów (NTS 3), a mianowicie: ciechanowsko-płocki, ostrołęcko-siedlecki, radomski, **warszawski** i miasto Warszawa.

przesłanki do nawiązywania partnerskiej współpracy władz samorządowych powiatów i gmin wchodzących w jego skład, aby zwiększać szanse na uzyskanie środków pomocowych ze środków Unii Europejskiej (fundusze strukturalne). Większe szanse na pomoc unijną będą mieć bowiem projekty, obejmujące swym zasięgiem przestrzennym oraz efektami społecznymi, gospodarczymi i ekologicznymi jak największą liczbę ludności.

CZEŚĆ II

UWARUNKOWANIA I PROBLEMY ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK

Cechą charakterystyczną analizy uwarunkowań i problemów rozwoju miasta jest rozróżnianie czynników, zjawisk oraz procesów zewnętrznych i wewnętrznych w stosunku do miasta, mających obecnie lub mogących mieć wpływ na jego dalszy rozwój w przyszłości.

Stąd też, władze SULEJÓWKA muszą mieć na uwadze w swej działalności dwa rodzaje postępowania:

- zorientowanego na świat zewnętrzny (otoczenie miasta), poszukując w nim szans (sposobności) i unikając zagrożeń rozwojowych. Innymi słowy chodzi tu z jednej strony o maksymalne wykorzystywanie pojawiających się szans rozwojowych, z drugiej zaś - minimalizowanie negatywnych oddziaływań (zagrożeń) - jest to swoista "ochrona" przed niesprzyjającym otoczeniem,¹
- zorientowanego na zasoby własne miasta (ludzkie, finansowe, gospodarcze, infrastrukturalne, przestrzenne, kulturowe i ekologiczne), które determinują poziom życia ludności, a także atrakcyjność lokalizacyjną miasta dla podmiotów gospodarczych – jest to swoista samoocena osiągniętego dotąd poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w kategoriach jego silnych i słabych stron.²

Biorąc powyższe pod uwagę, analiza społeczno-gospodarczych uwarunkowań i problemów rozwoju SULEJÓWKA doprowadziła do:

¹ Przez **szansę** należy rozumieć taką "kombinację" różnych czynników, okoliczności, zjawisk i procesów występujących w otoczeniu miasta w określonym miejscu i czasie, które mają korzystny (pozytywny) wpływ na jego funkcjonowanie i dalszy rozwój. Szanse mogą więc stać się bodźcami rozwoju miasta. Przez **zagrożenie** należy rozumieć uzasadnione zjawisko, okoliczność, zdarzenie lub proces występujący w otoczeniu miasta w określonym miejscu i czasie, które mają niekorzystny (negatywny) wpływ na jego funkcjonowanie i dalszy rozwój. Zagrożenia stanowią więc bariery i utrudnienia w funkcjonowaniu i dalszym rozwoju miasta. Nie pozwalają one również na pełne wykorzystanie szans rozwojowych tkwiących w otoczeniu oraz silnych stron miasta, a także mogą być przyczyną konieczności poniesienia dodatkowych kosztów związanych z jego funkcjonowaniem i dalszym rozwojem.

² Przez **silne strony** należy rozumieć specjalne walory miasta odróżniające je od innych miast. Mogą one być wynikiem położenia geograficznego, wielkości miasta, potencjału społecznego, gospodarczego, infrastrukturalnego, stanu środowiska przyrodniczego, zasobów dziedzictwa kulturowego, kondycji finansowej miasta. Silne strony dotyczą więc szeroko rozumianych zasobów miasta. Z kolei, **słabe strony** są konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów miasta. Mogą one dotyczyć wszystkich lub tylko niektórych zasobów lub sfer działania. Duża liczba słabych stron miasta osłabia jego zdolność do konkurowania z innymi i ogranicza możliwości oraz tempo jego dalszego rozwoju.

po pierwsze - wskazania kluczowych zewnętrznych uwarunkowań, czyli zdarzeń, zjawisk, tendencji i procesów, wpływających pozytywnie lub negatywnie na rozwój miasta (obecnie lub w przyszłości), czyli zaprezentowanie **SZANS I ZAGROŻEŃ ROZWOJOWYCH MIASTA**,

po drugie - identyfikacji podstawowych wewnętrznych uwarunkowań rozwoju miasta, wynikających z obecnej i przewidywanej sytuacji w sferze społeczno-gospodarczej, czyli przedstawienie **SILNYCH I SŁABYCH STRON MIASTA**,

po trzecie - wskazania głównych negatywnych problemów rozwoju miasta, a więc problemów, które wpływają lub będą wpływać niekorzystnie na jego dalszy rozwój - zaprezentowano je w postaci **KATALOGU PROBLEMÓW**, które wymagają podjęcia określonych działań realizacyjnych zmierzających do likwidacji barier i ograniczeń rozwojowych lub co najmniej złagodzenia ich negatywnego wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy miasta i warunki życia jego mieszkańców.

1. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Problemy związanych z uwarunkowaniami rozwoju społeczno-gospodarczego SULEJÓWKA nie można analizować i oceniać wyłącznie w granicach administracyjnych miasta. Miasto nie jest bowiem wyspą na mapie, lecz jest elementem międzynarodowego, krajowego i regionalnego systemu społeczno-gospodarczego. Tworzy ono tzw. zewnętrzne środowisko, a więc całość zjawisk, procesów, zdarzeń i instytucji określających możliwości funkcjonowania SULEJÓWKA, a także kształtowania procesów rozwojowych w przyszłości. Miasto jest silnie uzależnione od swego otoczenia, które oddziałuje na nie wywierając stały wpływ - pozytywny lub negatywny. Oddziaływania te tworzą uwarunkowania zewnętrzne w postaci zestawu szans i zagrożeń zarówno dla bieżącego funkcjonowania, jak i dalszego rozwoju miasta.

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju SULEJÓWKA determinowane są przede wszystkim:

- systemowymi rozwiązaniami w sferze ustrojowo-prawnej i finansowej przyjmowanymi na szczeblu centralnym, zwłaszcza dotyczącymi zakresu kompetencji i zasad finansowania samorządów terytorialnych z budżetu państwa,
- zasadami i rozmiarami finansowania usług społecznych (edukacja, ochrona zdrowia, opieka socjalna) oraz mieszkalnictwa i bezpieczeństwa publicznego z budżetu państwa,
- ogólną koniunkturą gospodarczą w kraju,
- systemowymi rozwiązaniami na szczeblu centralnym w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, polityce fiskalnej w stosunku do podmiotów gospodarczych, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw,
- polityką wspierania rozwoju regionalnego, polityką ekologiczną, polityką rozwoju infrastruktury technicznej realizowaną na szczeblu centralnym,
- sytuacją międzynarodową (koniunktura gospodarcza, handel zagraniczny),

- procesami integracji Polski z Unią Europejską, a zwłaszcza możliwościami skorzystania z pomocy finansowej tej organizacji (fundusze strukturalne),
- wewnętrzną polityką rozwoju społeczno-gospodarczego realizowaną przez władze samorządowe województwa mazowieckiego.

Należy podkreślić, że aktualnie GŁÓWNE BARIERY OGRANICZAJĄCE SKALĘ I TEMPO ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO SULEJÓWKA TKWIĄ W GŁÓWNEJ MIERZE W JEGO OTOCZENIU, zaś władze miasta mają ograniczony wpływ na to, co się w nim dzieje. Szczególnie niekorzystny wpływ na funkcjonowanie i dalszy rozwój SULEJÓWKA ma obecnie:

- nadal niskie tempo rozwoju gospodarczego kraju (obecnie ok. 3,4%), czego efektem są duże rozmiary rejestrowanego bezrobocia oraz wzrost liczby rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- trudna sytuacja budżetu państwa, czego efektem jest ograniczanie wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, pomoc socjalną, edukację, kulturę i sztukę, bezpieczeństwo publiczne, a także zmniejszające się rozmiary przekazywanych do budżetów samorządów terytorialnych - dotacji i subwencji.

Jeśli ta niekorzystna sytuacja będzie się nadal utrzymywać, to w rezultacie na terenie SULEJÓWKA zwiększać się będą rozmiary rejestrowanego bezrobocia i liczba rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej – wymagających wsparcia ze strony pomocy społecznej. Zmniejszać się będą także dochody budżetu miasta, co przy konieczności zabezpieczenia środków finansowych na działalność bieżącą skutkować będzie ograniczaniem wydatków inwestycyjnych. W efekcie trzeba będzie odkładać w czasie realizację wielu niezbędnych inwestycji komunalnych, służących dalszemu rozwojowi miasta w przyszłości. W konsekwencji tego warunki życia mieszkańców nie będą ulegały poprawie.

Przy obecnych niekorzystnych uwarunkowaniach zewnętrznych, tkwiących w otoczeniu SULEJÓWKA nie jest możliwe skuteczne rozwiązywanie szeregu problemów, występujących na jego terenie wyłącznie własnymi siłami, bowiem zasobność budżetu miasta jest dalece niewystarczająca w stosunku do występujących potrzeb.

Z kolei, głównym czynnikiem łagodzącym niekorzystne zewnętrzne uwarunkowania rozwoju SULEJÓWKA jest bliskie sąsiedztwo z Warszawą, która wraz z gminami i powiatami, wchodzących w skład aglomeracji warszawskiej – stanowi obszar, który jest najbardziej atrakcyjnym miejscem w skali Polski pod względem lokalizacji inwestycji krajowych i zagranicznych. Powoduje to, że zjawiska kryzysowe w znacznie mniejszym stopniu dotyczą ten obszar w porównaniu z innymi regionami kraju.

Syntetyczne zestawienie kluczowych szans i zagrożeń w kategoriach zewnętrznych uwarunkowań rozwoju SULEJÓWKA można przedstawić następująco:

KLUCZOWE SZANSE (OBECNE I POTENCJALNE) TKWIĄCE W OTOCZENIU SULEJÓWKA – CZYNNIKI STYMULUJĄCE I WSPIERAJĄCE DALSZY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MIASTA

Otoczenie międzynarodowe i ogólnokrajowe
TRWAŁA KONIUNKTURA GOSPODARCZA W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ I NA WSCHODZIE, UMOŻLIWIĄCA WZROST EKSPORTU POLSKICH TOWARÓW, CO SPRZYJAĆ BĘDZIE POPRAWIE KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ W POLSCE.
TRWAŁY I DYNAMICZNY ROZWÓJ GOSPODARCZY POLSKI (ŚREDNIOROCZNE TEMPO WZROSTU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO POWYŻEJ 5%).
AKTYWNA PROEKSPORTOWA POLITYKA RZĄDU RP, W TYM STWORZENIE SYSTEMU ZACHĘT I ZABEZPIECZEŃ DLA EKSPORTU POLSKICH TOWARÓW NA WSCHÓD.
SPADEK OPROCENTOWANIA KREDYTÓW INWESTYCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH W BANKACH.
SYSTEMOWA POMOC I WSPARCIE ZE STRONY RZĄDU RP DLA ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW, W TYM FIRM RODZINNYCH.
WSPÓLFINANSOWANIE Z BUDŻETU PAŃSTWA TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, ZWŁASZCZA DLA ABSOLWENTÓW SZKÓŁ.
PREFERENCYJNE KREDYTY I ULGI PODATKOWE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW ZWIĘKSZAJĄCYCH ZATRUDNIENIE.
MALEJĄCE OBCIĄŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW PODATKIEM DOCHODOWYM I LUDNOŚCI PODATKIEM OD DOCHODÓW OSOBISTYCH.
REALIZACJA SPÓJNEJ I KOMPLEKSOWEJ POLITYKI REGIONALNEJ PAŃSTWA KOMPATYBILNEJ Z ROZWIĄZANAMI UNII EUROPEJSKIEJ SKIEROWANEJ NA WYRÓWNYWANIE DYSPROPORCJI ROZWOJOWYCH I TWORZENIE TRWAŁYCH PODSTAW ROZWOJU GOSPODARCZEGO W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH ORAZ STWORZENIE NIEZBĘDNEJ DO TEGO STRUKTURY INSTYTUCJONALNEJ. (JEST TO WSTĘPNY WARUNEK UZYSKANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z FUNDUSZY POMOCOWYCH TEJ ORGANIZACJI – FUNDUSZE STRUKTURALNE I FUNDUSZ KOHEZYJNY – SPÓJNOŚCI).
KSZTAŁCENIE KADR PRACOWNIKÓW SEKTORA PUBLICZNEGO, W TYM SAMORZĄDOWEGO W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI POZYSKIWANIA ŚRODKÓW POMOCOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ.
DECENTRALIZACJA FINANSÓW PUBLICZNYCH ORAZ STABILNE „REGUŁY GRY” W ZAKRESIE FINANSOWANIA SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA.
EKOLOGIZACJA PROCESÓW ROZWOJU KRAJU, T.J. POWSZECHNE I WSPÓLZALEŻNE UWZGLĘDNIANIE UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH W STEROWANIU PROCESAMI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO ORAZ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENI.
ZNACZĄCA POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO (OSIĄGNIĘCIE NORM EKOLOGICZNYCH, OBOWIĄZUJĄCYCH W UNII EUROPEJSKIEJ).
ZMIANY PROCESÓW PRODUKCYJNYCH (NOWOCZESNE I BEZPIECZNE EKOLOGICZNIE TECHNOLOGIE) ORAZ MINIMALIZACJI ZUŻYCIA SUROWCÓW NATURALNYCH I EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, A TAKŻE RACJONALNA GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI (RECYKLING).
OPRACOWANIE I REALIZACJA DŁUGOOKRESOWEJ POLITYKI MIESZKANIOWEJ PAŃSTWA ZAWIERAJĄCEJ M.IN. INSTRUMENTY FINANSOWO-KREDYTOWE WSPOMAGAJĄCE DZIAŁANIA GMIN NA RZECZ ROZWOJU MIESZKALNICTWA (BUDOWNICTWO KOMUNALNE, REMONTY ZASOBÓW KOMUNALNYCH, UZBROJENIE TERENÓW).
ZWIĘKSZENIA ROZMIARÓW BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO POPRZEZ WZROST NAKŁADÓW FINANSOWYCH NA MIESZKALNICTWO Z BUDŻETU PAŃSTWA DO MIN. 2% PKB, PREFERENCJE KREDYTOWO-PODATKOWE DLA LUDNOŚCI.

WZROST POZIOMU WYKSZTAŁCENIA SPOŁECZEŃSTWA POLSKIEGO ORAZ KSZTAŁCENIE ZGODNIE Z POTRZEBAMI NOWOCZESNEJ GOSPODARKI I SZEROKO ROZUMIANYCH USŁUG.

WZROST NAKŁADÓW FINANSOWYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA NA EDUKACJĘ (DO MIN. 4% PKB – JEST TO MINIMALNY STANDARD OKREŚLONY PRZEZ UNESCO) I OCHRONĘ ZDROWIA (SKŁADKA NA UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE OK. 10%) ORAZ POMOC SPOŁECZNĄ.

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO ORAZ AKTYWNE ZWALCZANIE PATOLOGII SPOŁECZNYCH.

ROZWÓJ WSPÓŁPRACY SEKTORA PUBLICZNEGO, W TYM (RZĄDOWEGO I SAMORZĄDOWEGO) Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA RZECZ ROZWOJU EDUKACJI, KULTURY I SZTUKI ORAZ OPIEKI SPOŁECZNEJ.

MOŻLIWOŚĆ POZYSKIWANIA TANICH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA INWESTYCJI EKOLOGICZNYCH ORAZ ZWIĄZANYCH ZE SKOJARZONYM WYTWARZANIEM PRĄDU I CIEPŁA.

OTOCZENIE WOJEWÓDZKIE, WARSZAWSKIE I POWIATOWE

INTEGRACJA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA OBSZARU METROPOLITALNEGO WARSZAWY, W TYM BUDOWA ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO (DROGI, TRANSPORT PUBLICZNY). POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PRZEWOZOWYCH ŚWIADCZONYCH PRZEZ PKP (KOLEJ PODMIEJSKA) I PRYWATNYCH PRZEWOŹNIKÓW AUTOBUSOWYCH W RELACJI: SULEJÓWEK-WARSZAWA-SULEJÓWEK.

WYŻSZY NIŻ PRZECIĘTNIE W KRAJU POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU METROPOLITALNEGO WARSZAWY.

DUŻY POTENCJAŁ GOSPODARCZY, INTELEKTUALNY, KAPITAŁOWY I INSTYTUCJONALNY WARSZAWY, BĘDĄCEJ GŁÓWNYM PUNKTEM STYKU GOSPODARKI POLSKIEJ Z GOSPODARKĄ ŚWIATOWĄ, MIEJSCEM NAJWIĘKSZEJ W KRAJU KONCENTRACJI INWESTYCJI KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO I RODZIMEGO.

DUŻY RYNEK PRACY W WARSZAWIE, UMOŻLIWIĄJĄCY DOJAZDY DO PRACY Z TERENÓW PODMIEJSKICH.

DUŻA KONCENTRACJA W WARSZAWIE PLACÓWEK SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ, SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH, PLACÓWEK KULTURY I SZTUKI, HANDLU I USŁUG, CO UMOŻLIWIA MIESZKAŃCOM TERENÓW PODMIEJSKICH KORZYSTANIE Z USŁUG TYCH PLACÓWEK.

AKTYWNA WSPÓŁPRACA WŁADZ POWIATU MIŃSKIEGO Z WŁADZAMI GMIN WCHODZĄCYCH W JEGO SKŁAD W CELU ROZWIĄZYWANIA WSPÓLNYCH DLA CAŁEJ SPOŁECZNOŚCI POWIATU PROBLEMÓW.

AKTYWNA WSPÓŁPRACA WŁADZ POWIATU MIŃSKIEGO I WŁADZ GMIN WCHODZĄCYCH W JEGO SKŁAD Z JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO, WCHODZĄCYMI W SKŁAD PODREGIONU WARSZAWSKIEGO (NTS 3) W CELU ROZWIĄZYWANIA WSPÓLNYCH PROBLEMÓW W SFERZE INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ I EKOLOGII – ZWIĘKSZY TO SZANSE NA UZYSKANIE POMOCY FINANSOWEJ NA ICH REALIZACJĘ Z UNII EUROPEJSKIEJ – FUNDUSZE STRUKTURALNE.

WSPÓŁPRACA Z WŁADZAMI GMINY HALINÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ.

KLUCZOWE ZAGROŻENIA (OBECNE I POTENCJALNE) TKWIĄCE W OTOCZENIU SULEJÓWKA – CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE I HAMUJĄCE DALSZY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MIASTA

OTOCZENIE MIĘDZYNARODOWE I OGÓLNOKRAJOWE

DEKONIUNKTURA GOSPODARCZA W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ I NA WSCHODZIE, CO W KONSEKWENCJI BĘDZIE POWODOWAĆ SPADEK EKSPORTU POLSKIEJ GOSPODARKI.

NISKIE TEMPO WZROSTU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO (PONIŻEJ 5% ROCZNIE).

WZROST POZIOMU INFLACJI, CO W KONSEKWENCJI SPOWODUJE WZROST CEN TOWARÓW I USŁUG ORAZ OPROCENTOWANIA KREDYTÓW BANKOWYCH.

ZBYT WYSOKIE OPROCENTOWANIE KOMERCYJNYCH KREDYTÓW BANKOWYCH DLA LUDNOŚCI I PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH.

NISKI POZIOM INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI POLSKIEJ GOSPODARKI.

WZROST ZJAWISKA UBÓSTWA EKONOMICZNEGO W SPOŁECZEŃSTWIE POLSKIM.

WZROST ROZMIARÓW BEZROBOCIA W KRAJU (OBECNIE STOPA REJESTROWANEGO BEZROBOCIA WYNOŚI 17,4%).

BRAK AKTYWNEJ POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, A TYM SAMYM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU.

ZWIĘKSZANIE SIĘ ROZMIARÓW PRZESTĘPCZOŚCI I INNYCH PRZEJAWÓW PATOLOGII SPOŁECZNEJ PRZY JEDNOCZESNYM UTRZYMYWANIU SIĘ NIE DOFINANSOWANIA SŁUŻB ODPOWIEDZIALNYCH ZA BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE (POLICJA, STRAŻ POŻARNA) ORAZ WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI (SĄDY I PROKURATURA).

NIEKORZYSTNA SYTUACJA W OŚWIACIE, ZWIĄZANA Z REALIZOWANĄ POLITYKĄ OŚWIATOWĄ PAŃSTWA, KTÓRA CHARAKTERYZUJE SIĘ: TRWAJĄCYM OD LAT NIE DOFINANSOWANIEM OŚWIATY, PODJĘCIEM REFORMY SYSTEMU EDUKACJI BEZ ZAGWARANTOWANIA ODPOWIEDNICH ŚRODKÓW FINANSOWYCH, PRZERZUCANIEM NADMIERNEGO OBCIĄŻENIA FINANSOWEGO I ODPOWIEDZIALNOŚCI NA WŁADZE SAMORZĄDOWE.

SZPADEK NAKŁADÓW FINANSOWYCH NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE W BUDŻECIE PAŃSTWA. I TAK, W 1998 ROKU – 3,22%, W 1999 ROKU (ROKU ROZPOCZĘCIA REFORMY) – 3,16%, ZAŚ W 2002 ROKU – 2,91%. NATOMIAST WEDŁUG UNESCO NAKŁADY NA OŚWIATĘ POWINNY KSZTAŁTOWAĆ SIĘ NA POZIOMIE 5,2% PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO, A NAKŁADY W GRANICACH 4% TO NIEZBĘDNE MINIMUM. TA SYTUACJA DOPROWADZIŁA W KONSEKWENCJI DO TRUDNEJ I SKOMPLIKOWANEJ SYTUACJI W OŚWIACIE, CO ODBIJA SIĘ NEGATYWNIE ZARÓWNO NA WARUNKACH MATERIALNYCH (BAZA LOKALOWA WRAZ Z NIEZBĘDNYM WYPOSAŻENIEM), JAK I POZIOMIE NAUCZANIA. SZPADEK REALNEJ WARTOŚCI SUBWENCJI OŚWIATOWEJ POWODUJĄCY KONIECZNOŚĆ CORAZ WIĘKSZEGO DOFINANSOWYWANIA OŚWIATY Z BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH.

POGORSZENIE W ODCZUCIU SPOŁECZNYM DOSTĘPNOŚCI PACJENTÓW DO ŚWIADCZEŃ MEDYCZNYCH, ZWŁASZCZA USŁUG O CHARAKTERZE SPECJALISTYCZNYM (WIZYTY U LEKARZY SPECJALISTÓW, SPECJALISTYCZNE BADANIA DIAGNOSTYCZNE, POMOC DORAŻNA).

ZBYT MAŁE ŚRODKI FINANSOWE Z BUDŻETU PAŃSTWA NA ZABEZPIECZENIE POTRZEB LUDNOŚCI W ZAKRESIE OPIEKI SPOŁECZNEJ.

BRAK SPÓJNEJ I AKTYWNEJ DŁUGOOKRESOWEJ POLITYKI MIESZKANIOWEJ PAŃSTWA, W TYM ZWŁASZCZA WSPARCIE TANIEGO BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO DLA OSÓB NIEZAMOŻNYCH.

UTRZYMUJĄCE SIĘ BARDZO NISKIE NAKŁADY FINANSOWE NA MIESZKALNICTWO W BUDŻECIE PAŃSTWA (OBECNIE ZALEDWIE 0,38% PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO).

PODWYŻSZENIE OBOWIĄZUJĄCYCH OBECNIE STAWEK PODATKU VAT NA MATERIAŁY I USŁUGI BUDOWLANE, CO WPŁYNIE NA OGRANICZENIE ROZMIARÓW BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO.

NIEKORZYSTNE DLA RACJONALNEJ GOSPODARKI KOMUNALNYMI ZASOBAMI MIESZKANIOWYMI PRZEPISY PRAWA, KTÓRE POWODUJĄ, ŻE OSIĄGNIĘCIE OBECNIE OBOWIĄZUJĄCEJ MAKSYMALNEJ STAWKI CZYNSZU, CZYLI 3% WARTOŚCI ODTWORZENIOWEJ W STOSUNKU ROCZNYM BĘDZIE TRWAŁO KILKADZIESIĄT LAT. TA SYTUACJA PROWADZIĆ BĘDZIE DO DALSZEJ DEKAPITALIZACJI ISTNIEJĄCYCH KOMUNALNYCH ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH.

NISKI POZIOM NAKŁADÓW FINANSOWYCH NA BUDOWĘ I MODERNIZACJĘ DRÓG KOŁOWYCH, CO PRZY DYNAMICZNYM ROZWOJU MOTORYZACJI POWODUJE STAŁE POGARSZANIE SIĘ WARUNKÓW PODRÓŻOWANIA I BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO.

NIEDOSTATECZNE ŚRODKI FINANSOWE BĘDĄCE W DYSPOZYCJI POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIU BEZROBOCIU (AKTYWIZACJA ZAWODOWA ABSOLWENTÓW, POŻYCZKI DLA BEZROBOTNYCH, KURSY I SZKOLENIA).

BRAK AKTYWNEJ POLITYKI REGIONALNEJ NA SZCZEBLU CENTRALNYM UWZGLĘDNIAJĄCEJ ZARÓWNO DECYDUJĄCE DLA DŁUGOFALOWEGO ROZWOJU KRAJU WYMOCI ZWIĘKSZANIA EFEKTYWNOŚCI GOSPODAROWANIA, JAK I WYMOCI POLITYKI SPOŁECZNEJ PAŃSTWA. ZAŁOŻENIEM TEJ OSTATNIEJ WINNO BYĆ DAŻENIE DO ZAPEWNIENIA „RÓWNYCH SZANS ŻYCIOWYCH” OBYWATELOM ŻYJĄCYM W ZRÓŻNICOWANYCH PRZESTRZENNIE WARUNKACH SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH.

Otoczenie wojewódzkie, warszawskie i powiatowe

MALEJĄCY PRZYRÓST NATURALNY LUDNOŚCI ORAZ POSTĘPUJĄCY PROCES STARZENIA SIĘ MIESZKAŃCÓW WARSZAWY I JEJ STREFY PODMIEJSKIEJ, CO BĘDZIE POWODOWAĆ KONIECZNOŚĆ WZROSTU NAKŁADÓW FINANSOWYCH NA OCHRONĘ ZDROWIA I OPIEKĘ SPOŁECZNĄ.

WCHODZENIE W WIEK PRODUKCYJNY LICZNYCH NOWYCH ROCZNIKÓW MŁODZIEŻY, CO PRZY BRAKU NOWYCH MIEJSC PRACY BĘDZIE POWODOWAĆ DALSZY WZROST ROZMIARÓW BEZROBOCIA.

BRAK SKOORDYNOWANEJ POLITYKI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W SKALI CAŁEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO WARSZAWY. DOTYCZY TO ZWŁASZCZA SYSTEMU TRANSPORTOWEGO – MOSTY PRZEZ WISŁĘ, OBWODNICE DROGOWE WARSZAWY, MODERNIZACJE I REMONTY DRÓG PONADGMINNYCH, ZINTEGROWANY SYSTEM ZBIOROWEJ KOMUNIKACJI PODMIEJSKIEJ I WARSZAWSKIEJ (BRAK WSPÓLNEGO SYSTEMU BILETOWEGO).

Przeprowadzona analiza zewnętrznych uwarunkowań rozwoju SULEJÓWKA umożliwiła zidentyfikowanie kluczowych szans i zagrożeń, które mają obecnie lub mogą mieć w przyszłości wpływ na skalę i tempo jego dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Nie ulega wątpliwości, że skuteczne rozwiązywanie szeregu problemów społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych w SULEJÓWKU w dużej mierze warunkowane będzie rozwiązaniami systemowymi na szczeblu państwa (ustrojowo-prawnymi i finansowymi), koniunkturą gospodarczą, rozwojem handlu zagranicznego, kondycją budżetu państwa i stopniem wykorzystania pomocy finansowej Unii Europejskiej.

2. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju SULEJÓWKA wynikają z zasobów, zjawisk, zdarzeń, mechanizmów i procesów tkwiących w mieście. Tworzą one zestaw silnych i słabych stron miasta (sił i słabości). Ich enumeracja i analiza jest swoistą samooceną, osiągniętego dotąd poziomu jego rozwoju społeczno-gospodarczego, stanu środowiska przyrodniczego i zagospodarowania przestrzeni. Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju SULEJÓWKA w kategoriach jego silnych i słabych stron przedstawiają się następująco:

SILNE STRONY SULEJÓWKA – CZYNNIKI STYMULUJĄCE I WSPIERAJĄCE DALSZY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MIASTA

POŁOŻENIE W BLISKIM SĄSIĘDZTWIE WARSZAWY, CO JEST ŹRÓDŁEM KORZYŚCI ZARÓWNO DLA JEGO MIESZKAŃCÓW (WARSZAWA JAKO MIEJSCE PRACY I KORZYSTANIA Z SZEROKO ROZUMIANYCH USŁUG), JAK I MIASTA (BLISKOŚĆ WARSZAWY PODNOSI ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNĄ SULEJÓWKA).

ATRAKCYJNOŚĆ LOKALIZACYJNĄ MIASTA ZWIĘKSZA DROGA O CHARAKTERZE MIĘDZYNARODOWYM BIEGĄCA WZDŁUŻ POŁUDNIOWEJ GRANICY MIASTA (TRASA DROGOWA NR 2 TZW. TRAKT BRZESKI). W PÓLNOCEJ CZĘŚCI MIASTA ZNAJDUJE SIĘ POŁĄCZENIE DROGOWE O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM, CIĄG ULIC OKUNIEWSKA – SZOSOWA – WARSZAWSKA (W GMINIE HALINÓW).

PRZEZ MIASTO PRZEBIEGA LINIA KOLEJOWA PKP E 20 RELACJI WARSZAWA – MIŃSK MAZOWIECKI – TERESPOL, KTÓRA JEST ELEMENTEM SZLAKU MIĘDZYNARODOWEGO RELACJI PARYŻ – WARSZAWA – MOSKWA.

STOSUNKOWO DOGODNE POŁĄCZENIA TRANSPORTOWE SULEJÓWKA Z WARSZAWĄ (DROGOWE, PODMIEJSKA KOMUNIKACJA KOLEJOWA I AUTOBUSOWA).

UCZESTNICTWO SULEJÓWKA W PROGRAMIE „ZIELONE MIASTA POLSKI” – UCHWAŁA NR 1297X1/99 RADY MIASTA Z DNIA 27 SIERPNI 1999 ROKU.

UCHWALONE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

PRZYSTĄPIENIE DO SPORZĄDZANIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBEJMUJĄCEGO OBSZAR MIASTA SULEJÓWEK W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH, Z WYŁĄCZENIEM TERENÓW DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY UCHWALONE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

SFERA SPOŁECZNA

EDUKACJA

AKTYWNA DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ.

STOSUNKOWO DOBRZE ROZWIŃNIĘTA SIĘĆ SAMORZĄDOWYCH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH.

DOBRY POZIOM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH NAUCZYCIELI SAMORZĄDOWYCH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH.

POSIADANIE PRZEZ LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE MISJI ROZWOJU.

FUNKCJONOWANIE PRZY SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 1 IM PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO GAZETY MIĘDZYSZKOLNEJ „CO TAM W BUDZIE?” ZAŁOŻONEJ W 1998 ROKU; JEST ONA LAUREATEM OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU „PAŁUCKIE PIÓRO 2000”.

ROZWÓJ NIEPUBLICZNYCH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH.

DZIAŁALNOŚĆ PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ.

FUNKCJONUJE OŚRODEK SZKOLENIOWY DLA KADRY NAUCZYCIELSKIEJ O NAZWIE CENTRALNY OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI MENIS.

FUNKCJONOWANIE ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO.

OCHRONA ZDROWIA

ZADOWALAJĄCY STAN ZASPOKOJENIA POTRZEB SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ.

WYSTARCZAJĄCA LICZBA APTEK.

NA TERENIE MIASTA DZIAŁA POGOTOWIE RATUNKOWE FUNKCJONUJĄCE CAŁĄ DOBĘ ORAZ TRZY PRZYCHODNIE ZDROWIA I LECZNICE MIEJSKIE. UZUPEŁNIENIEM SĄ PLACÓWKI NIEPUBLICZNE.

POMOC SPOŁECZNA

NA TERENIE MIASTA ZNAJDUJE SIĘ MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, KTÓRY REALIZUJE DZIAŁANIA NA RZECZ DIAGNOZOWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, ICH ŁAGODZENIA ORAZ ROZWIĄZYWANIA, A PONAD TO WSPÓŁPRACUJE Z INSTYTUCJAMI W ZAKRESIE REALIZACJI POMOCY SPOŁECZNEJ.

FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKOWYCH OGNISK WYCHOWAWCZYCH PROWADZONYCH PRZEZ TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI.

KULTURA I SZTUKA

UNIKATOWE WARTOŚCI HISTORYCZNE. NA TERENIE MIASTA ZNAJDUJĄ SIĘ OBIEKTY HISTORYCZNE ZWIĄZANE Z TWÓRCAMI NIEPODLEGŁEJ POLSKI (TZW. WIELCY MIESZKAŃCY SULEJÓWKA) ORAZ MIEJSCA PAMIĘCI POLEGŁYCH I POMORDOWANYCH PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ (POMNIK MIESZKAŃCÓW POLEGŁYCH I POMORDOWANYCH W II WOJNIE ŚWIATOWEJ, KOPIEC TWÓRCÓW II RZECZYPOSPOLITEJ, OGRÓD PAMIĘCI DZIECI NARODZONYCH I ZGLĄDZONYCH W OŚWIĘCIMIU, POMNIK POLEGŁYCH ŻOŁNIERZY AK I HARCERSKIEGO BATALIONU „ZOŚKA” – MIESZKAŃCÓW MIŁOSNY I SULEJÓWKA, GRÓB NIEZNANYCH ŻOŁNIERZY WRZEŚNIA 1939 ROKU).

HISTORIA MIASTA ZWIĄZANA JEST Z OSOBĄ MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO – NACZELNIKA PAŃSTWA I INNYCH POSTACI ZWIĄZANYCH Z II RZECZYPOSPOLITĄ. NA TERENIE MIASTA ZNAJDUJE SIĘ DWOREK „MILUSIN” NALEŻĄCY DO FUNDACJI RODZINY JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO. Utworzenie Muzeum.

NA TERENIE MIASTA ZNAJDUJĄ SIĘ LICZNE OBIEKTY O CHARAKTERZE SAKRALNYM (DOMY ZAKONNE) I KOŚCIELNYM. SANKTUARIUM M.B.POCIESZENIA.

NA DZIEDZICTWO KULTUROWE SULEJÓWKA SKŁADA SIĘ TAKŻE FUNDACJA „HELIN”, KTÓREJ CELEM JEST WSPIERANIE SAMOTNYCH KOBIET Z INTELIGENCJI, ZAŁOŻONA PRZEZ HELENĘ I IGNACEGO PADEREWSKICH.

SPORT I REKREACJA

REZERWA TERENU POD BUDOWĘ WIELOFUNKCYJNEGO CENTRUM: ADMINISTRACYJNEGO, KULTURALNEGO, SPORTOWEGO I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWEGO

FUNKCJONOWANIE KLUBU SPORTOWEGO „VICTORIA”.

DOBRE FUNKCJONUJĄCY SPORT SZKOLNY.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

RELATYWNE LEPSZY STAN BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W PORÓWNIANIU Z WARSZAWĄ I OKOLICZNYMI GMINAMI.

CAŁODOBOWY DYŻUR OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ.

SFERA EKOLOGICZNA

ISTNIENIE UDOKUMENTOWANYCH ZASOBÓW WÓD GEOTERMALNYCH.

POŁOŻENIE NA SKRAJU MAZOWIECKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO, CO POWODUJE, ŻE NA TERENIE MIASTA PANUJE SPECYFICZNY MIKROKLIMAT.

WYSOKIE WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE WIĘKSZOŚCI LASÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GRANICACH MIASTA. BLISKO 32 PROC. POWIERZCHNI MIASTA ZAJMUJĄ LASY I PARKI, WIELE Z ELEMENTÓW PRZYRODY OBJĘTYCH JEST OCHRONĄ PRAWNĄ ZE WZGLĘDU NA WYSOKIE WALORY PRZYRODNICZE (108 SZTUK OKAZÓW, BĘDĄCYCH POMNIKAMI PRZYRODY, Z CZEGO 41 ROŚNIE W ALEI DĘBÓW).

BRAK LOKALNYCH ZANIECZYSZCZEŃ PRZEMYSŁOWYCH, MIASTO JEST OTOCZONE ZIELENIĄ.

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH.

SFERA GOSPODARCZA

NA TERENIE MIASTA ZNAJDUJĄ SIĘ WOLNE TERENY PRZEZNACZONE POD INWESTYCJE MIESZKANIOWE I PRODUKCYJNO-USŁUGOWE – ZE WZGLĘDU NA CENNE WALORY PRZYRODNICZE MIASTA NALEŻY BEZWZGLĘDNIE PREFEROWAĆ INWESTYCJE NIE UCIAŻLIWE EKOLOGICZNIE. DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNO-USŁUGOWA MOŻE ROZWIJAĆ SIĘ W PRZYSZŁOŚCI W RATAJEWIE – MOŻNA TAM Utworzyć centrum aktywności gospodarczej.

MIASTO POSIADA NIEWYKORZYSTANE TERENY, NA KTÓRYCH MOŻE POWSTAĆ BAZA HOTELOWO-TURYSTYCZNA..

NA TERENIE MIASTA FUNKCJONUJE WIELE PUNKTÓW HANDLOWO-USŁUGOWYCH, GASTRONOMICZNYCH ORAZ FIRM Z SEKTORA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW. SIEĆ HANDLU DETALICZNEGO JEST ROZBUDOWANA W SPOSÓB UMOŻLIWIAJĄCY ZAOPATRYWANIE SIĘ MIESZKAŃCÓW WE WSZYSTKIE ARTYKUŁY PIERWSZEJ POTRZEBY.

POWSTAŁO FORUM GOSPODARCZE – SULEJÓWEK, KTÓRE JEST DOBROWOLNYM ZRZESZENIEM MAJĄCYM NA CELU ROZWIJANIE I PROPAGOWANIE INICJATYW, POSTAW I DZIAŁAŃ SPRZYJAJĄCYCH PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PRZEDSIĘBIORCÓW SULEJÓWKA.

ISTNIENIE OFERTY INWESTYCYJNEJ MIASTA (KONKRETNE TERENY POD ROZWÓJ FUNKCJI PRODUKCYJNO-USŁUGOWYCH).

DUŻE TRADYCJE RZEMIOSŁA.

SFERA MIESZKALNICTWA

ZNACZNA CZĘŚĆ UŻYTKÓW ROLNYCH ZOSTAŁA PRZEKSZTAŁCONA NA TERENY O PRZEZNACZENIU MIESZKANIOWO-USŁUGOWYM, CO UMOŻLIWIA ROZWÓJ BUDOWNICTWA JEDNORODZINNEGO (TYPU REZYDENCJONALNEGO O DUŻEJ POWIERZCHNI BIOLOGICZNIE CZYNNIEJ TERENU).

SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

ODPOWIEDNIA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA W ZAKRESIE SIECI: ELEKTROENERGETYCZNEJ, GAZOWEJ I TELEKOMUNIKACYJNEJ.

WŁASNE UJĘCIE WODY PITNEJ W RAMACH MIEJSCOWEJ STACJI UZDATNIANIA WODY, KTÓRA POSIADA REZERWY PRODUKCYJNE.

ZMODERNIZOWANE ISTNIEJĄCE OŚWIETLENIE ULICZNE.

SŁABE STRONY SULEJÓWKA – CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE I HAMUJĄCE DALSZY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MIASTA

POGLĘBIAJĄCE SIĘ TRUDNOŚCI KOMUNIKACYJNE W DOJAZDACH DO I Z WARSZAWY, WSKUTEK NADMIERNEGO PRZECIĄŻENIA RUCHEM KOŁOWYM PODSTAWOWEGO UKŁADU KOMUNIKACJI DROGOWEJ. NIEZADOWALAJĄCY JEST TAKŻE STANDARD PODRÓŻOWANIA ŚRODKAMI KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ W DOJAZDACH Z I DO WARSZAWY – PRZEPEŁNIONE AUTOBUSY I POCIĄGI PODMIEJSKIE, ZAGROŻENIE POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA OSOBISTEGO. W KONSEKWENCJI WZRASTA CZAS I POGARSZA SIĘ KOMFORT PODRÓŻY, ZWŁASZCZA W OKRESACH PORANNEGO I POPOŁUDNIOWEGO SZCZYTU KOMUNIKACYJNEGO. UTRZYMYWANIE SIĘ TAKIEJ SYTUACJI BĘDZIE POWODOWAĆ SPADEK ATRAKCYJNOŚCI MIASTA DLA LOKALIZOWANIA SIĘ LUDNOŚCI (BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE) I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (OGRANICZENIE LICZBY NOWYCH MIEJSC PRACY).

BRAK NOWOCZESNEGO I FUNKcjONALNEGO BUDYNKU URZĘDU MIASTA, KTÓRY UMOŻLIWIŁBY LEPSZĄ DZIAŁALNOŚĆ ORAZ POPRAWĘ ORGANIZACJI PRACY W URZĘDZIE.

FAKTYCZNY BRAK POZYSKIWANIA ŚRODKÓW POCZODZĄCYCH Z FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ PRZEZNACZONYCH NA WSPÓŁFINANSOWANIE INWESTYCJI KOMUNALNYCH.

BRAK CENTRUM REPREZENTACYJNEGO O PODŁOŻU HISTORYCZNYM, JAKIMI NIEWĄTPLIWIE MOGLY BY BYĆ: GŁÓWNY PLAC MIEJSKI, POMNIK CZY INNE ELEMENTY O CHARAKTERZE HISTORYCZNYM.

BRAK SWOISTEGO CENTRUM MIASTA. NA TERENIE SULEJÓWKA NIE MA SPECYFICZNEGO WYRAŹNIE ZAAKCENTOWANEGO RYNKU CZY RATUSZA, W KTÓRYM MIEŚCIŁYBY SIĘ KOMÓRKI URZĘDU MIASTA WRAZ Z ARCHIWUM.

BRAK WSPÓŁPRACY SULEJÓWKA Z MIASTAMI W KRAJU I ZAGRANICĄ.

SFERA SPOŁECZNA

EDUKACJA I NAUKA

DUŻA LICZBA PLACÓWEK OŚWIATY NIE W PEŁNI ODPOWIADA PROGNOZOM SPADKU LICZBY DZIECI W PRZEDSZKOLACH I SZKOŁACH KAŻDEGO SZCZEBŁA, TZW. ZJAWISKO „NIŻU DEMOGRAFICZNEGO”. PROGNOZUJE SIĘ, IŻ NA TERENIE MIASTA SULEJÓWEK JUŻ OD TEGO ROKU SZKOLNEGO, T.J. 2003/2004 WE WSZYSTKICH SZKOŁACH I PRZEDSZKOLACH BĘDZIE NASTĘPOWAŁ SPADEK LICZBY DZIECI UCZĄCYCH SIĘ.

BRAK POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ODBYWAJĄCYCH SIĘ PO POŁUDNIU I W DNI WOLNE OD PRACY.

OCHRONA ZDROWIA

UTRUDNIONY DOSTĘP MIESZKAŃCÓW DO BEZPŁATNYCH USŁUG SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ – JEST TO KONSEKWENCJA ZBYT NISKICH NAKŁADÓW FINANSOWYCH ZE STRONY BUDŻETU PAŃSTWA. NARODOWY FUNDUSZ ZDROWIA KONTRAKTUJE ZBYT MAŁO SPECJALISTYCZNYCH USŁUG MEDYCZNYCH W STOSUNKU DO POTRZEB. WYSTĘPUJE BRAK LEKARZY SPECJALISTÓW W NIEKTÓRYCH DZIEDZINACH, REALIZUJĄCYCH OPIEKĘ MEDYCZNĄ NA PODSTAWIE UMOWY Z NFZ, CO POWODUJE, ŻE OKRES OCZEKIWANIA NA WIZYTĘ U LEKARZY NIEKTÓRYCH SPECJALISTÓW, CZY PRZEPROWADZENIE SPECJALISTYCZNYCH BADAŃ SIĘGA NAWET KILKU MIESIĘCY.

BRAK KOMPLEKSOWEJ POMOCY PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I DOROSŁYCH.

BRAK SZPITALA I PEŁNEJ DIAGNOSTYKI MEDYCZNEJ NA TERENIE MIASTA.

POMOC SPOŁECZNA

BRAK UDOGODNIEŃ DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH (PODJAZDY, ZJAZDY, WINDY) W OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.

BRAK KONCEPCJI ROZWIĄZYWANIA RÓŻNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, WALKI Z BEZROBOCIEM, CZY BIEDĄ.

KULTURA I SZTUKA
B RAK MIEJSKIEGO DOMU KULTURY.
B RAK ZAINTERESOWANIA ORGANIZACJĄ SPOTKAŃ ŚRODOWISKOWYCH Z INTERESUJĄCYMI I ZNANYMI LUDŹMI Z KRĘGU KULTURY, SZTUKI, NAUKI CZY BIZNESU.
B RAK OBIEKTÓW KULTURALNO-ROZRYWKOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W CELU STWORZENIA IM MOŻLIWOŚCI ZAGOSPODAROWANIA WOLNEGO CZASU ORAZ ROZWOJU INDYWIDUALNYCH ZAINTERESOWAŃ.
SPORT I REKREACJA
S ŁABO ROZWIŃIĘTA INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA. B RAK OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ T.J. OGÓLNO-MIEJSKIEGO KOMPLEKSU SPORTOWO-REKREACYJNEGO.
M IEJSKI STADION SPORTOWY NIE JEST ZAGOSPODAROWANY W ZAKRESIE UMOŻLIWIAJĄCYM UPRAWIANIE RÓŻNYCH DYSCYPLIN SPORTOWYCH.
B RAK WIELOFUNKCYJNEJ HALI WIDOWISKOWO-SPORTOWEJ.
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
B RUTALIZACJA ŻYCIA SPOŁECZNEGO, NIEPRZESTRZEGANIE NORM WSPÓŁŻYCIA SPOŁECZNEGO. W ZROST AGRESYWNYCH POSTAW WŚRÓD MŁODZIEŻY.
N A BEZPOŚREDNIE BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW WPŁYWA BRAK KOMISARIATU POLICJI. W ZWIĄZKU Z TYM WYSTĘPUJE ZJAWISKO BRAKU SZEROKO ROZUMIANEGO MONITORINGU NA TERENIE MIASTA. F UNKCJONUJĄCY NA TERENIE MIASTA POSTERUNEK POLICJI NIE JEST W STANIE REALIZOWAĆ W PEŁNI ZADAŃ Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW.
Z AGROŻENIE ZE STRONY LINII KOLEJOWEJ (W SYTUACJI, GDY DOPUSZCZALNA PRĘDKOŚĆ POCIĄGÓW WZROŚNIE DO 160 KM/H I BRAKU WIADUKTÓW NAD TORAMI). B RAK EKRAŃÓW AKUSTYCZNYCH PO OBU STRONACH LINII KOLEJOWEJ.
SFERA EKOLOGICZNA
S KROMNE ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH (WG BADAŃ PROF. B.PACZYŃSKIEGO Z 1989 ROKU ORAZ S.OPĘCHOWSKIEGO – Z FIRMY GEOSYSTEM Z ROKU 1994 I 1996), CO PRZY BRAKU ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI I PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W WODĘ W PRZYSZŁOŚCI MOŻE BYĆ BARIERĄ ROZWOJU MIASTA.
M AŁA POWIERZCHNIA TERENÓW URZĄDZONEJ ZIELENI MIEJSKIEJ – PARKÓW, SKWERÓW I ZIELEŃCÓW ORAZ NIEWŁAŚCIWE ICH ZAGOSPODAROWANIE.
B RAK KOMPOSTOWNI ODPADÓW ORGANICZNYCH.
B RAK ODWODNIENIA MIASTA.
D ZIKIE WYSYPISKA SMIECI, ZWŁASZCZA W LASACH.
B RAK MONITORINGU ZAGROŻEŃ ZANIECZYSZCZENIAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.
SFERA GOSPODARCZA
B RAK FUNKCJONOWANIA INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH PODEJMOWANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.
B RAK PROGRAMÓW POMOCOWYCH DLA PRZEDSIĘBIORSTW INWESTUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA W DZIEDZINACH HANDLU I RZEMIOSŁA.
M IMO FUNKCJONOWANIA ZNAJCZNEJ LICZBY MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA TERENIE MIASTA, WYSTĘPUJE NIEDOBÓR LICZBY MIEJSC PRACY W STOSUNKU DO WYSTĘPUJĄCYCH POTRZEB.
S ŁABA ŚCIAĞALNOŚĆ PODATKÓW PRZEZ MIASTO POWODUJE BRAK POSIADANIA ODPOWIEDNICH FUNDUSZY NA INWESTYCJE.
SFERA MIESZKALNICTWA

MAŁE ZASOBY MIESZKAŃ KOMUNALNYCH. ZŁY STAN TECHNICZNY TYCH ZASOBÓW (ZUŻYCIE ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH W WIĘKSZOŚCI OBIEKTÓW SIĘGA 60-70 PROCENT).

BRAK PLANOWANIA I ROZWOJU MIESZKALNICTWA DLA LUDZI MNIEJ ZAMOŻNYCH (BUDOWNICTWO KOMUNALNE, TOWARZYSTWO BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO).

BRAK ROZWOJU BUDOWNICTWA WIELORODZINNEGO, Z CZEGO WYNIKA BRAK ZAPLECZA MIESZKANIOWEGO DLA LUDZI MŁODYCH I LUDNOŚCI NAPŁYWOWEJ.

SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

NIEUKOŃCZONA BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ.

WODOCIĄG SIECIOWY ZAOPATRUJE W WODĘ 65 PROC. MIESZKAŃCÓW MIASTA, A Z KANALIZACJI KORZYSTA ZALEDWIE 18 PROC. LUDNOŚCI SULEJÓWKA.

KONIECZNOŚĆ MODERNIZACJI I ROZBUDOWY OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW.

SŁABO ROZWIŃIĘTY UKŁAD KANALIZACJI DESZCZOWEJ O ODPOWIEDNIEJ PRZEPUSTOWOŚCI. NA TERENIE MIASTA SĄ MIEJSCA, W KTÓRYCH PODCZAS WIOSENNYCH ROZTOPÓW I WIĘKSZYCH OPADÓW POWSTAJĄ DOKUCZLIWE PODTOPIENIA POSESJI.

DROGI MIEJSKIE I OŚWIETLENIE ULICZNE

BRAK DOSTATECZNEJ LICZBY ULIC O NAWIERZCHNI UTWARDZONEJ, CZĘŚĆ ULIC WYMAGA REMONTÓW KAPITAŁNYCH. DROGI PUBLICZNE STANOWIĄ 127,2 KM W GRANICACH MIASTA, Z CZEGO TYLKO 40,5 KM MAJĄ UTWARDZONĄ NAWIERZCHNIĘ. STAN TECHNICZNY WSZYSTKICH DRÓG GMINNYCH JEST PRZECIĘTNY LUB ZŁY. TAKŻE STAN TECHNICZNY CHODNIKÓW WYMAGA ULEPSZENIA.

NIEDOSTATECZNA LICZBA MIEJSC PARKINGOWYCH NA TERENIE MIASTA. BRAK PARKINGU STRZEZONEGO DLA SAMOCHODÓW CIĘŻAROWYCH NA OBRZEŻACH MIASTA.

ZBYT MAŁA LICZBA PRZEJŚĆ DLA PIESZYCH Z SYGNALIZACJĄ ŚWIETLNA.

ZNACZNA CZĘŚĆ ULIC NIE POSIADA OŚWIETLENIA.

BRAK PRAWIDŁOWO OZNACZONYCH SKRZYŻOWAŃ DRÓG, PRZEJŚĆ DLA PIESZYCH I SYGNALIZACJI ŚWIETLNEJ ORAZ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH PORUSZANIE SIĘ NA ROWERACH BEZ KOLIZJI Z SAMOCHODAMI.

3. Główne problemy dalszego rozwoju miasta

Przeprowadzona diagnoza stanu istniejącego i analiza uwarunkowań rozwoju SULEJÓWKA, a zwłaszcza identyfikacja występujących słabych stron miasta umożliwia sformułowanie katalogu głównych problemów jego dalszego rozwoju.

Wychodząc od definicji problemu, jako „zadania danego do rozwiązania lub trudnej do rozstrzygnięcia sprawy” – niedostateczne tempo przemian oraz niedostateczna ilość, jakość i sprawność funkcjonowania różnego rodzaju instytucji i urzędzeń powoduje lub powodować będzie w przyszłości powstawanie napięć, konfliktów oraz barier rozwojowych odczuwanych przez mieszkańców i podmioty gospodarcze. Są to, więc określone uciążliwości, których usunięcie lub co najmniej złagodzenie ich negatywnych skutków wymaga podjęcia określonych działań.

Główne obszary problemowe dalszego rozwoju SULEJÓWKA były rozpatrywane w czterech kategoriach strategicznych, a mianowicie:

- stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców w sferze usług społecznych,
- stopnia atrakcyjności miasta dla rozwoju istniejących firm i lokalizowania się nowych inwestorów,
- stanu ochrony zasobów i zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego,
- stanu powiązań transportowych miasta z otoczeniem i układu drogowo-ulicznego miasta.

Biorąc powyższe pod uwagę sformułowano listę obszarów problemowych, których rozwiązanie lub złagodzenie ich niepożądanych skutków przyczyni się do poprawy stanu istniejącego. Winny one stać się podstawą do formułowania celów rozwoju (strategicznych i operacyjnych) SULEJÓWKA i wynikających z nich niezbędnych zadań realizacyjnych.

Listę tych problemów prezentuje poniższe zestawienie (ich uszeregowanie spełnia jedynie funkcję porządkującą):

KATALOG PROBLEMÓW
DOSTARCZENIE WODY PITNEJ MIESZKAŃCOM O JAKOŚCI ZGODNEJ ZE STOSOWNĄ DYREKTYWĄ UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ PEŁNE ZWODOCIĄGOWANIE MIASTA.
PEŁNE SKANALIZOWANIE MIASTA ORAZ DALSZA MODERNIZACJA I ROZBUDOWA MIEJSKIEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW ZGODNIE ZE STOSOWNĄ DYREKTYWĄ UNII EUROPEJSKIEJ (DOCELOWA WYDAJNOŚĆ 3600-4000 M ³ DOBĘ Z UWZGLĘDNIENIEM PODŁĄCZENIA MIEJSCOWOŚCI OKUNIEW Z GMINY HALINÓW).
WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW WÓD GEOTERMALNYCH.
BUDOWA NOWYCH I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH DRÓG GMINNYCH (UTWARDZENIE NAWIERZCHNI, CHODNIKI, OŚWIETLENIE, PARKINGI). BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH.
MODERNIZACJA DROGI KRAJOWEJ NR 2 ORAZ DRÓG WOJEWÓDZKICH NR 637 I NR 638. BUDOWA WIADUKTU NAD TORAMI KOLEJOWYMI (UL. PRZEJAZD). BUDOWA EKRANÓW AKUSTYCZNYCH PO OBU STRONACH TORÓW KOLEJOWYCH.
ROZWÓJ BUDOWNICTWA KOMUNALNEGO I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW KOMUNALNYCH.

BUDOWA WIELOFUNKCYJNEGO CENTRUM: ADMINISTRACYJNEGO, KULTURALNEGO, SPORTOWEGO I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWEGO NA TERENIE PARKU „GLINIANKI”.

ROZWIĄZANIE PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z GOSPODARKĄ ODPADAMI STAŁYMI, KTÓRA POWINNA BYĆ KOMPLEKSOWO UKIERUNKOWANA NA JAK NAJWIĘKSZĄ SELEKCJĘ ODPADÓW, ICH RECYCLING ORAZ SKŁADOWANIE I UTYLIZOWANIE. WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ UTWORZENIA SKŁADOWISKA ODPADÓW W GMINIE ZIELONKA (MIEJSCOWOŚĆ MICHAŁÓW).

UTWORZENIE STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ W RATAJEWIE, GDZIE BĘDZIE MOŻNA LOKALIZOWAĆ PODMIOTY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE NIEUCIĄŻLIWE DLA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

POPRAWA SZEROKO ROZUMIANEGO BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW ZARÓWNO W DOMACH I NA ULICACH, JAK I NA DROGACH.

AKTYWNA PROMOCJA MIASTA W KRAJU I ZAGRANICĄ – TWORZENIE ODPOWIEDNIEGO WIZERUNKU MIASTA Z UWZGLĘDNIENIEM JEGO WALORÓW HISTORYCZNYCH I PRZYRODNICZYCH ORAZ DOROBKU MIESZKAŃCÓW W CELU ZWRÓCENIA UWAGI NA ZALETY TURYSTYCZNE I INWESTYCYJNE SULEJÓWKA. ZWRÓCENIE SZCZEGÓLNEJ UWAGI NA WSPIERANIE LOKALNEGO PATRIOTYZMU WŚRÓD SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ, CO SPRZYJAĆ BĘDZIE INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW ORAZ PRZYJACIOŁ MIASTA.

NAWIĄZANIE I ROZWÓJ WSPÓŁPRACY Z GMINAMI W KRAJU I ZAGRANICĄ, W TYM Z SĄSIEDNIMI GMINAMI W CELU REALIZACJI WSPÓLNYCH INICJATYW I ZAMIERZEŃ.

Zdefiniowane powyżej główne problemy rozwoju SULEJÓWKA wyznaczają główne kierunki, wokół których będą koncentrować cele rozwoju miasta i niezbędne zadania realizacyjne w perspektywie 2015 roku.

CZEŚĆ III

CELE ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK

1. Rozwój zrównoważony jako podstawa gospodarowania

Istotą zrównoważonego rozwoju jest zapewnienie trwałej poprawy jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń poprzez kształtowanie właściwych proporcji między kapitałem ekonomicznym, ludzkim i przyrodniczym. Przyjmuje ona za swoją podstawę założenie, że poprawa, a co najmniej nie pogarszanie stanu środowiska przyrodniczego, winny być jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój gospodarczy i poprawę jakości życia ludności. Dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju konieczne jest, aby ochrona środowiska przyrodniczego stanowiła nieodłączną część procesów rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego i nie była rozpatrywana w oderwaniu od nich. Innymi słowy, rozwój zrównoważony to nadanie postępowi cywilizacyjnemu kierunku zachowującego w sposób trwały zasoby i walory środowiska przyrodniczego oraz czynna jego ochrona.

Celem zrównoważonego rozwoju jest stała poprawa jakości życia obywateli poprzez zaspokojenie obecnych potrzeb, bez szkody dla możliwości ich zaspokajania przez przyszłe pokolenia. Jego realizacja jest możliwa tylko poprzez ekonomiczne działania opierające się na trzech zasadach:

1. **ZASADA RÓWNOWAGI**, a ściślej mówiąc zasada ładu gospodarczego (ekonomicznego). W kontekście zrównoważonego rozwoju całościowe i interdyscyplinarne podejście do ładu gospodarczego oznacza dostosowanie zasobochłonności procesów gospodarowania do dostępności wszystkich zasobów jakimi społeczność na danym terenie dysponuje, tj. zasobów przyrodniczych, zasobów pracy i zasobów kapitału. Ładem gospodarczym można więc nazwać sytuację, w której w sposób harmonijny i zintegrowany realizowane są cele społeczne, ekologiczne i ekonomiczne.

2. **ZASADA EFEKTYWNOŚCI** (racjonalnego gospodarowania), która ma dwa warianty:

- wydajności, nakazującej przy dopuszczalnym poziomie zużycia zasobów maksymalizowanie efektów,
- oszczędności, nakazującej przy zadanym poziomie efektu minimalizowanie nakładów, co jest równoznaczne maksymalizacji zaoszczędzonych zasobów przyrodniczych.

W potocznym rozumieniu efektywność ekonomiczna dość często bywa utożsamiana ze skutecznością działania, której miernikiem w gospodarce rynkowej jest zysk. W relacji do środowiska przyrodniczego takie rozumienie efektywności zaznacza się dwojako. Po pierwsze, przy wyłącznie produkcyjnej i zyskowej orientacji działalności gospodarczej tak

jednostronnie rozumiana efektywność wręcz sprzyja trwałej dewastacji wszystkich elementów środowiska przyrodniczego. Określony poziom produkcji i zysku bywa z reguły osiągnany z pominięciem kosztów środowiskowych. Po drugie, reprodukcja zdewastowanego środowiska w miarę upływu czasu staje się tak kosztowna, że nie można jej już rozpatrywać w kategoriach efektywności ekonomicznej, ale jedynie w kategoriach społecznych i etycznych i która za wszelką cenę nakazuje skutecznie ratować środowisko przyrodnicze (podobnie jak życie, zdrowie, wolność obywateli). Stąd też, składowymi efektywności ekonomicznej - oprócz kryterium ekonomicznego - winny być także kryteria ekologiczne. Powinny one wymuszać w sferze gospodarowania dostosowanie produkcji do posiadanych zasobów przyrodniczych, uświadomić konieczność uwzględniania potrzeb przyszłych pokoleń, pomagać w prawidłowym określaniu zakresu, a także kosztów produkcji bezodpadowej, aby w rezultacie przekonać społeczeństwo o nieopłacalności degradacji środowiska. W sferze ekologii zaś kryteria ekonomiczne powinny prowadzić do przekonania o opłacalności nakładów ponoszonych na kształtowanie i ochronę środowiska.

3. **ZASADA ZAPEWNIENIA WZAJEMNYCH KORZYŚCI** współdziałającym ze sobą układom, którymi mogą być zarówno podmioty gospodarcze, grupy społeczne (np. społeczność lokalna), jak i układy przestrzenne (np. gminy). Wyraża się ona przede wszystkim poprzez partycypację społeczeństwa we wszystkich przedsięwzięciach związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym na danym obszarze - zarówno w sferze planowania, jak i realizacji. Dany rodzaj działalności gospodarczej należy rozwijać tylko tam, gdzie ludność miejscowa daje przyzwolenie i jest tym rozwojem zainteresowana. Działalność gospodarcza powinna opierać się na:

- miejscowym potencjale rozwojowym, tj. miejscowych zasobach naturalnych, ludzkich i materialnych,
- miejscowej inicjatywie społecznej, gospodarczej i inwestycyjnej,
- ustaleniach krańcowej możliwości zainwestowania terenu, oszczędzaniu ziemi i innych zasobów naturalnych,
- jak najlepszym wykorzystaniu istniejących materialnych elementów zagospodarowania przestrzennego,
- „czystych” ekologicznie technologiach produkcji,
- zbilansowaniu wszystkich ekonomicznych, społecznych i ekologicznych korzyści i strat wynikających z określonego przedsięwzięcia gospodarczego.

Zrównoważony rozwój nastawiony jest na utrzymanie zdrowia biosfery i umiejętne gospodarowanie kluczowymi zasobami: powietrza atmosferycznego, wody, gruntów, przyrody i minerałów, od których zależy dobrobyt ludzi. Pojęcie „rozwoju” w kontekście ekologicznym nie dotyczy w tak znacznym stopniu rozwoju społeczno-gospodarczego samego w sobie, ale posiada daleko szersze cele w postaci jakości życia społeczeństwa. Stąd też, w tej koncepcji „rozwój”, jest traktowany jako proces zmierzający do utrzymania i poprawy jakości

życia ludzkiego w granicach wytrzymałości ekosystemów, stanowiących podstawę tego życia. Ponadto, akcentuje się wyraźnie, że zrównoważony rozwój, zaspokajając potrzeby obecnego pokolenia, zapewnia ich zaspokojenie również pokoleniom przyszłym, chroniąc środowisko przyrodnicze, tak aby utrzymać jego zdolność do samoregulacji. Na zrównoważony rozwój składają się cztery podstawowe elementy:

- planowanie dla przyszłości, czyli rozwiązując dzisiejsze problemy nie zapominajmy o przyszłych pokoleniach i jego potrzebach,
- planowanie dla środowiska życia człowieka, obejmującego zarówno elementy przyrodnicze, jak i antropogeniczne,
- zapewnienie sprawiedliwego dostępu do zasobów przyrodniczych obecnych i przyszłych pokoleń,
- szeroki udział różnych grup społecznych w podejmowaniu decyzji dotyczących kierunków i tempa procesów rozwojowych.

We wspólnej polityce ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej największy nacisk kładzie się obecnie na zrównoważony rozwój uwzględniający potrzeby obecnego i przyszłych pokoleń. Zakłada ona osiągnięcie następujących celów:

- zachowanie i rozwój jakości życia,
- ochronę zdrowia człowieka,
- racjonalizacja zakresu i charakteru produkcji oraz konsumpcji energii,
- zachowanie, ochronę i poprawę środowiska naturalnego (ochrona dziedzictwa przyrodniczego, unikanie wyrządzania trwałych szkód w środowisku, zapobieganie zanieczyszczeniom i szkodom oraz ich ograniczanie),
- zmiana nawyków konsumpcyjnych obywateli,
- zapewnienie ciągłego dostępu do surowców naturalnych, rozważne i racjonalne ich wykorzystanie oraz optymalne gospodarowanie i właściwe zagospodarowanie odpadów (recycling),
- edukacja ekologiczna obywateli,
- wspieranie działań regionalnych i globalnych w zakresie ochrony środowiska.

Cele te są zaadresowane do wszystkich podmiotów, tj. władz publicznych wszystkich szczebli, wszystkich podmiotów gospodarczych (publicznych i prywatnych), organizacji społecznych i ogółu obywateli. Ich realizacja powinna odbywać się drogą uzyskania wysokiego poziomu ochrony środowiska z zastosowaniem działań zapobiegawczych, pilnego naprawiania szkód u źródeł ich powstawania oraz ponoszenia kosztów zanieczyszczeń przez sprawcę.

Tak więc, prawo Wspólnoty Europejskiej uznało zasadę „zrównoważonego rozwoju” jako podstawową zasadę warunkującą rozwój gospodarczy i społeczny oraz zagospodarowanie przestrzenne. Oparta na niej ochrona środowiska musi być uwzględniana we wszystkich sferach aktywności wspólnotowej i na wszystkich etapach działań, tj.

planowania, realizacji oraz monitorowania i kontroli realizacji (co umożliwi wychwycenie naruszeń i odchyłeń oraz ich eliminacji, a także zaprzestania działań niepożądanych przez instrumenty monitorujące).

Wprowadzane od kilku lat w Polsce przepisy prawa tworzą warunki dla urzeczywistnienia zasady zrównoważonego rozwoju, co znalazło swój wyraz w zapisach Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku¹, jak też w ustawach: prawo ochrony środowiska² oraz o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym³. Wprowadzanie w życie tej zasady wynika także ze zobowiązań międzynarodowych. Otóż, Polska podpisała w 1992 roku *Deklarację z Rio de Janeiro* oraz *Agendę 21* określające prawa i obowiązki państw w procesie realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zestaw zaleceń dla działań na rzecz jej urzeczywistnienia. Także podpisany przez Polskę w 1991 roku *Układ Stowarzyszeniowy z WE* zawiera zapis, że „polityka realizacji rozwoju społeczno-gospodarczego Polski powinna kierować się zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Zasada zrównoważonego rozwoju zakłada konieczność zintegrowanego i kompleksowego podejścia do procesów rozwojowych, tj. traktowania ich jako współzależne i wzajemnie uwarunkowane procesy rozwoju społecznego, gospodarczego, ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zagospodarowania przestrzeni.

Sytuacja społeczno-ekonomiczna Polski przewidywana w najbliższych kilkunastu latach charakteryzować się będzie złożonym procesem wchodzenia na drogę trwale progresywnego rozwoju z równoczesną restrukturyzacją gospodarki, a także koniecznością aktywnego przeciwdziałania bezrobociu, przeprowadzenia fundamentalnej reformy finansów publicznych, przyspieszenia tempa rozwoju budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury technicznej. W tak złożonej sytuacji wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju musi dokonywać się przy respektowaniu realiów ekonomicznych oraz społecznych i psychospołecznych. Stąd też w najbliższych kilkunastu latach zasadne staje się zlikwidowanie najbardziej palących problemów ekologicznych. Chodzi tu przede wszystkim o:

- znaczną poprawę stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych obowiązujących w Unii Europejskiej),
- ustanowienie systemów obszarów chronionych (krajowych, regionalnych i lokalnych),
- zmiany procesów produkcyjnych (nowoczesne i bezpieczne ekologicznie technologie),
- minimalizację zużycia surowców naturalnych i emisji zanieczyszczeń oraz recycling,

¹ Art. 5. Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz **zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju**; Art. 74 ust. 1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom; Art. 74 ust. 2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych; Art. 86. Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.

² Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2001r. Nr 62 poz. 627 z póź. zm).

³ Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003r. Nr 80 poz. 717).

czyli o ekologizację procesów rozwojowych, tj. powszechne uwzględnianie uwarunkowań ekologicznych w sterowaniu procesami rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zagospodarowaniu przestrzeni w stopniu społecznie, technicznie i ekonomicznie (możliwości sfinansowania przedsięwzięć proekologicznych) realistycznym.

Biorąc powyższe pod uwagę, władze SULEJÓWKA przy formułowaniu celów rozwoju, a następnie zadań realizacyjnych kierowały się konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju. Jest to o tyle ważne, bowiem SULEJÓWEK jest miastem charakteryzującym się dużym udziałem terenów przyrodniczo cennych, posiadającym tradycje budownictwa jednorodzinного typu rezydencjonalnego (duże powierzchniowo działki, o przeważającej powierzchni terenów biologicznie czynnych).

2. Zasady formułowania celów rozwoju

Wszelką działalność władz SULEJÓWKA musi charakteryzować celowość. Jedynie przy podporządkowaniu tej działalności rygorom celowego i umiejętnie zorganizowanego postępowania staje się możliwe osiągnięcie wyznaczonych celów oraz optymalne wykorzystanie dostępnych środków finansowych z budżetu miasta.

Formułowanie celów rozwoju miasta jest wynikiem narastających potrzeb społeczno-gospodarczych z uwzględnieniem stopnia ważności i pilności ich realizacji. Wiąże się więc ściśle z wprowadzeniem elementu czasu (w jakim okresie zostaną zrealizowane określone potrzeby). Nie może być ono również oderwane od konkretnej rzeczywistości (zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju miasta) oraz przewidywanych jej przemian w przyszłości. Wiąże się więc ściśle z wprowadzeniem elementu realności (formułujemy jedynie cele, które uważamy za realne do wykonania).

W przeciwnym wypadku występuje ryzyko zbyt dowolnego kształtowania liczby i zakresu przedmiotowego przyszłych celów, co w praktyce oznacza ich nie zrealizowanie. Tym samym występuje konieczność dokonywania korekty celów lub odsuwanie w czasie terminów ich osiągnięcia. Rodzi to sytuację, w której powstają określone straty społeczno-ekonomiczne, a w świadomości społecznej kształtuje się pogląd „o obietnicach władzy bez pokrycia”.

Wskazane wyżej cechy procesów rozwojowych miasta, czyli ich celowość i realność, składają się łącznie na wspólną cechę planowości podejmowanych działań. Jest to podstawowy wymóg racjonalnego i efektywnego kształtowania procesów rozwojowych miasta. Z kolei, głównym warunkiem urzeczywistnienia sformułowanych celów rozwoju miasta jest zabezpieczenie odpowiednich środków organizacyjnych i finansowych, a także określenie terminów osiągnięcia planowanych celów oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

Formułowanie celów rozwoju SULEJÓWKA jest niezmiernie ważne przynajmniej z czterech zasadniczych powodów, a mianowicie:

Cele wskazują podstawowe kierunki rozwoju miasta. Dzięki ustaleniu celów następuje mobilizacja podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację (władz miasta, pracowników urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych), a także zyskują one źródło motywacji do konkretnych działań wykonawczych. Wzrasta również ich poczucie odpowiedzialności za losy mieszkańców miasta;

Cele wyznaczają decyzje i działania realizacyjne. Władze miasta na podstawie wyznaczonych celów, zwłaszcza operacyjnych formułują katalog zadań realizacyjnych, który w sposób szczegółowy określa sposoby ich realizacji;

Cele wpływają na koncentrację zasobów. Władze miasta dysponują ograniczonymi zasobami kadrowymi, organizacyjnymi i technicznymi a przede wszystkim finansowymi (budżet miasta) w stosunku do występujących potrzeb i jednocześnie szeroką gamę możliwych sposobów ich wykorzystania. Określając cele rozwoju miasta, jego władze ustalają priorytety rozwojowe, co umożliwia koncentrację ograniczonych własnych zasobów finansowych (budżet miasta) na wybranych celach;

Cele pomagają w ocenie osiąganych postępów. Są one istotnym elementem procesu kontrolowania i śledzenia postępów w ich realizacji (dotyczy to przede wszystkim celów operacyjnych). Jeśli w wyniku kontroli okaże się, że nie realizujemy ich zgodnie z planem, albo napotykamy na nieoczekiwane przeszkody lub bariery w ich realizacji, to możemy podjąć od razu działania korygujące, modyfikując działania realizacyjne.

Tak więc, punktem wyjścia racjonalnego kształtowania procesów rozwojowych SULEJÓWKA jest określenie i hierarchizacja celów. Jest to niewątpliwie trudny proces, gdyż istnieje obecnie wiele różnorodnych dotąd niezaspokojonych potrzeb społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych. Jednak wobec ograniczoności środków finansowych będących w dyspozycji władz miasta trzeba niestety, w ślad za tym, ograniczać liczbę i zakres celów rozwojowych. W wielu przypadkach jest to wybór celów "najważniejszych z ważnych". Innymi słowy, proces formułowanie celów rozwoju nie może przerodzić się w „koncert życzeń”, a winien doprowadzić do wyboru takich celów, które z punktu widzenia dynamizowania procesów rozwoju społeczno-gospodarczego mają znacznie strategiczne.

Biorąc powyższe pod uwagę, opracowano katalog celów rozwoju SULEJÓWKA, który został opracowany według z góry określonego porządku, a mianowicie: cele zawarte w katalogu tworzą układ hierarchiczny (im niższy poziom hierarchiczny tym większy stopień szczegółowości zapisu celów) i dotyczą najistotniejszych - z punktu widzenia dynamizowania procesów rozwoju społeczno-gospodarczego miasta - problemów. Katalog składa się z trzech poziomów hierarchicznych, a mianowicie:

Poziom I – Misja rozwoju (generalny cel kierunkowy), wyrażająca syntetyczną deklarację intencji władz SULEJÓWKA, jaka stoi u podstaw formułowania STRATEGII ROZWOJU. Określa ona zasadnicze kierunki jego dalszego rozwoju, czyli wskazuje „do czego będziemy zmierzać w przyszłości”. Umożliwia ona skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej wiązce celów i zadań realizacyjnych. Tak więc, misja rozwoju to zestaw względnie trwałych dążeń władz SULEJÓWKA, na które powinny być przede wszystkim zorientowane działania realizacyjne.

Poziom II – Cele strategiczne, będące konkretyzacją misji rozwoju (generalnego celu kierunkowego). Wskazują one priorytetowe obszary zaspokajania potrzeb społeczno-gospodarczych, ekologicznych i infrastrukturalnych mieszkańców miasta.

Poziom III - Cele operacyjne, będące konkretyzacją celów strategicznych. Są one formułowane jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane potrzeby, które powinny być zaspokojone w określonym horyzoncie czasu, czyli do 2015 roku.

3. Podstawy formułowania celów rozwoju

Przystępując do formułowania strategicznych i operacyjnych celów rozwoju SULEJÓWKA wzięto pod uwagę:

- obecny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i stopień zaspokojenia potrzeb społecznych,
- wyniki analizy zewnętrznych (szanse i zagrożenia) oraz wewnętrznych (silne i słabe strony miasta) uwarunkowań rozwoju miasta,
- główne problemy dalszego rozwoju miasta (bariery i ograniczenia), czyli problemy wymagające rozwiązania lub złagodzenia ich negatywnych skutków społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych.

Umożliwiło to wskazanie zwłaszcza tych problemów, które mogą utrudniać lub hamować rozwój miasta w sytuacji, gdy nie będą one pomyślnie rozwiązywane. Tworzą one katalog obecnie niezaspokojonych potrzeb społeczno-gospodarczych. Wzięto także pod uwagę konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju oraz możliwości pozyskiwania środków pomocowych Unii Europejskiej z funduszy strukturalnych na współfinansowanie realizacji zadań własnych. Stąd też, przy formułowaniu strategicznych i operacyjnych celów rozwoju SULEJÓWKA uwzględniono ustalenia zawarte w następujących dokumentach planistycznych, opracowanych na szczeblu krajowym i wojewódzkim:

- NARODOWY PLAN ROZWOJU NA LATA 2004-2006,
- ZINTEGROWANY PROGRAM OPERACYJNY ROZWOJU REGIONALNEGO,
- STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO,
- WOJEWÓDZKI PROGRAM ROZWOJU REGIONALNEGO MAZOWSZA NA LATA 2001-2006,
- REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2004-2006.

Formułując cele rozwoju nie poszukiwano nowej roli SULEJÓWKA w otoczeniu, czy też funkcji dominującej, lecz wskazywano na konieczność umacniania jego dotychczasowej wiodącej funkcji mieszkaniowej oraz uzupełniających funkcji: produkcyjno-usługowej i rekreacyjno-wypoczynkowej. Przy dalszym rozwoju miasta trzeba brać pod uwagę skromne zasoby wód podziemnych oraz istniejące cenne zasoby i walory przyrodnicze. Maksymalny pułap liczby mieszkańców miasta został określony w obowiązującym

W tej sytuacji dalszy rozwój ludnościowy miasta oraz w/w funkcji winien dokonywać się zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz zasadą zrównoważonego rozwoju. Działania w tym względzie winny zmierzać do:

- osiągnięcia standardów Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego – *efekt działań: zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańcom,*
- tworzenia jak najlepszych warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego miasta i wzrostu przedsiębiorczości jego mieszkańców – *efekt działań: trwałe i proekologiczny rozwój gospodarczy,*
- stałego wzrostu poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych (mieszkalnictwo, usługi społeczne, bezpieczeństwo publiczne) – *efekt działań: jakościowe zmiany w poziomie życia mieszkańców,*
- troska o zachowanie tradycji historycznej, związanej zwłaszcza z osobą Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego – *efekt działań: promocja miasta na zewnątrz i kształtowanie tożsamości lokalnej.*

Stąd też, u podstaw formułowania celów rozwoju SULEJÓWKA leży przekonanie jego władz, że ma ono potencjalne szanse stania się:

Miastem konsekwentnie wdrażającym w życie zasadę zrównoważonego rozwoju, co umożliwi harmonijnie łączyć troskę o jak najlepszy stan środowiska przyrodniczego z postępowaniem cywilizacyjnym i ekonomicznym; postrzeganym jako „zielony ośrodek mieszkaniowo-usługowy” przyjazny dla społeczności lokalnej i środowiska przyrodniczego oraz atrakcyjny dla osiedlania się nowych mieszkańców.

Miastem troszczącym się o zachowanie w należytym stanie zasobów dziedzictwa kulturowego, a także umacniającym poczucie więzi społecznych i tożsamości lokalnej.

Miastem aktywnie wspierającym rozwój różnorodnych-bezpiecznych ekologicznie - form aktywności gospodarczej mieszkańców oraz inwestorów zewnętrznych w sferze mieszkalnictwa, produkcji, handlu, usług i rzemiosła.

Miastem zapewniającym jak najlepszą jakość świadczonych usług społecznych (edukacja, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, kultura i sztuka, sport i rekreacja), rozwój budownictwa komunalnego i modernizację istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz troszczącym się o jak najlepszy stan bezpieczeństwa publicznego.

Miastem posiadającym sprawne powiązania komunikacją drogową i kolejową z otoczeniem, w tym zwłaszcza z Warszawą, a także zmodernizowany wewnętrzny system drogowo-uliczny wraz z parkingami, oświetleniem ulicznym, chodnikami i ścieżkami rowerowymi oraz urządzeniami zwiększającymi bezpieczeństwo pieszych i ruchu samochodowego.

Miastem współpracującym z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami przy rozwiązywaniu wspólnych problemów oraz rozwijającym partnerską współpracę z samorządami gminnymi w Europie oraz prowadzącym aktywną promocję swych walorów w kraju i zagranicą.

4. Misja i strategiczne cele rozwoju

Biorąc powyższe pod uwagę, sformułowano misję (generalny cel kierunkowy) i strategiczne cele rozwoju SULEJÓWKA:

Misja rozwoju (generalny cel kierunkowy)

TRWAŁY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY SULEJÓWKA, ZAPEWNIAJĄCY STAŁĄ POPRAWĘ JAKOŚCI ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW, PRZY ZACHOWANIU WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ ZGODNIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Strategiczne cele rozwoju

Cele strategiczne są konkretyzacją misji rozwoju (generalnego celu kierunkowego). Są one równorzędne względem siebie, stąd też ich uszeregowanie spełnia jedynie funkcje porządkujące.

C1 – sfera gospodarcza

Tworzenie jak najlepszych warunków do trwałego wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców oraz dalszego rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i lokalizacji nowych inwestorów

C2 – sfera społeczna

Stać się miejscem poprawy warunków zamieszkiwania społeczności lokalnej i funkcjonowania usług społecznych

*C3 – sfera ekologiczna i przestrzenna***OŚIĄGNIĘCIE EUROPEJSKICH STANDARDÓW STANU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ RACJONALNE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI MIASTA***C4 – sfera infrastruktury transportowej***ROZBUDOWA I MODERNIZACJA SYSTEMU DROGOWO-ULICZNEGO MIASTA ORAZ USPRAWNINIENIE JEGO POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH Z OTOCZENIEM, W TYM ZWŁASZCZA Z WARSZAWĄ**

Sformułowana powyżej misja (generalny cel kierunkowy) i cele strategiczne rozwoju SULEJÓWKA stanowią syntetyczną deklarację intencji władz samorządowych, co do kierunków jego przyszłego rozwoju.

Należy podkreślić, że powyższych celów tych nie należy traktować w kategoriach wizji docelowego stanu SULEJÓWKA, lecz w kategoriach celów - procesów rozwojowych, służących coraz lepszemu zaspokajaniu różnorodnych potrzeb mieszkańców i gospodarki oraz przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności i rangi miasta w otoczeniu.

Sformułowane powyżej strategiczne cele rozwoju SULEJÓWKA wyznaczają główne kierunki jego dalszego rozwoju. Dotyczą one czterech strategicznych sfer funkcjonowania i rozwoju miasta, a mianowicie:

SFERA GOSPODARCZA (cel strategiczny C1).

Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy jest podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców, a także wzrostu dochodów budżetu miasta, co w konsekwencji umożliwi przeznaczanie coraz większych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie mieszkalnictwa, edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz bezpieczeństwa publicznego. Innymi słowy, rozwój gospodarczy SULEJÓWKA zwiększać będzie bazę dochodową zarówno dla jego mieszkańców, jak i budżetu miasta. Niestety, skala i tempo rozwoju gospodarki lokalnej zależne są przede wszystkim od czynników i uwarunkowań leżących poza miastem, na które nie ma ono praktycznie żadnego bezpośredniego wpływu. Z kolei, potencjalny inwestor przy wyborze konkretnej lokalizacji (gminy) dla działalności gospodarczej kieruje się następującymi przesłankami:

- wolne tereny, budynki i obiekty do zagospodarowania, koszty ich pozyskania oraz wysokość podatków od nieruchomości,
- dostęp i niezawodność funkcjonowania urządzeń infrastruktury technicznej oraz wysokość taryf opłat za korzystanie z ich usług,
- zasoby pracy i ich struktura wg poziomu wykształcenia i poziomu kwalifikacji zawodowych,

- lokalny klimat sprzyjający rozwojowi działalności gospodarczej, tworzony przez władze miasta oraz sprawność funkcjonowania administracji samorządowej,
- poziom rozwoju tzw. otoczenia biznesu (banki, instytucje ubezpieczeniowe, biura doradztwa prawnego i podatkowego, biura rachunkowe, fundacje lub agencje wspierania inicjatyw lokalnych),
- stan bezpieczeństwa publicznego i warunki zamieszkania.

Stąd też, realizacja celu strategicznego C1 polegać będzie na tworzeniu jak najlepszych warunków lokalizacyjnych dla rodzimych i zewnętrznych inwestorów, aby byli oni zainteresowani inwestowaniem na terenie SULEJÓWKA. Rozwój gospodarczy miasta będzie podporządkowany wymogom ochrony środowiska przyrodniczego.

SFERA SPOŁECZNA (cel strategiczny C2)

Przeprowadzona analiza stanu istniejącego oraz słabych stron miasta wskazała na występowanie szeregu dotąd niezaspokojonych potrzeb społecznych. Jednak skala i tempo rozwiązywania tych problemów zależne będą w przyszłości w bezpośrednim stopniu od zasobności budżetu miasta. Im wyższe dochody będzie osiągać miasto, tym więcej środków będzie mogło przeznaczać na rozwiązywanie istotnych problemów społecznych. Realizacja celu strategicznego C2 polegać będzie na jak najlepszym zaspokajaniu potrzeb społecznych w sferze mieszkalnictwa komunalnego, edukacji, pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji oraz bezpieczeństwa publicznego mieszkańców miasta. Są to z punktu widzenia warunków życia mieszkańców miasta dziedziny o kluczowym znaczeniu. Aby osiągnąć poprawę istniejącej sytuacji należy zmierzać m.in. do: budowy nowych i modernizacji istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych, stałego podnoszenia jakości kształcenia w samorządowych placówkach oświatowych budowy bazy kultury, sportu i rekreacji.

SFERA EKOLOGICZNA I PRZESTRZENNA (cel strategiczny C3)

Ochrona zasobów przyrodniczych przed zabudową i degradacją oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego jest istotnym czynnikiem wpływającym na jakość życia mieszkańców miasta. Obecny stan wyposażenia miasta w urządzenia służące ochronie środowiska przyrodniczego można uznać – mimo niewątpliwych postępów w ubiegłych latach - za niezadowalający, zwłaszcza w zakresie sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Aby osiągnąć standardy europejskie w zakresie stanu czystości środowiska przyrodniczego należy zmierzać do:

- likwidacji niedoborów w zakresie urządzeń inżynierskich służących jego ochronie,
- przejścia na proekologiczne nośniki pozyskiwania energii (gaz, elektryczność, źródła odnawialne),
- powiększania powierzchni urządzonych terenów zieleni miejskiej,

- prowadzenie selektywnej zbiórki oraz bezpiecznego składowania i utylizacji odpadów stałych.

Z kolei, racjonalne zagospodarowanie przestrzenne SULEJÓWKA będzie dokonywać się poprzez racjonalną i oszczędną gospodarkę terenami, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje lokalizacyjne i inwestycje komunalne, w taki sposób, aby przekształcenia w tym zagospodarowaniu były podporządkowane:

- kryteriom racjonalności ekonomicznej (minimalizacja nakładów finansowych z budżetu miasta na zagospodarowanie terenów pod różnorodne funkcje),
- kryteriom racjonalności ekologicznej (ochrona zasobów przyrodniczych przed ich zabudową i degradacją),
- kryteriom funkcjonalności (optymalne rozmieszczenie różnorodnych funkcji względem siebie w przestrzeni, aby minimalizować czas dostępu do nich),
- kryteriom atrakcyjności lokalizacyjnej dla inwestorów krajowych i zagranicznych (teren odpowiednio wyposażony w infrastrukturę techniczną).

Należy także w pierwszej kolejności dążyć do większej intensywności wykorzystania terenów już uzbrojonych w infrastrukturę techniczną lub o niskim koszcie ich uzbrojenia. Takie postępowanie przyczyni się w konsekwencji do ograniczania nakładów finansowych z budżetu miasta na nową infrastrukturę komunalną, zaś zaoszczędzone w ten sposób środki będzie można przeznaczyć na rozwiązanie innych ważnych problemów. Kierunki i cele polityki przestrzennej władz SULEJÓWKA zawarte są w obowiązującym STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA SULEJÓWEK. Znajdą one swoją konkretyzację w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (jest on już w fazie sporządzania), obejmującym obszar SULEJÓWKA w granicach administracyjnych z wyłączeniem terenów, dla których wcześniej zostały uchwalone plany miejscowe.

SFERA INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ (cel strategiczny C4)

System transportowy (sieć drogowo-uliczna i kolejowa oraz sieć transportu publicznego) ma ogromny wpływ na warunki życia mieszkańców, jak i na atrakcyjność lokalizacyjną miasta dla inwestorów zewnętrznych. Istniejące powiązania transportowe miasta Sulejówek, zwłaszcza z Warszawą (drogi kołowe, kolejowa komunikacja podmiejska i komunikacja autobusowa) są oceniane jako wysoce niezadowolające. Szczególnie trudna sytuacja występuje na drodze krajowej Nr 2, łączącej SULEJÓWEK z Warszawą. Jest ona bardzo obciążona ruchem kołowym i praktycznie przez cały dzień tworzą się korki, co znacznie wydłuża czas podróży do i z SULEJÓWKA. Wiele do życzenia pozostawia standard podróżowania podmiejskimi pociągami i autobusami, łączącymi miasto z Warszawą. W tej sytuacji sprawą pierwszoplanową jest modernizacja i przebudowa drogi krajowej Nr 2 oraz dróg wojewódzkich Nr 637 i Nr 638 (wraz z budową wiaduktu nad torami kolejowymi), a także poprawa znacząca poprawa standardu podróżowania pociągami i autobusami

podmiejskimi (czas podróży, częstotliwość kursowania, komfort i bezpieczeństwo podróży). Drogi gminne wymagają rozbudowy i modernizacji (likwidacja dróg o nawierzchni gruntowej). Inwestycji wymaga system parkingów ogólnodostępnych, oświetlenia ulicznego, chodników. Niezbędna jest także, budowa ścieżek rowerowych.

Z przyjętych strategicznych celów rozwoju wynika, że deklarowaną intencją władz SULEJÓWKA jest dążenie do tego, aby stawało się ono w coraz większym stopniu miastem przedsiębiorczym, nowoczesnym i zamożniejszym oraz bezpiecznym ekologicznie, a także w pełni wykorzystującym walory swego położenia względem Warszawy.

Zdefiniowana misja i strategiczne cele rozwoju SULEJÓWKA stanowiły podstawę do formułowania celów operacyjnych.

5. Cele operacyjne

W sytuacji określonych ram czasowych STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU oraz ograniczonych w stosunku do występujących potrzeb (społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych) możliwości finansowych budżetu miasta (patrz: WIELOLETNI PLAN FINANSOWY MIASTA SULEJÓWEK) dokonano wyboru priorytetowych kierunków działań poprzez określenie celów operacyjnych, a następnie zadań realizacyjnych, które winny być wykonane w wyznaczonym czasie. Nie jest bowiem możliwe w perspektywie kilkunastu lat zaspokojenie wszystkich zidentyfikowanych - we wcześniejszych pracach analitycznych - potrzeb mieszkańców miasta. Stąd też, formułując katalog celów operacyjnych uwzględniono te problemy, które uznano za „**najważniejsze z ważnych**” do realizacji w perspektywie 2015 roku. Poniżej przedstawiono katalog celów operacyjnych (cele te są względem siebie równorzędne, stąd też ich uszeregowanie ma jedynie charakter porządkowy):

CELE OPERACYJNE
C1 – SFERA GOSPODARCZA
Organizacyjne i finansowe wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
Promocja miasta w kraju i zagranicą z wyeksponowaniem wartości historyczno-przyrodniczych oraz możliwości inwestycyjnych
Poprawa wizerunku miasta w świadomości mieszkańców i otoczenia
Partnerska współpraca władz miasta z otoczeniem
C2 – STERA SPOŁECZNA
Rozwój komunalnego budownictwa mieszkaniowego i modernizacja istniejących zasobów
Podniesienie poziomu i zakresu świadczonych usług medycznych dla pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej i rozwój profilaktyki zdrowotnej
Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej oraz tworzenie warunków do upowszechniania kultury
Poprawa warunków nauki i pracy oraz bezpieczeństwa uczniów w szkole
Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego

Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół działań prorozwojowych
Poprawa jakości świadczonych usług i funkcjonowania placówek opieki społecznej
Likwidacja barier fizycznych dla osób niepełnosprawnych i zabezpieczenie im normalnego funkcjonowania
C3 – SFERA EKOLOGICZNA I PRZESTRZENNA
Zabezpieczanie zasobów przyrodniczych i historycznych miasta przed degradacją
Dalsza rozbudowa miejskiego systemu wodociągowego, kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków
Wykorzystanie źródeł geotermalnych jako potencjalnego czynnika warunkującego rozwój funkcji sanatoryjno-uzdrowiskowej
C4 – SFERA INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ
Rozbudowa i modernizacja układu drogowo-ulicznego miasta oraz systemu chodników i dróg rowerowych

6. Zgodność celów rozwoju Sulejówka z celami dokumentów wyższych szczebli

Z dniem wejścia Polski do Unii Europejskiej zarówno sektor publiczny, w tym samorządy terytorialne, jak i sektor prywatny będzie miał możliwość pełnego korzystania z funduszy strukturalnych. Wynika to z faktu, że cały obszar Polski objęty został Celem nr 1 polityki regionalnej UE, który obejmuje pomocą finansową regiony zapóźnione w rozwoju, tj. takie, w których Produkt Krajowy Brutto w przeliczeniu na mieszkańca nie przekracza 75% średniej unijnej. Podstawowym zadaniem funduszy strukturalnych jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w Unii Europejskiej.

Polska przygotowała Narodowy Plan Rozwoju (NPR) na lata 2004-2006, który służył jako podstawa do negocjacji z Komisją Europejską celów i wielkości pomocy z funduszy strukturalnych przyznanych naszemu krajowi. Jego strategicznym celem jest ROZWIJANIE KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ZDOLNEJ DO DŁUGOFALOWEGO, HARMONIJNEGO ROZWOJU, ZAPEWNIAJĄCEJ WZROST ZATRUDNIENIA I POPRAWĘ SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ Z UNIĄ EUROPEJSKĄ NA POZIOMIE REGIONALNYM I KRAJOWYM. Zasadniczym elementem NPR jest 6 sektorowych programów operacyjnych na szczeblu krajowym (Wzrost konkurencyjności gospodarki, Rozwój zasobów ludzkich, Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich, Rybołówstwo i przetwórstwo rybne, Gospodarka morska) oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR), który zawiera działania o charakterze regionalnym (wojewódzkim). Z kolei, na szczeblu regionalnym (wojewódzkim) zostały przygotowane strategie rozwoju i Regionalne Programy Operacyjne na lata 2004-2006, które są zgodne z wyżej wymienionymi dokumentami na szczeblu ogólnokrajowym.

Do pozyskania dofinansowania w ramach pomocy z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej konieczne jest przygotowanie odpowiedniej dokumentacji. Jej zawartość będzie zależna od rodzaju projektu inwestycyjnego oraz funduszu z którego będzie on współfinansowany. W każdym z przypadków musi zawierać ona wniosek (przygotowany w oparciu o ujednolicone formularze, a w niektórych przypadkach także studium wykonalności inwestycji oraz raport o oddziaływaniu na środowisko. Dokumenty te będą następnie składane w odpowiedniej jednostce zarządzającej lub pośredniczącej w zależności od wybranego programu.

Jednak warunkiem wstępnym ubiegania się o dofinansowanie inwestycji komunalnych przewidzianych do realizacji przez władze polskich gmin, w tym miasta SULEJÓWEK z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej jest posiadanie strategii rozwoju, wieloletnich planów inwestycyjnych i finansowych oraz wieloletnich programów inwestycyjnych (sektorowych lub branżowych), a także zapewnienie zgodności celów jego rozwoju z celami rozwoju zawartymi w dokumentach wyższych szczebli takimi, jak:

- na szczeblu krajowym - Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 i Sektorowe Programy Operacyjne,
- na szczeblu województwa - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego (do priorytetów realizacyjnych zaliczono: ochronę środowiska, transport i łączność, czynszowe budownictwo komunalne, bezpieczeństwo publiczne, edukację, rozwój obszarów pozametropolitalnych oraz kulturę).

Zgodność strategicznych celów rozwoju miasta SULEJÓWEK z celami i priorytetami zawartymi w wyżej wymienionych dokumentach prezentuje poniższe zestawienie:

Sulejówek
Cel strategiczny: Tworzenie jak najlepszych warunków do trwałego wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców oraz dalszego rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i lokalizacji nowych inwestorów
Narodowy Plan Rozwoju <ul style="list-style-type: none"> • Oś rozwoju: Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw • Oś rozwoju: Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia • Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów
Programy sektorowe <ul style="list-style-type: none"> • Sektorowy Program Operacyjny: Wzrost konkurencyjności gospodarki • Sektorowy Program Operacyjny: Rozwój zasobów ludzkich • Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

<p>Województwo mazowieckie - strategia rozwoju</p> <p>Cel długookresowy: Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym</p> <p>Cel średniookresowy: Ułatwienia inwestowania w regionie</p> <p>Cel średniookresowy: Tworzenie i wspieranie centrum wiedzy i innowacji</p>
<p>Sulejówek</p> <p>Cel strategiczny: Stała poprawa warunków zamieszkiwania społeczności lokalnej i funkcjonowania usług społecznych</p>
<p>Narodowy Plan Rozwoju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oś rozwoju: Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia • Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów
<p>Programy sektorowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sektorowy Program Operacyjny: Rozwój zasobów ludzkich • Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
<p>Województwo mazowieckie – strategia rozwoju</p> <p>Cel długookresowy: Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunkach życia ludności w województwie</p> <p>Cel długookresowy: Wydłużenie trwania życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie rozpowszechniania chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i uzależnień</p> <p>Cel długookresowy: Ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu</p> <p>Cel operacyjny: Wzmocnienie materialne systemu oświaty w regionie</p> <p>Cel operacyjny: Poprawa bezpieczeństwa publicznego na terenie całego województwa</p> <p>Cel operacyjny: Realizacja programu czynszowego budownictwa komunalnego</p>
<p>Sulejówek</p> <p>Cel strategiczny: Osiągnięcie europejskich standardów stanu ochrony środowiska przyrodniczego oraz racjonalne zagospodarowanie przestrzeni miasta</p>
<p>Narodowy Plan Rozwoju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oś rozwoju: Tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej • Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów
<p>Programy sektorowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sektorowy Program Operacyjny: Transport – Gospodarka Morska (część: ochrona środowiska) • Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

<p>Województwo mazowieckie – strategia rozwoju</p> <p>Cel długookresowy: Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza</p> <p>Cel długookresowy: Bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni</p> <p>Cel operacyjny: Utworzenie regionalnego systemu obszarów chronionych, zgodnego ze standardami europejskimi</p> <p>Cel operacyjny: Zwiększenie skuteczności planowania przestrzennego i egzekwowania postanowień planu</p> <p>Cel operacyjny: Kształtowanie krajobrazu harmonijnie skomponowanego i zachowującego tożsamość kulturową i walory krajobrazowe</p>
<p>Sulejówek</p> <p>Cel strategiczny: Rozbudowa i modernizacja systemu drogowo-ulicznego miasta oraz usprawnienie jego powiązań komunikacyjnych z otoczeniem, w tym zwłaszcza z Warszawą</p>
<p>Narodowy Plan Rozwoju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oś rozwoju: Tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej • Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów
<p>Programy sektorowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sektorowy Program Operacyjny: Transport – Gospodarka Morska (część: transport) • Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
<p>Województwo mazowieckie – strategia rozwoju</p> <p>Cel długookresowy: Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym</p> <p>Cel operacyjny: Modernizacja i rozbudowa sieci dróg w województwie</p> <p>Cel operacyjny: Modernizacja i rozbudowa regionalnego systemu transportu publicznego</p>

Podsumowując należy stwierdzić, że zapisy celów rozwoju miasta SULEJÓWEK w pełni odpowiadają zapisom Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006, Sektorowych programów operacyjnych oraz Strategii rozwoju województwa mazowieckiego. Stanowi to merytoryczną podstawę do ubiegania się o środki pomocowe Unii Europejskiej na współfinansowanie zadań gminnych.

CZEŚĆ IV

STRATEGICZNE PROGRAMY DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH

DZIAŁAŃ

Proces formułowania STRATEGICZNYCH PROGRAMÓW DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH jest niezwykle trudny. Wynika to z faktu, że w każdej gminie istnieje wiele różnorodnych niezaspokojonych dotąd potrzeb społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych. Jednak wobec szczupłości środków finansowych, będących w dyspozycji władz gminy trzeba niestety ograniczyć zakres przedmiotowy tych programów. W wielu przypadkach jest to wybór "NAJWAŻNIEJSZYCH Z WAŻNYCH" problemów do rozwiązania lub chociażby ograniczenia ich negatywnych skutków społeczno-gospodarczych i ekologicznych.

Stąd też, formułując STRATEGICZNE PROGRAMY DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH trzeba mieć na uwadze zasadę realności ich wykonania, co wiąże się z potrzebą ich skoordynowania z oceną przyszłych możliwości realizacyjnych (w tym finansowych). W przeciwnym wypadku występuje ryzyko zbyt dowolnego formułowania celów i zadań realizacyjnych, co w praktyce oznacza ich nie zrealizowanie i tym samym konieczność dokonywania ich korekty lub odsuwanie w czasie terminów ich osiągnięcia.

STRATEGICZNE PROGRAMY DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH zawierają zestaw planowanych (zamierzonych) działań realizacyjnych, służących osiągnięciu strategicznych celów rozwoju SULEJÓWKA w postaci:

- po pierwsze - zestawu CELÓW OPERACYJNYCH, określających rodzaje działań, jakie powinny być podjęte i wykonane, aby zrealizować zdefiniowane cele strategiczne,
- po drugie - zestawu ZADAŃ REALIZACYJNYCH, określających konkretne działania szczegółowe, które winny być podjęte i wykonane w ramach poszczególnych celów operacyjnych wraz z szacunkowym określeniem kosztów ich realizacji – określają one sposoby osiągania przyjętych celów rozwoju (misji rozwoju, celów strategicznych i operacyjnych).

Z punktu widzenia kompetencyjnego STRATEGICZNE PROGRAMY DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH obejmują cele operacyjne i zadania realizacyjne, których wykonanie leży w kompetencjach:

- instytucji i organizacji rządowych, władz samorządowych szczebla wojewódzkiego,
- władz miasta,
- przedsiębiorców i ich organizacji przedstawicielskich,
- mieszkańców miasta i organizacji pozarządowych,
- instytucji i organizacji tzw. otoczenia biznesu, funkcjonujących na terenie miasta.

Tak więc, zapisy STRATEGICZNYCH PROGRAMÓW DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH z punktu widzenia kompetencyjnego można podzielić na ZADANIA WŁASNE, za realizację których są odpowiedzialne z mocy prawa władze miasta oraz POZOSTAŁE ZADANIA, za realizację których odpowiedzialne są inne podmioty decyzyjne (tzw. zadania obce). W przypadku zadań wykraczających poza ustawowe kompetencje władz miasta ich rola będzie koncentrowała się na:

- prowadzeniu działań inspirujących, stymulujących i wspierających realizację określonych zadań,
- współpracy przy realizacji określonych zadań ze stosownymi podmiotami decyzyjnymi,
- wpływaniu na stosowne podmioty decyzyjne i monitorowaniu ich, aby zrealizowały one zadania przypisane im z mocy prawa.

Podstawą takiego podejścia do formułowania STRATEGICZNYCH PROGRAMÓW DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH jest przekonanie, że SULEJÓWEK należy traktować jako wspólną samorządową, zamieszkującą określone terytorium, a nie zawężyć jego pojęcia tylko do władz i urzędu miasta oraz posiadanych przez nich – z mocy prawa – zakresu kompetencji. Stąd też, najważniejsze jest wskazanie najistotniejszych problemów społeczno-gospodarczych występujących na terenie miasta, wymagających skutecznego i efektywnego rozwiązywania, a nie „sztywne trzymanie się” ustawowych kompetencji.

Poniżej zaprezentowane STRATEGICZNE PROGRAMY DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH zawierają zestaw planowanych (zamierzonych) działań realizacyjnych, służących osiągnięciu misji i strategicznych celów rozwoju SULEJÓWKI.

Podstawową przesłanką stojącą u podstaw ich formułowania była konieczność podjęcia określonych przedsięwzięć, mających na celu rozwiązanie najważniejszych problemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych przed jakimi stoi obecnie cała społeczność miasta lub poszczególne grupy społeczno-zawodowe. Innymi słowy, chodziło tu o wskazanie „najważniejszych z ważnych” problemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, wymagających rozwiązania lub co najmniej złagodzenia ich negatywnych skutków dla mieszkańców SULEJÓWKI.

W tej sytuacji wystąpiła konieczność skoncentrowania działań realizacyjnych na wybranej wiązce celów operacyjnych i zadań realizacyjnych.

Podstawowym czynnikiem ograniczającym skalę rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, występujących obecnie na terenie SULEJÓWKI jest niestety znaczący niedobór środków finansowych, zarówno w budżecie miasta, jak i przekazywanych z budżetu państwa w stosunku do występujących potrzeb.

Biorąc powyższe pod uwagę, sformułowano cztery STRATEGICZNE PROGRAMY DZIAŁAŃ REALIZACYJNYCH, stanowiące podstawę realizacji misji rozwoju i strategicznych celów rozwoju SULEJÓWKI, a mianowicie:

1. Program strategiczny:

GOSPODARKA LOKALNA, WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM I PROMOCJA MIASTA

2. Program strategiczny:

MIESZKALNICTWO KOMUNALNE I USŁUGI SPOŁECZNE

3. Program strategiczny:

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4. Program strategiczny:

INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

Należy podkreślić, że zaprezentowane poniżej cele operacyjne i zadania realizacyjne zostały zgłoszone przez Radnych, Burmistrza i jego Zastępcę, poszczególne wydziały Urzędu Miasta oraz miejskie jednostki organizacyjne. Zostały one sformułowane na lata 2004-2015, tj. na cały okres obowiązywania **STRATEGII**.

Dla części zadań zostały określone szacunkowe całkowite koszty ich realizacji wyrażone w cenach 2003 roku. Dla zadań cyklicznych, tj. powtarzających się z roku na rok, szacunkowy koszt określono w następujący sposób: szacunkowy koszt realizacji takiego zadania w skali jednego roku przemnożono przez liczbę lat, na którą opracowano **STRATEGIĘ**.

Niestety nie było możliwe określenie szacunkowych całkowitych kosztów realizacyjnych dla wszystkich zadań, bowiem niektóre z nich są niewymierne, lub na dzień dzisiejszy niemożliwe do określenia, lub też zostaną one określone na etapie szczegółowych planów realizacyjnych, w tym Wieloletniego Planu Inwestycyjnego – po przyjęciu **STRATEGII** stosowną uchwałą Rady Miasta **SULEJÓWKA**. W tej sytuacji przy tych zadaniach w kolumnie dotyczącej kosztów pozostawiono puste miejsce.

1. ZADANIA REALIZACYJNE

PROGRAM STRATEGICZNY: **GOSPODARKA LOKALNA, WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM I PROMOCJA MIASTA**

Cel operacyjny:

Organizacyjne i finansowe wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Współdziałanie Władz Miasta z agencjami i fundacjami rozwoju w dziedzinie wspomagania rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw.		Rada Miasta Burmistrz Miasta
Partnerska współpraca władz miasta z lokalnymi przedsiębiorcami.		Rada Miasta Burmistrz Miasta
Utworzenie Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości i Promocji w Sulejówku (doradztwo gospodarcze i promocja miasta - pomoc dla mieszkańców zakładających własne firmy, promocja oferty inwestycyjnej i turystycznej miasta, nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi inwestorami).	50	Rada Miasta Burmistrz Miasta Stow. Forum Gosp. Przedsiębiorców
Zapewnienie szybkiej i sprawnej procedury postępowania urzędowego przy wydawaniu stosownych decyzji administracyjnych w stosunku do osób i podmiotów podejmujących działalność gospodarczą.		Burmistrz Miasta Urząd Miasta
Stworzenie systemu ulg i zachęt do zakładania i rozwoju działalności gospodarczej przez mieszkańców oraz inwestorów zewnętrznych, organizujących nowe miejsca pracy dla bezrobotnych mieszkańców miasta.		Burmistrz Miasta Rada Miasta Stow. Forum Gosp. Przedsiębiorców
Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Ratajewie (dopuszczalna jedynie lokalizacja nieuciążliwej dla środowiska przyrodniczego działalności gospodarczej).	2.000	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Przystąpienie miasta Sulejówek do Mazowieckiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. – pomoc finansowa dla małych i średnich przedsiębiorstw.	1.000	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Organizowanie cyklicznego konkursu wśród miejscowych przedsiębiorców pod hasłem „Najlepsza firma”.	250	Burmistrz Miasta Stow. Forum Gosp. Przedsiębiorców

Organizowanie cyklicznych konkursów wśród uczniów pod hasłem „Przedsiębiorczość - klucz do sukcesu”.	250	Burmistrz Miasta Stow. Forum Gosp. Przedsiębiorców
Tworzenie miejskiego zasobu gruntów na cele inwestycyjne (budownictwo mieszkaniowe, działalność gospodarcza). Sukcesywne uzbrajanie terenów.	1.000	Burmistrz Miasta Urząd Miasta
Prowadzenie proinwestycyjnej polityki inwestycyjnej miasta, polegającej na zwiększaniu wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu miasta.		Rada Miasta Burmistrz Miasta

Cel operacyjny:

Promocja miasta w kraju i zagranicą z wyeksponowaniem wartości historyczno-przyrodniczych oraz możliwości inwestycyjnych

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Opracowanie kompleksowego programu promocji miasta w kraju i zagranicą wskazującego atrakcyjność osadniczą, inwestycyjną i turystyczną miasta.	20	Burmistrz Miasta
Opracowanie ofert inwestycyjnych miasta i ich promocja.	100	Burmistrz Miasta Urząd Miasta
Udział Miasta w imprezach targowych w kraju (np. „Invest City” w Poznaniu) oraz zagranicą – promocja miasta	200	Burmistrz Miasta
Wspieranie działań na rzecz utworzenia muzeum Marszałka Józefa Piłsudskiego.	50	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Organizowanie cyklicznych imprez historyczno-kulturalnych o znaczeniu ponadlokalnym np. Dzień Marszałka Józefa Piłsudskiego.	200	Sponsorzy Urząd Miasta
Wspieranie pamiętnikarstwa i rozwoju rzemiosła artystycznego	200	Rada Miasta Burmistrz Miasta

Cel operacyjny:

Poprawa wizerunku miasta w świadomości mieszkańców i otoczenia

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Kształtowanie centrum miasta jako obszaru koncentracji funkcji administracyjnych, kulturalnych i handlowo-usługowych.		Burmistrz Miasta, Urząd Miasta

Stworzenie dwóch reprezentacyjnych ciągów ulic: 1. Piłsudskiego, Paderewskiego, Żeromskiego, itd. (lub Piłsudskiego, Paderewskiego, Grabskiego, itd., aby ominąć pasaż handlowy przy ul. Dworcowej), 2. Piłsudskiego, Kombatantów, Staszica, Bema, Armii Krajowej, wraz z chodnikami, ścieżkami rowerowymi, stylowym oświetleniem i zielenią towarzyszącą.	1.250	Urząd Miasta
Stworzenie pasażu handlowo-usługowego wzdłuż ulic Dworcowej i Kombatantów - deptak miejski (po obu stronach torów kolejowych).	1.000	Urząd Miasta
Budowa wielofunkcyjnego centrum: administracyjnego, kulturalnego, sportowego i rekreacyjno-wypoczynkowego na terenie parku „Glinianki”. W jego ramach przewiduje się następujące przedsięwzięcia: 1. Opracowanie koncepcji zagospodarowania parku „Glinianki”. 2. Powstanie sali widowiskowej oraz centrum konferencyjnego. 3. Budowa krytego basenu wraz z bazą odnowy biologicznej. 4. Budowa basenu odkrytego. 5. Zagospodarowanie istniejącego zbiornika wodnego „Kozak” z przeznaczeniem na kąpielisko miejskie lub wykorzystanie naturalnych zbiorników wodnych w celach wędkarskich, w tym „Kolejniak” w Miłośnie” oraz zagospodarowanie terenu wzdłuż stacji kolejowej Sulejówek-Miłosna od strony Żurawki. 6. Budowa amfiteatru. 7. Modernizacja stadionu sportowego wraz z budową nowoczesnego zaplecza. 8. Budowa centrum administracyjnego, obejmującego Ratusz oraz siedziby różnych instytucji (banki, instytucje ubezpieczeniowe), organizacji i firm – budowa w konwencji partnerstwa prywatno-publicznego, tzw. PPP. 9. Budowa placówki służby zdrowia wraz z towarzyszącym zapleczem.	100 15.000 20.000 5.000 1.000 100 2.000 15.000	Rada Miasta Burmistrz Miasta Urząd Miasta Prywatni inwestorzy
Renowacja obiektów związanych z historią miasta (ratowanie materialnego dziedzictwa kulturowego).	500	Urząd Miasta Właściciele prywatni
Propagowanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym miasta – oznaczenie obiektów zabytkowych wraz z krótką notką historyczną.	150	Urząd Miasta
Zagospodarowanie skweru Niepodległości wraz z niezbędną infrastrukturą parkową.	2.000	Rada Miasta, Burmistrz Miasta
Opracowanie i oznaczenie szlaków turystycznych.	100	Urząd Miasta
Opracowanie przewodnika po zabytkach Sulejówka.	50	Urząd Miasta
Rozwój infrastruktury społecznej (plac zabaw dla dzieci, tereny rekreacyjne, zielen miejska).	1.000	Burmistrz Miasta
Utworzenie Miejskiego Domu Kultury.	1.000	Burmistrz Miasta

Wspieranie działań na rzecz budowy Domu Spokojnej Jesieni przez prywatnych inwestorów.		Burmistrz Miasta
--	--	------------------

Cel operacyjny:**Partnerska współpraca władz miasta z otoczeniem**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Nawiązanie i rozwój współpracy partnerskiej z gminami w kraju i zagranicą.	200	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Współpraca z gminą Halinów przy rozwiązywaniu problemów gospodarki ściekowej, odwodnienia i dróg (ulice graniczne, np. Grabińska, Helska i inne) oraz innych wspólnych spraw.		Burmistrz Miasta Urząd Miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:
MIESZKALNICTWO KOMUNALNE I USŁUGI SPOŁECZNE

Cel operacyjny:**Rozwój komunalnego budownictwa mieszkaniowego i modernizacja istniejących zasobów**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Opracowanie programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.	20	Burmistrz Miasta
Budowa 300 mieszkań komunalnych o średniej wielkości 40 m ² (1800 zł za 1m ² wg dzisiejszych cen).	21.600	Urząd Miasta
Remonty i modernizacja budynków oraz mieszkań komunalnych.	1.000	Urząd Miasta
Sukcesywne wdrażanie polityki czynszowej w zasobach komunalnych, zmierzającej do urealnienia czynszów.		Rada Miasta Burmistrz Miasta
Pozyskiwanie istniejących obiektów budowlanych na lokale socjalne.	500	Urząd Miasta

Cel operacyjny:**Poniesienie poziomu i zakresu świadczonych usług medycznych dla pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej i rozwój profilaktyki zdrowotnej**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Budowa Lecznicy Miejskiej nr 1 zamiast przychodni przy ul. Paderewskiego, której budynek jest wyeksploatowany.	1.500	Urząd Miasta Dyrekcja SPZOZ
Wymiana stolarki okiennej i ocieplenie budynku Lecznicy Miejskiej nr 2.	400	Urząd Miasta Dyrekcja SPZOZ
Budowa Centrum Rehabilitacji Ruchu i Odnowy Biologicznej z ewentualnym wykorzystaniem źródeł geotermalnych.	4.000	Rada Miasta Burmistrz Miasta Dyrekcja SPZOZ

Cel operacyjny:

Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej oraz tworzenie warunków do upowszechniania kultury

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Budowa integracyjnych Ogródków Jordanowskich – jeden w Sulejówku, jeden w Miłosnie.	1.000	Urząd Miasta
Stworzenie i organizacja Miejskiego Domu Kultury (możliwość wykorzystania budynków d. Klubu Garnizonowego), albo budynku Urzędu Miasta przy ul. Dworcowej 55 po jego przeniesieniu do nowej siedziby.	1.500	Rada Miasta Burmistrz Miasta Europejski Fundusz Społeczny

Cel operacyjny:

Poprawa warunków nauki i pracy oraz bezpieczeństwa uczniów w szkole

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Opracowanie kompleksowego programu rozwoju oświaty samorządowej z uwzględnieniem programów nauczania, prognoz demograficznych i potrzeb rynku pracy oraz możliwości finansowych budżetu miasta.	30	Rada Miasta Burmistrz Miasta Urząd Miasta Dyrektorzy placówek
Dostosowanie sprzętu szkolnego i pomocy dydaktycznych do wymogów współczesnej szkoły, w tym bibliotek.	1.000	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Wdrożenie systemu promującego osiągnięcia uczniów i nauczycieli oraz szkół (nauczyciele i szkoły – system nagród, uczniowie – stypendia naukowe, sportowe).	1.500	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Budowa przedszkola miejskiego w zamian za Przedszkole nr 2, którego budynek znajduje się w bardzo złym stanie lub wspieranie rozwoju małych niepublicznych placówek przedszkolnych.	3.000	Rada Miasta Burmistrz Miasta

Modernizacja i zagospodarowanie terenu Przedszkola nr 1.	60	Urząd Miasta
Modernizacja budynku Liceum Ogólnokształcącego oraz budowa boiska i sali gimnastycznej.	3.900	Burmistrz Miasta MENiS, Europejski Fundusz Społeczny
Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 (wymiana inst. co, ocieplenie budynku, elewacja, wymiana oświetlenia na energooszczędne, rozbudowa boiska).	600	Urząd Miasta Dyrekcja Szkoły
Poprawa warunków bezpieczeństwa i modernizacja budynków Zespołu Szkół nr 1 (budowa boiska, ocieplenie budynku, naprawa ogrodzenia).	2.000	Urząd Miasta
Modernizacja budynku Gimnazjum nr 2 (ocieplenie dachu, elewacja, naprawa ogrodzenia, remont szatni, kuchni, zaplecza, wymiana drzwi, instalacji grzewczej i elektrycznej, rozbudowa sali gimnastycznej, budowa boiska sportowego).	4.000	Urząd Miasta
Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 3 oraz budowa boiska do gier w piłkę ręczną.	1.200	Urząd Miasta
Zwiększenie bazy informatycznej (zakupy oprogramowania, nowoczesne laboratoria językowe, zwiększenie dostępności do Internetu).	500	Urząd Miasta MENiS, Europejski Fundusz Społeczny

Cel operacyjny:

Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Budowa Komisariatu Policji w Sulejówku.	400	Starostwo Powiatowe Burmistrz Miasta
Instalacja monitoringu miasta (w pierwszej kolejności miejsc najbardziej niebezpiecznych) oraz oświetlenia miejskiego.	1.500	Burmistrz Miasta Starostwo Powiatowe

Cel operacyjny:

Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół działań prorozwojowych

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Utworzenie otwartego forum publicznej wymiany poglądów dotyczących problemów funkcjonowania i rozwoju miasta – Forum Dialogu Społecznego.	200	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Partnerska współpraca z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie miasta.	200	Rada Miasta Burmistrz Miasta

Zorganizowanie klubu integracji społecznej.		MOPS Burmistrz Miasta
Uruchomienie infolinii Centrum Informacji o sposobach rozwiązywania problemów.	50	MOPS Urząd Miasta Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny:**Poprawa jakości świadczonych usług i funkcjonowania placówek opieki społecznej**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Zapewnienie potrzeb bytowych mieszkańców – wypłata świadczeń i usługi opiekuńcze.	460 (Urząd Miasta) 800 (Wojewoda)	Urząd Miasta Wojewoda
Zorganizowanie klubu środowiskowego z punktem wydawania posiłków, programem edukacyjnym dla bezrobotnych oraz terapeutycznym w zakresie uzależnień.	300	Stow. „Razem” Urząd Miasta, PFRON Mazowiecki Urząd Wojew.

Cel operacyjny:**Likwidacja barier fizycznych dla osób niepełnosprawnych i zabezpieczenie im normalnego funkcjonowania**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Finansowe wsparcie programów rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych.		Burmistrz Miasta PFRON
Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych (podjazdy, zjazdy, windy itp.).	1.000	Burmistrz Miasta, Starostwo Powiatowe, Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM STRATEGICZNY:
OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Cel operacyjny:**Zabezpieczanie zasobów przyrodniczych i historycznych miasta przed degradacją**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska z uwzględnieniem systemu monitoringu.	30	Rada Miasta Burmistrz Miasta

Stworzenie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.		Burmistrz Miasta Urząd Miasta
Wprowadzenie systemu segregacji odpadów.		Burmistrz Miasta Urząd Miasta
Efektywne zagospodarowanie odpadów wtórnych.		Burmistrz Miasta Urząd Miasta

Cel operacyjny:**Dalsza rozbudowa miejskiego systemu wodociągowego, kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków (docelowa przepustowość 3600-4000 m ³ dobę) z uwzględnieniem podłączenia miejscowości Okuniew z gminy Halinów.	4.000	Urząd Miasta MZWiK
Budowa sieci wodociągowej (10 km).	1.200	Urząd Miasta MZWiK
Budowa przepompowni ścieków (14 szt.) i kolektorów tłocznych (ok. 7 km).	4.000	Urząd Miasta MZWiK
Modernizacja stacji uzdatniania wody.	200	Urząd Miasta MZWiK
Stworzenie systemu monitoringu pracy układów wodno-kanalizacyjnych miasta	250	Urząd Miasta MZWiK
Budowa systemu odwodnień miasta (kanalizacja deszczowa) – ok. 50 km.	12.000	Urząd Miasta MZWiK
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej – kolektory grawitacyjne.	35.000	Urząd Miasta MZWiK

Cel operacyjny:**Wykorzystanie źródeł geotermalnych jako potencjalnego czynnika warunkującego rozwój funkcji sanatoryjno-uzdrowiskowej**

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
----------------------	--	---

Zlecenie badań z wykorzystaniem Funduszy Unijnych.	500	Rada Miasta Burmistrz Miasta
Przeprowadzenie akcji promocyjnej oraz opracowanie założeń projektowych dla inwestycji.	300	Rada Miasta Burmistrz Miasta

**PROGRAM STRATEGICZNY:
INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA**

Cel realizacyjny:

Rozbudowa i modernizacja układu drogowo-ulicznego miasta oraz systemu chodników i dróg rowerowych

Zadania realizacyjne	Orientacyjny całkowity koszt realizacji zadania w tys. złotych	Podmioty odpowiedzialne lub współodpowiedzialne za realizację zadania
Opracowanie geodezyjno-kartograficzne terenów przeznaczonych do wykupu pod projektowane drogi gminne w rejonie Nowej Żurawki.	180	Burmistrz Miasta
Wykup odpowiednich gruntów pod projektowane drogi gminne w rejonie Nowej Żurawki.	7 000	Burmistrz Miasta
Wypłata odszkodowań dla właścicieli gruntów zajętych pod drogi gminne.	2 000	Burmistrz Miasta, Starostwo Powiatowe, Wojewoda
Budowa dróg gminnych z odwodnieniami.	30.000	Burmistrz Miasta
Kapitałny remont i naprawa nawierzchni istniejących dróg.	15.000	Burmistrz Miasta
Przebudowa ulicy Asfaltowej i ulicy Przejazd.		Starostwo Powiatowe Urząd Miasta
Przebudowa skrzyżowań ulic: Piłsudskiego z Idzikowskiego (montaż sygnalizacji świetlnej) oraz ulic: Piłsudskiego i Okuniewskiej (budowa ronda).	1.000	Urząd Miasta Starostwo Powiatowe Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
Dokończenie budowy chodników dla pieszych przyległych do Zespołu Szkół nr 1.	150	Urząd Miasta
Zmiana klasyfikacji Al. Piłsudskiego z drogi wojewódzkiej na gminną - opracowanie planistyczne.	250	Urząd Miasta
Budowa wiaduktu nad torami kolejowymi (ul. Przejazd).	5.000	PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Starostwo Powiatowe
Budowa ekranów akustycznych wzdłuż torów kolejowych (po obu stronach – sztucznych i naturalnych).	2.000	PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o.
Poprawa standardu i bezpieczeństwa podróżowania pociągami PKP i autobusami podmiejskimi.		PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Prywatni przewoźnicy Urząd Miasta

2. Szacunkowe koszty realizacji ustaleń Strategii

W trakcie formułowania celów operacyjnych i zadań realizacyjnych podjęto próbę oszacowania kosztów ich realizacji w horyzoncie 2015 roku. Niestety nie we wszystkich przypadkach udało się tego dokonać, bowiem część zadań była niemożliwa lub bardzo trudna do oszacowania kosztowego.

Poniżej zaprezentowano szacunkowe koszty realizacji zadań według poszczególnych strategicznych programów działania:

STRATEGICZNE PROGRAMY DZIAŁANIA	SZACUNKOWE KOSZTY REALIZACJI W TYS. ZŁ	
	Ogółem	W TYM ŚRODKI Z BUDŻETU MIASTA
GOSPODARKA LOKALNA, WSPÓLPRACA Z OTOCZENIEM I PROMOCJA MIASTA	70.700	29.520
MIESZKALNICTWO KOMUNALNE I USŁUGI SPOŁECZNE	65.190	62.570
OCHRONA ŚRODOWISKA	57480	58.730
INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	62.580	52.880
KOSZTY RAZEM:	255.950	203.700

Przedstawione powyżej szacunkowe koszty realizacji zapisanych w STRATEGII wskazują na olbrzymie potrzeby rozwojowe SULEJÓWKI. Stąd też, aby skutecznie i efektywnie realizować ustalenia STRATEGII koniecznym staje się prowadzenie przez jego władze PROROZWOJOWEJ POLITYKI FINANSOWEJ. Polityka ta winna zmierzać w pierwszym rzędzie do długookresowej maksymalizacji dochodów budżetowych, racjonalizacji wydatków bieżących oraz poprawy efektywności wykorzystania własnych środków inwestycyjnych.

Głównym czynnikiem *maksymalizacji dochodów budżetowych* jest przede wszystkim trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy, jako bazy dochodowej zarówno dla mieszkańców, jak i budżetu miasta. Z kolei, *racjonalizacja wydatków bieżących* powinna zmierzać do minimalizacji kosztów zaspokajania potrzeb publicznych należących do zadań miasta, przy zachowaniu określonego standardu świadczonych usług. Wymaga to prowadzenia stałego monitoringu bieżących kosztów utrzymania określonych obiektów, urządzeń i świadczenia usług. *Poprawa efektywności wykorzystania środków inwestycyjnych* wymaga konsekwentnego stosowania zasady racjonalności, tj. „maksymalizacji efektów z wydatkowanych nakładów lub minimalizacji nakładów na uzyskanie założonego efektu”. Możliwość stosowania tej zasady występuje we wszystkich fazach procesu inwestycyjnego poczynając od koncepcji projektu inwestycyjnego poprzez jego przygotowanie, a następnie realizację. Najważniejszą sprawą jest maksymalne skracanie czasu procesu inwestycyjnego, zgodnie z zasadą „czas to pieniądz”, co wymaga precyzyjnego jego zaplanowania. Ponadto, nie należy zbytnio rozbudowywać „frontu inwestycyjnego”, bowiem grozi to wydłużeniem się

czasu trwania inwestycji, a w konsekwencji wzrostem ogólnych kosztów inwestycji. Podstawą do tego typu działań jest WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY I FINANSOWY.

Potencjalne możliwości zwiększenia środków finansowych na inwestycje miejskie istnieją poprzez szersze korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania, a zwłaszcza:

- kredytów preferencyjnych na inwestycje proekologiczne,
- kredytów zwykłych (komercyjnych),
- obligacji komunalnych, np. na: budowę mieszkań komunalnych i modernizację istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych, budowę i modernizację sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz budowę i modernizację dróg gminnych,
- zagranicznych środków pomocowych, w tym z Unii Europejskiej,
- podejmowania wspólnych przedsięwzięć publiczno-prywatnych.

Dzięki takim działaniom będzie można maksymalizować wielkość środków finansowych przeznaczanych na inwestycje komunalne, które wynikają z ustaleń STRATEGII - niezbędne minimum to osiągnięcie i ustabilizowanie 20% udziału inwestycji w ogólnych wydatkach budżetu miasta.

3. PRIORYTETY REALIZACYJNE

STRATEGIA określa zestaw celów i zadań realizacyjnych na cały okres jej obowiązywania, tj. do 2015 roku. Należy podkreślić, że w najbliższych kilku latach nie należy spodziewać się wydatnej poprawy sytuacji finansowej budżetu SULEJÓWKA. Wynika to z trudnej sytuacji gospodarczej w kraju (niskie tempo przyrostu Produktu Krajowego Brutto) oraz pogarszającej się sytuacji finansowej budżetu państwa (wzrost deficytu budżetowego).

W tej sytuacji, w najbliższych kilku latach nie ma co liczyć na wydatny wzrost środków finansowych z budżetu państwa na realizację zadań zapisanych w STRATEGII. Realną szansą na pozyskanie dodatkowych środków są fundusze strukturalne Unii Europejskiej. Jednak nie jest to „pieniądz łatwy do uzyskania”. Trzeba bowiem spełnić szereg wymogów formalnych, a także mieć swój udział własny (min. 25%) w kosztach danej inwestycji.

Stąd też, przy znacznej liczbie celów operacyjnych i zadań realizacyjnych zapisanych w STRATEGII przy jednocześnie ograniczonych możliwościach finansowych budżetu miasta wystąpiła konieczność wyboru priorytetów realizacyjnych, tzn. takich celów operacyjnych i zadań, których realizacja winna się rozpocząć w pierwszej kolejności.

Podstawowymi przesłankami wyboru priorytetów realizacyjnych był stopień ich pilności i ważności z punktu widzenia:

- skali i tempa dalszego rozwoju gospodarczego miasta,
- zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców miasta,
- ochrony walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz poprawy jego stanu,

Stąd też, do priorytetów zaliczono przede wszystkim te cele operacyjne i zadania, których realizacja będzie sprzyjać **ROZWOJOWI GOSPODARCZEMU** (JEST TO PODSTAWOWY WARUNEK ZMNIEJSZANIA ROZMIARÓW BEZROBOCIA, WZROSTU POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I WZROSTU DOCHODÓW BUDŻETU MIASTA), poprzez tworzenie jak najlepszych warunków instytucjonalnych, organizacyjnych, terenowych i infrastrukturalnych dla wspierania wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców (w tym firm rodzinnych), dalszego rozwoju już funkcjonujących przedsiębiorstw oraz lokalizowania się na terenie miasta nowych inwestorów krajowych i zagranicznych.

Do priorytetów realizacyjnych zaliczono również te cele operacyjne i zadania, które będą służyły:

- ochronie środowiska przyrodniczego - likwidacja niedoborów w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, racjonalna gospodarka odpadami stałymi,
- rozwojowi komunalnego budownictwa mieszkaniowego i modernizacji istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych,
- dalszej poprawie warunków lokalowych i programowych przedszkoli i szkół miejskich przy jednoczesnej racjonalizacji wydatków na te cele,
- poprawie powiązań transportowych miasta z otoczeniem oraz rozbudowie i modernizacji wewnątrzmięjskiego układu drogowo-ulicznego wraz z chodnikami, oświetleniem ulicznym, ścieżkami rowerowymi, a także poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego (ronda, sygnalizacja świetlna, budowa wiaduktu nad torami kolejowymi, ekrany akustyczne wzdłuż torów kolejowych, itp.),
- zabezpieczeniu pomocy socjalnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, chorym, niepełnosprawnym i w podeszłym wieku,
- rozwojowi ogólnomiejskiej bazy kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej,
- poprawie warunków lokalowych urzędu miasta, co sprzyjać będzie poprawie jakości obsługi mieszkańców.

Oczywiście, w miarę poprawy sytuacji finansowej budżetu SULEJÓWKA rozszerzać się będzie zakres realizowanych celów operacyjnych i zadań realizacyjnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, Władze SULEJÓWKA będą w początkowym okresie zmuszone realizować wariant **STRATEGII**, który można nazwać **WARIANTEM ELIMINOWANIA ISTNIEJĄCYCH BARIER ROZWOJOWYCH SULEJÓWKA**. Jest on wyrazem:

- realnej oceny szans i zagrożeń rozwojowych, tkwiących w otoczeniu miasta (uwarunkowania gospodarcze, prawne i finansowe funkcjonowania samorządów terytorialnych, sytuację budżetową państwa, możliwości skorzystania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej),
- realnej oceny silnych i słabych stron miasta, a zwłaszcza obecnej i przewidywanej sytuacji budżetowej oraz wynikających z niej możliwości inwestycyjnych.

W związku z tym należy w najbliższych latach skoncentrować się na selektywnym rozwoju SULEJÓWKA, skierowanym na realizację powyżej zaprezentowanych priorytetów, które z

punktu widzenia zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców, będą miały kluczowe znaczenie. Należy jednak wyraźnie pokreślić, że realizacja tego wariantu nie powinna doprowadzić do pogorszenia obecnej sytuacji w tych sferach, które nie uznano za priorytetowe. Listę priorytetowych działań realizacyjnych (inwestycyjnych) prezentuje poniższe zestawienie:

PRIORYTETOWE DZIAŁANIA REALIZACYJNE (INWESTYCYJNE)
Dostarczenie mieszkańcom wody pitnej dobrej jakości i pełne zwodociągowanie miasta.
Modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego oraz modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków.
Budowa mieszkań komunalnych i modernizacja istniejących zasobów.
Budowa i modernizacja dróg gminnych oraz powiatowych i wojewódzkich. Budowa wiaduktu nad torami kolejowymi.
Budowa wielofunkcyjnego centrum: administracyjnego, kulturalnego, sportowego i rekreacyjno-sportowego na terenie parku „Glinianki” (w konwencji partnerstwa prywatno-publicznego).
Modernizacja i remonty placówek oświatowych oraz ich wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy.
Utworzenie Miejskiego Domu Kultury.

Oczywiście, w miarę poprawy ogólnej sytuacji gospodarczej i stanu finansów publicznych w kraju, a także sytuacji finansowej budżetu SULEJÓWKA zakres realizacji celów operacyjnych i zadań realizacyjnych będzie ulegał zwiększeniu. Będzie wtedy możliwa realizacja wariantu STRATEGII, który można nazwać WARIANTEM WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU SULEJÓWKA.

CZEŚĆ V

UWARUNKOWANIA REALIZACJI USTALEŃ STRATEGII

Skuteczna i efektywna realizacja celów oraz zadań zapisanych w STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU zależy jest z jednej strony od sprzyjających uwarunkowań zewnętrznych, które zaprezentowano w części II w postaci szans rozwojowych, tkwiących w otoczeniu miasta, z drugiej zaś – od sprzyjających uwarunkowań wewnętrznych w postaci aktywnych, systematycznych oraz skoordynowanych działań Rady i Burmistrza Miasta SULEJÓWEK, pracowników urzędu miasta i miejskich jednostek organizacyjnych na rzecz ich urzeczywistnienia. Działania te wymagać będą podjęcia szeregu działań organizacyjnych, planistycznych i inwestycyjnych, które sprzyjać będą realizacji zapisanych w STRATEGII strategicznych celów rozwoju i programów działań realizacyjnych.

Skuteczna i efektywna realizacja ustaleń STRATEGII wiąże się z koniecznością ciągłej pracy nad USPRAWNIANIEM STRUKTUR ORGANIZACYJNYCH I PROCEDUR POSTĘPOWANIA URZĘDOWEGO. Dotyczyć to winno zarówno w stosunku do normalnego, rutynowego działania administracyjnego, które musi odpowiadać oczekiwaniom mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych, jak i działań związanych z realizacją ustaleń strategicznych. MODYFIKACJA STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ powinna być podporządkowana kryterium funkcji, jakie poszczególne wydziały urzędu miejskiego muszą wypełniać w realizacji ustaleń STRATEGII, a mianowicie:

Funkcje strategiczne winny realizować trzy wydziały (referaty):

- REFERAT STRATEGII ROZWOJU I PLANOWANIA INWESTYCJI MIEJSKICH, którego podstawowym zadaniem byłaby koordynacja realizacji polityki rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, wynikającej z ustaleń STRATEGII ROZWOJU,
- REFERAT ARCHITEKTURY I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ, którego podstawowym zadaniem byłaby koordynacja realizacji polityki przestrzennej miasta, wynikającej z ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- REFERAT PROMOCJI MIASTA I OBSŁUGI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH, którego podstawowym zadaniem byłoby kreowanie pozytywnego wizerunku miasta w otoczeniu krajowym i międzynarodowym, promocja oferty inwestycyjnej miasta, udzielanie pomocy inwestorom, którzy chcą zlokalizować swą działalność na terenie miasta oraz mieszkańcom miasta, którzy chcą rozpocząć działalność gospodarczą.

Funkcje operacyjne winny wypełniać pozostałe wydziały urzędu miejskiego oraz miejskie jednostki organizacyjne. Do ich zadań należałoby opracowywanie programów (projektów) wykonawczych konkretnych zadań realizacyjnych zapisanych w STRATEGII, a także nadzór i kontrola przebiegu ich realizacji.

Niezwykle ważną sprawą jest również **FUNKCJONOWANIE SPRAWNYCH PROCEDUR POSTĘPOWANIA URZĘDOWEGO**. Muszą one charakteryzować się brakiem rutynowości i biurokratyzmu, co wymaga pozytywnego nastawienia ze strony wszystkich pracowników Urzędu Miejskiego i krótkich terminów przy załatwianiu wszelkich spraw. Od sprawności funkcjonowania urzędu zależy w dużej mierze tzw. lokalny klimat dla przedsiębiorczości. Aby to osiągnąć, Urząd Miasta w SULEJÓWKU musi dysponować odpowiednim budynkiem, dobrze przygotowaną kadrą pracowników, nowoczesnym sprzętem komputerowym i oprogramowaniem. Obecna jego siedziba nie spełnia nawet podstawowych wymogów sprawnego zarządzania miastem i profesjonalnej obsługi interesantów.

Skuteczna realizacja ustaleń STRATEGII wymaga opracowania **WIELOLETNIEGO PLANU INWESTYCYJNEGO ORAZ WIELOLETNIEGO PLANU FINANSOWEGO**. Pierwszy z nich określa listę zadań inwestycyjnych w układzie priorytetowym (rankingowym) przewidzianych do realizacji wraz z zakresem rzeczowym i finansowym w rozbiciu na poszczególne lata. Innymi słowy, stanowi on zbiór wyselekcjonowanych, ocenionych i zaakceptowanych do realizacji - przez władze gminy - komunalnych zadań inwestycyjnych w określonym horyzoncie czasu. Jego posiadanie przyczynia się do racjonalizacji wydatków inwestycyjnych. Drugi - stanowi podstawowe narzędzie efektywnego zarządzania finansami gminy. Określa on:

- niezbędny, racjonalny poziom wydatków bieżących zapewniający wykonanie wszystkich zadań statutowych samorządu gminnego,
- wolne środki *brutto*, które można wykorzystać na finansowanie inwestycji gminnych i obsługę długu,
- wolne środki *netto* na realizację gminnych programów inwestycyjnych (a więc po uwzględnieniu kosztów obsługi istniejącego zadłużenia i zabezpieczenia środków na obsługę planowanego zadłużenia),
- górny pułap możliwości zadłużenia się gminy – przyjmując najbardziej prawdopodobne założenia co do warunków kredytowania inwestycji gminnych.

Oba plany stanowią „pomost” pomiędzy ustaleniami strategii rozwoju, a corocznymi budżetami miasta. Wieloletni plan finansowy został już opracowany, zaś Wieloletni plan inwestycyjny jest w trakcie opracowywania.

Skuteczna i efektywna realizacja ustaleń STRATEGII wymaga ze strony władz SULEJÓWKA poszukiwania partnerów chętnych do współpracy. W tym celu będą one inicjować i koordynować partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi i podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi na terenie miasta, a także z policją i parafiami. Winna się ona opierać na następujących pięciu generalnych zasadach:

- **ZASADA POMOCNICZOŚCI** – władze gminy udzielają finansowej i organizacyjnej pomocy organizacjom pozarządowym w niezbędnym zakresie uzasadnionym potrzebami mieszkańców,
- **ZASADA NIEZALEŻNOŚCI** – władze gminy i organizacje pozarządowe nie pretendują do narzucania sobie nawzajem zadań, szanując swoją autonomię, co umożliwia partnerską ich współpracę,
- **ZASADA FINANSOWANIA PRZEDMIOTOWEGO** – środki finansowe z budżetu gminy są przyznawane na ściśle określone przedsięwzięcia (dotyczy to zadań inicjowanych i realizowanych przez organizacje pozarządowe), a nie określonym organizacjom, np. w formie grantów – poszczególne organizacje składają konkretne programy, które podlegają ocenie merytorycznej i wyborowi przez władze gminy,
- **ZASADA KORZYŚCI PUBLICZNEJ** – pierwszeństwo w dostępie do środków finansowych z budżetu gminy mają te zadania, których pozytywne skutki będą dotyczyły możliwie jak najszerszego grona mieszkańców gminy, lub które w inny sposób będą realizowały ważne korzyści publiczne, np. opieka nad niepełnosprawnymi, działalność edukacyjna, opiekuńczo-wychowawcza, sportowa oraz kulturalna wśród dzieci i młodzieży,
- **ZASADA POZYSKIWANIA DODATKOWYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH** na realizację określonych zadań ze źródeł zewnętrznych (np. prywatni sponsorzy, zagraniczne środki pomocowe).

Efektom partnerskiej współpracy władz SULEJÓWKA z organizacjami pozarządowymi będzie niewątpliwie podniesienie efektywności wydatkowania środków finansowych z budżetu gminy (środki publiczne), lepsze zaspokajanie potrzeb społecznych, umacnianie poczucia podmiotowości mieszkańców oraz uzyskanie możliwości wczesnego reagowania na problemy lokalne, a w konsekwencji wzrost zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy.

Z kolei, partnerska współpraca władz SULEJÓWKA z podmiotami gospodarczymi umożliwia poznanie ich potrzeb oraz możliwości rozwojowych. Ułatwia to tworzenie jak najlepszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza przez małe i średnie firmy. Współpraca władz SULEJÓWKA z przedsiębiorcami pozwala również na włączenie się przedsiębiorców w rozwiązywanie problemów miasta, a także prowadzenie wspólnej promocji na arenie krajowej i międzynarodowej.

PROMOCJA WALORÓW I ZASOBÓW SULEJÓWKA jest istotnym uwarunkowaniem skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń strategicznych. Ma ona na celu wyrobienie pozytywnego obrazu (image) miasta u potencjalnych inwestorów i turystów (krajowych i zagranicznych). Promocja miasta musi być prowadzona w sposób aktywny i nie może zaniedbywać żadnych sposobności, tak w środkach masowej informacji, jak i podczas różnego rodzaju konferencji, targów, kontaktów z odpowiednimi agendami rządowymi, czy wreszcie bezpośrednich kontaktów z potencjalnymi inwestorami. W celu efektywnego promowania miasta musi być opracowany kompleksowy program jego promocji, który z jednej strony - podkreślać będzie atrakcyjność miasta, z drugiej zaś - nastawiać się na konkretnych inwestorów i turystów.

Wdrożenie takiego podejścia wymagać będzie szczegółowego badania rynku inwestorów, rynku turystycznego, umiejętności kierowania promocją i reklamą miasta.

Niezwykle ważnym uwarunkowaniem skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń Strategii jest dobrze zorganizowany SYSTEM INFORMACJI O ZJAWISKACH I PROCESACH DOKONUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE MIASTA, przez który należy rozumieć zintegrowany zespół ludzi, środków oraz metod (programów) zbierania, przechowywania, przetwarzania, aktualizowania niezbędnych danych potrzebnych władzom SULEJÓWKA do podejmowania decyzji dotyczących planowania, modyfikowania i kontroli realizacji ustaleń STRATEGII. Jeśli tak rozumiany system ma być skuteczny, nie może ograniczać się wyłącznie do gromadzenia informacji, lecz musi także zapewniać stałą i merytoryczną ich analizę. Jest to także istotne przy sporządzaniu wniosków o dofinansowanie inwestycji komunalnych ze środków Unii Europejskiej.

Część ustaleń zapisanych w STRATEGII może być realizowana wspólnie w ramach powiatu mińskiego jako całości lub z wybranymi gminami, wchodzącymi w jego skład, a także z sąsiednimi gminami (np. z Halinowem). Wspólna realizacja przedsięwzięć przyczyniać się będzie do lepszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz racjonalizacji wydatków finansowych. Takie podejście będzie również czynnikiem zwiększającym szanse na uzyskanie wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych, w tym zwłaszcza środków pomocowych UE.

Do skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń STRATEGII przyczyniać się może również NAWIĄZANIE I ROZWÓJ MIĘDZYNARODOWEJ PARTNERSKIEJ WSPÓLPRACY SULEJÓWKA. Umożliwia bowiem ona skorzystanie z doświadczeń innych gmin, a także umożliwia realizację wspólnych przedsięwzięć, na które można uzyskać wsparcie ze strony Unii Europejskiej. Współpraca ta jest również ważna z punktu widzenia nawiązywania bezpośrednich kontaktów mieszkańców współpracujących gmin, przedsiębiorców działających na ich terenie, organizację wspólnych przedsięwzięć kulturalnych i sportowych.

Reasumując należy stwierdzić, że wdrażanie ustaleń STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 roku zależy od wielu uwarunkowań, które ogólnie można określić następująco:

- adekwatna do zaplanowanych zadań struktura organizacyjna urzędu miasta i miejskich jednostek organizacyjnych oraz sprawne procedury postępowania urzędowego,
- sprawne i skuteczne przywództwo w postaci władz miasta SULEJÓWEK, tworzące jak najlepsze warunki techniczne i organizacyjne dla realizacji wytyczonych celów, a także motywujące pracowników gminnych do aktywnych działań na rzecz realizacji ustaleń strategicznych,
- odpowiednio przygotowane kadry (pracownicy urzędu miasta i miejskich jednostek organizacyjnych) do realizacji ustaleń strategicznych,
- współpraca z otoczeniem (organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, władzami innych samorządów terytorialnych w kraju i zagranicą),

- aktywna prorozwojowa polityka finansowa władz miasta, polegająca na długookresowej maksymalizacji dochodów budżetowych, racjonalizacji wydatków bieżących, wzroście i poprawie efektywności wykorzystania środków inwestycyjnych oraz aktywnym pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł krajowych i zagranicznych na realizację zaplanowanych przedsięwzięć rozwojowych,
- sprawne systemy informacyjne (dostęp do rzetelnej informacji) oraz kontrolne i monitorujące przebieg realizacji ustaleń strategii.

CZEŚĆ VI

KONTROLA I MONITORING REALIZACJI USTALEŃ STRATEGII

Dla skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU** niezbędne jest stworzenie **SYSTEMU STAŁEJ KONTROLI I MONITORINGU REALIZACJI JEJ USTALEŃ** (celów i zadań realizacyjnych). Umożliwia on modyfikację (korygowanie) poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego śledzenia zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu miasta, jak i wewnątrz niego, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiągnięcie przyjętych celów rozwoju miasta SULEJÓWEK. Generalnie rzecz biorąc, systemy kontroli i monitoringu służą do wykrywania:

- istniejących, bądź możliwych tendencji i zdarzeń powodujących zakłócenia w wykonywaniu decyzji wynikających z przyjętych ustaleń strategicznych,
- negatywnych konsekwencji tychże decyzji dla poziomu życia mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych,
- odchyleń realizacyjnych od założonych celów rozwoju miasta.

Kontrola i monitoring realizacji ustaleń strategicznych służy więc rozwiązywaniu problemów, gdyż nastawiona jest na ich wykrywanie oraz zapobieganie ich skutkom. Pozwala to na zwiększenie zdolności władz miasta SULEJÓWEK do szybkiej i skutecznej reakcji na zmiany zachodzące zarówno w otoczeniu miasta, jak i wewnątrz niego.

Kontrola i monitoring odgrywają znaczną rolę w utrzymaniu integralności systemu zarządzania strategicznego i sprawia, że organizacje zyskują na sprawności osiągnięcia wytyczonych celów. Jej istotą jest stwierdzenie, czy wynik naszego działania (efekt końcowy) jest zgodny z zamierzeniami (cele i zadania realizacyjne) oraz czy wszystkie czynności i środki zastosowane w działaniu były potrzebne do osiągnięcia zamierzonego stanu. Można wyróżnić następujące fazy procesu kontrolnego:

- ustalenie kryteriów kontroli (standardów i metod), przez porównanie z którymi można mierzyć aktualne rezultaty procesu realizacji ustaleń strategicznych – muszą być one czytelne, zrozumiałe i akceptowane przez zainteresowanych,
- porównanie stanu rzeczywistego (obecnego) ze stanem pożądanym zawartym w strategii rozwoju,
- podjęcie działań korygujących i naprawczych.

Kontrola i monitoring realizacji ustaleń strategii mają za zadanie szybko wykrywać tendencje i zdarzenia mogące mieć negatywny wpływ na skalę i tempo realizacji założonych

celów strategicznych, a także umożliwiają - poprzez odpowiednio dobrany system mierników - badać rezultaty (postępy) w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców SULEJÓWKI.

W celu ułatwienia kontroli i nadzoru nad realizacją ustaleń STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU wprowadzić należy zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w jej realizacji. Zestaw mierników monitorujących stopień realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz stan istniejący prezentuje poniższe zestawienie (należy je podawać i obliczać z roku na rok):

Mierniki o charakterze ogólnym
Dynamika wzrostu liczby ludności
Przyrost naturalny ludności
Saldo migracji (różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań)
Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym
Dochody ogółem budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Dochody własne budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Wydatki inwestycyjne z budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu miasta
Wielkość zadłużenia budżetu miasta
Cel strategiczny: Tworzenie jak najlepszych warunków do trwałego wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców oraz dalszego rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i lokalizacji nowych inwestorów
Liczba pracujących
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
Saldo podmiotów gospodarczych znajdujących się ewidencji Urzędu Miasta (różnica między nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami w ciągu danego roku)
Przeciętna liczba pracujących przypadająca na 1 podmiot gospodarczy
Stopa bezrobocia
Wielkość środków finansowych z budżetu miasta wydatkowanych na uzbrojenie terenów inwestycyjnych
Cel strategiczny: Stała poprawa warunków zamieszkiwania społeczności lokalnej i funkcjonowania usług społecznych
Liczba mieszkań ogółem na 1000 mieszkańców
Liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie i na 1 izbę
Ogólna liczba nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców
Liczba mieszkań komunalnych oddanych do użytku
Odsetek osób oczekujących na przydział mieszkania komunalnego
Liczba osób i rodzin objęta pomocą społeczną
Odsetek osób i rodzin objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców miasta

Przeciętny kwota świadczeń z opieki społecznej na 1 korzystającego w zł
Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych (ogółem)
Liczba uczniów przypadająca na 1 nauczyciela i na 1 oddział
Liczba lekarzy i pielęgniarek na 1000 mieszkańców
Liczba przestępstw i wykroczeń na 1000 mieszkańców
Odsetek wykrywanych przestępstw w stosunku do zgłoszonych przez mieszkańców
Liczba imprez kulturalnych i sportowych w ciągu roku
Cel strategiczny: Osiągnięcie europejskich standardów stanu ochrony środowiska przyrodniczego oraz racjonalne zagospodarowanie przestrzeni miasta
Odsetek terenów zieleni, w tym lasów w ogólnej powierzchni miasta
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej
Zużycie wody pitnej dostarczonej siecią wodociągową w m ³ na 1 mieszkańca
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej
Stopień redukcji zanieczyszczeń w miejskiej oczyszczalni ścieków
Odsetek odpadów komunalnych poddanych segregacji
Liczba dzikich wysypisk śmieci
Liczba miejsc parkingowych
Długość ścieżek rowerowych (w km)
Cel strategiczny: Rozbudowa i modernizacja systemu drogowo-ulicznego miasta oraz usprawnienie jego powiązań komunikacyjnych z otoczeniem, w tym zwłaszcza z Warszawą
Odsetek długości dróg gminnych o nawierzchni twardej
Odsetek dróg gminnych poddanych modernizacji i remontom
Odsetek dróg powiatowych poddanych modernizacji i remontom
Odsetek dróg wojewódzkich poddanych modernizacji i remontom
Czas dojazdu do centrum Warszawy (samochód osobowy, kolej, autobus)

Tak określone mierniki oceny stopnia realizacji STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA SULEJÓWEK DO 2015 ROKU pozwalają na ukazanie dynamiki zachodzących zmian w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w czasie i stopień zaawansowania realizacji przyjętych celów strategicznych. Tak przygotowane mierniki można również stosować do porównań z innymi miastami, średnią powiatową, wojewódzką i ogólnokrajową.